

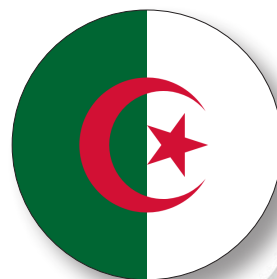
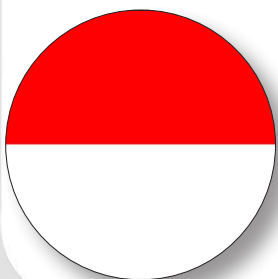
امام خمینی (ره)
الگوی برای بشریت است

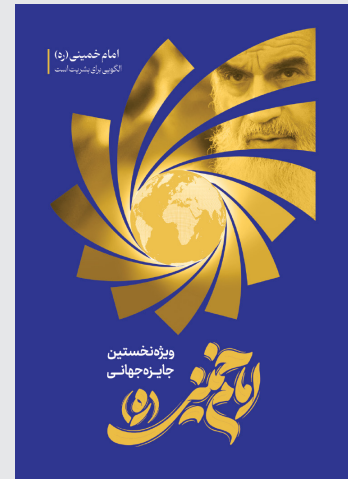
ویژه نخستین
جایزه جهانی

ویژه نخستین جایزه جهانی امام خمینی (ره)

دبیرخانه نخستین
دوره جایزه جهانی
امام خمینی (ره)

معاون توسعه همکاری‌های علمی و
فرهنگی سازمان فرهنگ و ارتباطات
اسلامی و رئیس دبیرخانه جایزه جهانی
امام خمینی (ره)

دکتر حسین دیوسالار

مدیر مسئول:
مهدی فیاضی

سرپرست:
دکتر امیر رضایی پناه

ویراستار:
نعیمه موحدی

مدیر اجرایی: مریم حمزه‌لو

مدیر هنری: امید بهزادی

تلفن:

۰۰۹۸۲۱۸۸۹۳۴۳۰۲

۰۰۹۸۲۱۸۸۹۳۴۳۰۳

فکس:

۰۰۹۸۸۸۹۰۲۷۲۵

Website: www.alhodapub.com

Email: alhodapub@gmail.com

یادمان روح الله جایزه جهانی امام خمینی (ره)
به‌مثابه طنین ندای انسانیت

۶

امام خمینی (ره) از دیدگاه حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای
رهبر معظم جمهوری اسلامی ایران

۱۰

گفتگو با رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی
و دبیر جایزه جهانی امام خمینی (ره)

۱۴

امام خمینی (ره): احیاکننده نقش و جایگاه زن مسلمان
مصاحبه با سرکار خانم دکتر سیده فاطمه طباطبایی؛

۲۱

مکتب امام خمینی (ره): آمیزه‌ای از اندیشه سیاسی، رهبری اجتماعی و
تحول فرهنگی / دکتر حسین دیوسالار

۲۴

اندیشه امام خمینی (ره): نیاز امروز جهان
حجت الاسلام و المسلمین دکتر علی کمساری

۲۴

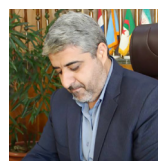
مصاحبه با حجت الاسلام والمسلمین
علی عباسی، رئیس جامعة المصطفی (ص) العالمية

۳۰

آین الخمينيئون؟ | مهدی فیاضی

۳۸

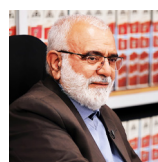
از ایران تا جهان؛ روایت تاثیرگذاری یک رهبر استثنایی
دکتر محمدعلی ربانی

۳۶

امام خمینی (ره): راه و اندیشه‌ای زنده و پویا / مصاحبه با جناب آقای
سیدمرتضی بختیاری رئیس محترم کمیته امداد امام خمینی (ره)

۴۳

امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی ایران
دکتر عبدالرضا راشد

۴۶

روح الله امام خوبی‌ها

۴۸

امام خمینی (ره)؛ عالم حقیقی و وارث پیامبر (ص) خاطره
دیدار بویا حامکا با امام خمینی (ره) / اندونزیایی

۵۰

امام خمینی (ره)؛ رهبر سیاسی عارف
ریما فارس، لبنان

۵۲

مصاحبه با «منصور عزیزاف»، تحلیلگر مسائل
فرهنگی و اجتماعی، روسیه

۵۴

مصاحبه با «محمد شمس‌الدین‌اف»
کارشناس مسائل منطقه‌ای، تاجیکستان

۵۸

مصاحبه با «آینور کورمانوف»
کارشناس مسائل منطقه، قزاقستان

۶۰

اظهارات برخی رهبران سیاسی جهان در وصف
امام خمینی (ره)

۶۴

تحلیل میراث فکری و فرهنگی امام خمینی (ره)
در جهان امروز / هیلانه عطاالله، ادیب مسیحی
اهل سوریه

۶۶

امام‌الخمینی ژئوپلیتیک مقاوم
ایوفیصل سرخیو تاپیا، آرژانتین

۶۹

نه شرقی، نه غربی / دکتر مونا عمران، برزیل

۷۲

امام خمینی (ره)؛ نمونه امام واقعی و الگوی علمای
امت اسلامی است / مولود قاسم نایت بلقاسم،
اندیشمند برجسته الجزایری

۷۴

کرامت انسان، هویت جامعه و جایگاه اقلیت‌ها در اندیشه
امام خمینی (ره) / مریم زازیان دانشجوی دکتری
ایران‌شناسی از ارمنستان

۷۶

امام خمینی (ره) الگویی برای بشریت است
حیدر میلیهم (آرژانتین)

۷۹

امام خمینی (ره)، امانت‌دار مسیر گذار از حوزه تا انقلاب
حمزه بلحاج صالح، الجزایر

۸۲

امام خمینی
از منظر اندیشمندان جهان

۸۴

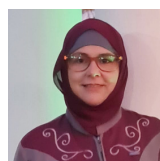
ابعاد شخصی، خانوادگی، اجتماعی و سیاسی زندگی
امام خمینی (ره) / شیخ خالد مواله، زیمبابوه

۸۷

امام خمینی (ره)؛ صدای ایران که با روح انسان سخن
می‌گوید / هبه اسمیت، اروگوئه

۹۰

امام خمینی (ره)؛ فرمانده میدانی و استراتژیست
برجسته / محمد عبدالقادر بوکریطه الحسینی، الجزایر

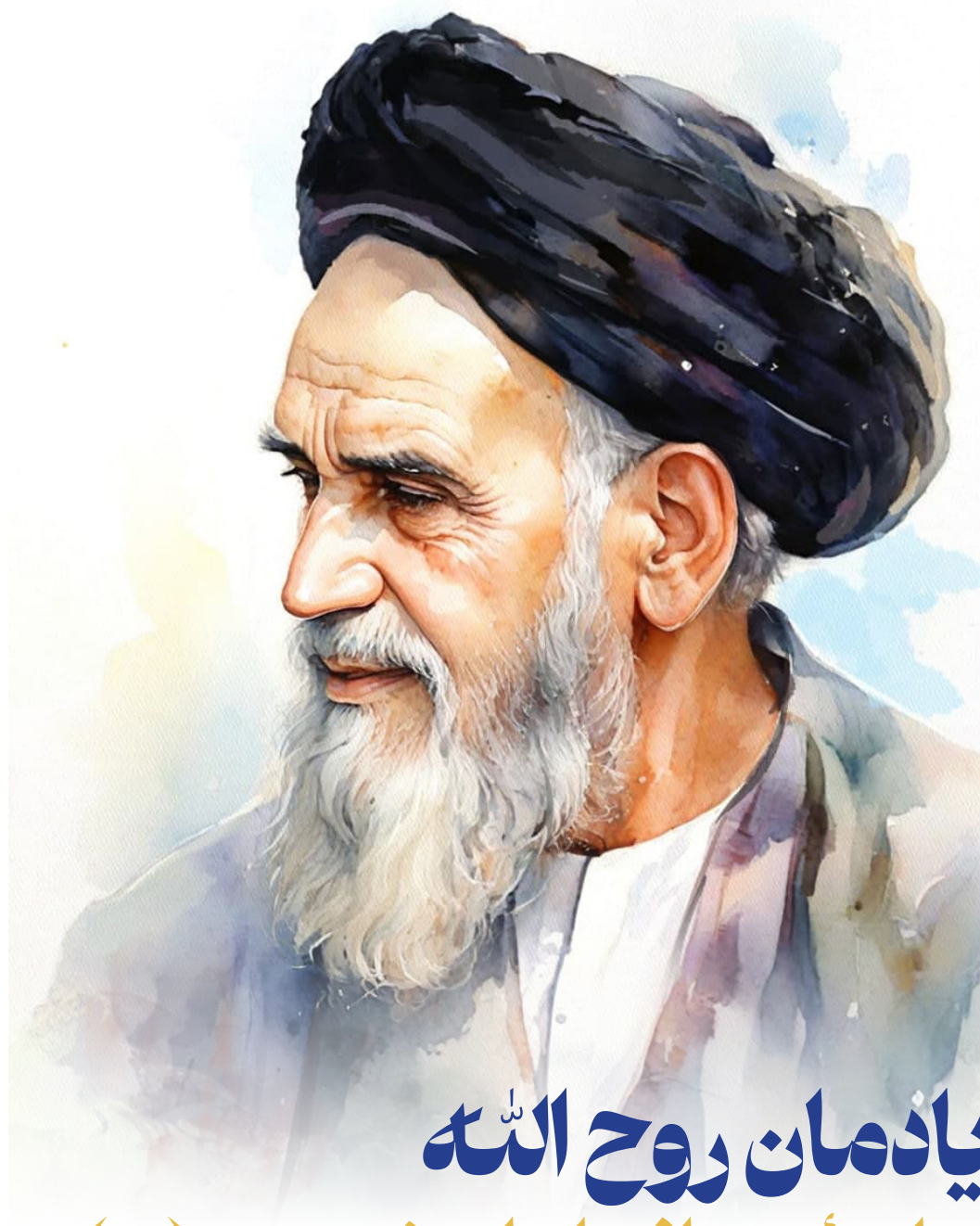
۸۸

نخستین جایزه جهانی امام خمینی (ره)؛ نیم‌نگاهی به
برگزاری پیش‌نشست‌های آکادمیک در ایران و جهان
محمود واعظی

۹۵

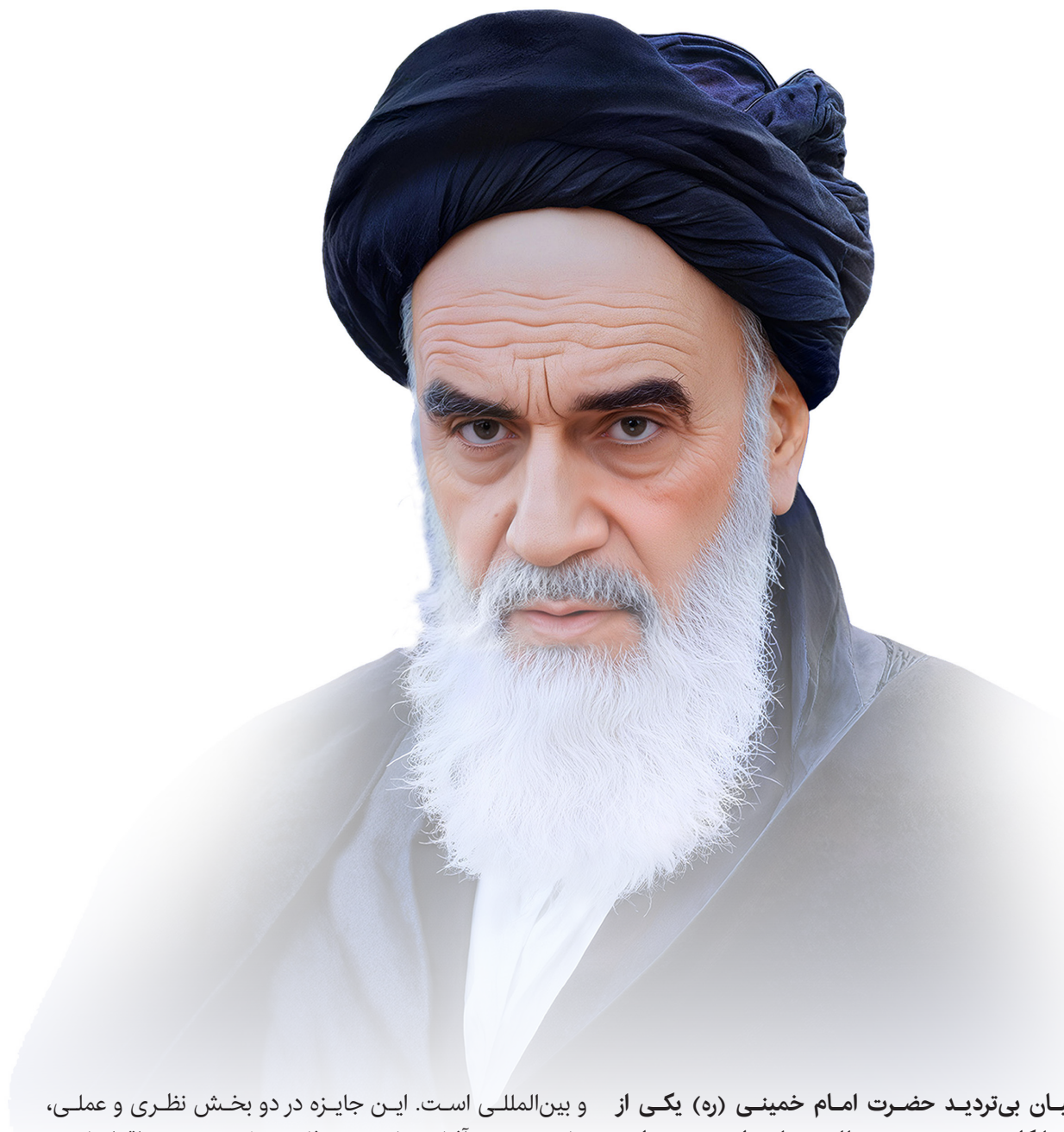

یادمان روح الله جایزه جهانی امام خمینی (ره) به مثابه طنین ندای انسانیت

آغاز سخن

جهان مردان بزرگی را به خود دیده است. هرکدام از آنها نقش خویش را بر جریده عالم زده و رفته‌اند. میزان مانایی ایشان اما به میزان انتسابشان به مفاهیم و ارزش‌های متعالی الهی و اخلاقی است. هرچه یک شخصیت با مفاهیم و ایستارها و انگاره‌های بزرگ بشری آمیخته‌تر باشد، مانایی و پایایی‌اش بیشتر است. حافظه جمعی و ناخودآگاه بشر انسان‌هایی را به خاطر می‌سپارد که واجد ارزشمندی بیشتری باشند.

و بین‌المللی است. این جایزه در دو بخش نظری و عملی، با محوریت آثار شاخص و فاخر علمی و نیز اقدامات و فعالیت‌های تأثیرگذار و گسترده فکری و سیاسی-اجتماعی به مؤثرترین اشخاص حقیقی و حقوقی فعال اهدا خواهد شد. این جایزه به پاس تقدیر و تکریم کسانی طراحی و اجرا شده است که در مقام نظر و عمل دنباله‌دهنده راه امام خمینی (ره) بوده‌اند. امام خمینی (ره) انسان کامل و احیاگر برجسته دوران ما است و رهپویان وی بازتولیدکنندگان و توسعه‌دهندگان اندیشه و کنش ایشان.

جایزه جهانی امام خمینی (ره)، در یک فرایند بیش از یک‌دهه‌ای طراحی و تکمیل شده و اکنون در مرحله بلوغ و عملیاتی‌سازی است. هدف برگزارکنندگان صرفاً برپایی یک

در این میان بی‌تردید حضرت امام خمینی (ره) یکی از استوانه‌ها و ارکان زیست معنوی، الهی و انسانی بشر معاصر است. این مرد بزرگ در دوران بی‌اخلاقی و انحطاط معنوی بشر، بار دیگر صدای خدا و منادی اخلاق و معنویت شد. یکتاپرستی و معنویت و اخلاق در دنیای امروز ما تا حد زیادی مرهون مجاهدت‌ها و پایداری‌های روح‌الله است. روح‌الله، روح خدا را دگرباره برکالبد بی‌جان زیست بشر معاصر دمید و احیاگر راستین بشر این عصر شد.

شبکه‌سازی و اجتماعی‌سازی حول جایزه جهانی

جایزه جهانی امام خمینی (ره)، که به صورت دوسالانه برگزار می‌شود، برجسته‌ترین جایزه انقلاب اسلامی در عرصه ملی

- اندیشه تأسیس تمدن نوین اسلامی؛
- اعتلا و پاسداشت نام و راه راستین امام راحل عظیم الشان (ره)؛
- جریان سازی و گسترش گفتمان و آرمان های انقلاب اسلامی در جهان؛
- حمایت از اندیشمندان و دانشمندان فعال و همسو با اهداف عالی انقلاب اسلامی و اندیشه های امام خمینی (ره)؛
- تقویت جریان تقریب مذاهب اسلامی و تعامل و هم افزایی میان ادیان توحیدی.

موضوعات و محورهای ده گانه جایزه

- جایزه جهانی امام خمینی (ره) حول موضوعات و محورهایی از این دست شکل گرفته است:
- معرفی اندیشه ها و منظومه فکری و سیره عملی امام خمینی (ره)؛
 - ترویج اخلاق، عرفان و معنویت گرایی توحیدی؛
 - عدالت طلبی، آزادی خواهی و دفاع از کرامت انسان؛
 - تبیین و ترویج گفتمان پیشرفت و تمدن نوین اسلامی؛
 - تقریب مذاهب اسلامی و ترویج روحیه اخوت و تعامل با ادیان؛
 - مردم گرایی و خدمت به محرومان و مستضعفان؛
 - استکبارستیزی، مقاومت و مبارزه با صهیونیسم و نژادپرستی؛
 - ترویج صلح عادلانه و امنیت جمعی؛
 - تبیین و ترویج سبک زندگی دین پایه؛
 - ارتقای نقش زنان در جامعه و ترویج گفتمان خانواده محور.

ساختار و روندهای اجرایی

بر اساس اساس نامه، جایزه سه رکن اصلی دارد: ۱. شورای سیاست گذاری؛ ۲. هیئت داوران؛ ۳. دبیرخانه. شورای سیاست گذاری دربردارنده اعضای حقیقی و حقوقی ممتاز و متنوعی است که ریاست محترم جمهور ریاست عالی، وزیر محترم فرهنگ و ارشاد اسلامی نایب رئیس و ریاست محترم سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی دبیر این شورا هستند. هیئت علمی و داوران مرکب از ده کارگروه منطبق بر ده محور جایزه است. هیئت علمی جایزه نیز همانند شورا سیاست گذاری ساختاری بین المللی دارد و دربردارنده شخصیت های ممتاز از سرتاسر جهان است.

دبیرخانه جایزه در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، ذیل معاونت توسعه همکاری های علمی و فرهنگی، تشکیل شده و فعالیت جدی و مستمر دارد. این ساختار طیف گسترده ای از

جایزه و جشنواره نبوده است. هدف اصلی ایجاد بستر و بنیانی مرصوص برای شبکه سازی میان نخبگان و سپس اجتماعی سازی گفتمان و اندیشه حضرت امام خمینی (ره) در سطح جهانی است. امام خمینی (ره) نه تنها شخصیتی مربوط به ایران و جهان اسلام، که ذخیره و مرجعی برای بشریت به شمار می آید.

اهداف جایزه جهانی امام خمینی (ره)

- جایزه جهانی امام خمینی (ره) اهداف عمده ای را دنبال می کند که حول وجود حضرت امام (ره) معنا می یابد؛ اهدافی همچون:
- تبیین و نظریه پردازی هویت اسلامی و انقلابی و گسترش

فعالیت‌ها و اقدامات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری را در راستای عملیاتی‌سازی بزرگ‌ترین جایزه انقلاب اسلامی صورت داده است.

پیرو نشست‌های متعدد کارشناسی، فراخوان‌ها و مستندات جایزه به زبان‌های گوناگون تهیه و اطلاع‌رسانی‌ها به صورت پیوسته و مرتب انجام شد. سایت جایزه با هدف اطلاع‌رسانی و ارتباط بهینه‌تر با مخاطبین و جامعه هدف به سه زبان فارسی و عربی و انگلیسی طراحی و بارگزاری شد. صفحات جایزه در فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی فعال و پلی میان دبیرخانه و مخاطبین و جامعه هدف است.

اقدامات علمی و پژوهشی

در راستای تقویت بنیاد علمی جایزه، مجموعه‌ای از پیش‌نشست‌های علمی در ایران و دیگر نقاط جهان برگزار شد. دانشگاه بین‌المللی قزوین، دانشگاه مازندران، دانشگاه الزهراء (س)، دانشگاه ادیان و مذاهب قم، دانشگاه اشرفی اصفهانی، دانشگاه حکیم سبزواری، دانشگاه فردوسی مشهد، دانشگاه سیستان و بلوچستان، دانشگاه ایلام و بسیاری از مراکز علمی و دانشگاهی دیگر میزبان این نشست‌های علمی به صورت برخط و حضوری بودند. در سطح بین‌المللی نیز کشورهایی همانند روسیه، هندوستان، یونان، مالزی و... صحنه گفت‌وگو و تبادل نظر در باب سیره و اندیشه و رفتارشناسی فقهی، کلامی، عرفانی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و... امام خمینی (ره) بودند.

جایزه جهانی امام خمینی (ره) در دو بخش نظری و عملی شاهد معرفی و شناسایی و دریافت مجموعه گسترده‌ای از آثار شخصیت‌ها و نهادها بود. کارگروه علمی و هیئت داوران، با همراهی نمایندگی‌ها و رایزنی‌های فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در سرتاسر جهان، مجموعه‌های آکادمیک و پژوهشی و دبیرخانه جایزه پذیرای حجم بالایی از آثار بودند و برگزیدگان جایزه در دو بخش نظری و عملی و دو سطح سرآمد و شایسته تقدیر از میان همین موارد جمع‌بندی و معرفی شدند. حجم بالای تولیدات و منشورات علمی و پژوهشی جایزه گواهی بر حجم بالای استقبال و رصد و شناسایی حرفه‌ای صورت گرفته است.

ویژه‌نامه نخستین دوره جایزه جهانی امام خمینی (ره)

ویژه‌نامه پیش رو به زبان‌های فارسی، انگلیسی، عربی، اسپانیولی و روسی بازتاب‌دهنده روح کلی نخستین دوره این جایزه است. در این ویژه‌نامه تلاش شده است تا شمایی کلی از یک رویداد بین‌المللی نشان داده شود که از ایران برای

جهانیان عرضه شده است. در این ویژه‌نامه، افزون بر انتشار مطالب از مجریان و دست‌اندرکاران و مدیران دخیل در جایزه، با حجم بالایی از تولیدات محتوا از سوی نخبگان ایرانی و بین‌المللی از کشورهای گوناگونی همچون الجزایر، اندونزی، زیمبابوه، آرژانتین، اروگوئه، ارمنستان، لبنان، روسیه، برزیل، سوریه و... روبرو هستیم.

امید است این دوره جایزه و ادوار آتی که به صورت دوسالانه برگزار خواهد شد گامی در راستای توسعه و بسط گفتمان انسانی، اخلاقی، الهی و معنوی حضرت امام خمینی (ره) باشد. این گفتمان قابلیت تبدیل شدن به یک سبک زندگی متعالی و شایسته را برای بشر امروز دارد و پاسخی به بسیاری از دردها و نارسایی‌های انسان عصر ما است.

امام خمینی (ره) از دیدگاه حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای، رهبر معظم جمهوری اسلامی ایران

دوم گرایش روزافزون به اسلام است که در نتیجه آن، نسل‌های جوان در بسیاری از کشورهای اسلامی به طور گسترده به نهضت امام راحل (ره) می‌پیوندند. (۱۳۷۱)
نظام اسلامی که امام (ره) در این کشور تأسیس کرد، با این هدف بود که این

است. این دوران جدید را باید «دوران امام خمینی» نامید. (۱۳۶۹)
پس از رحلت امام بزرگوار ما، تا به امروز، دو روند همچنان ادامه داشته است. یکی از این روندها خصومت و دشمنی بدخواهانه قدرت‌های استکباری با انقلاب ما است. روند

با انقلاب اسلامی در ایران، با تشکیل نظام اسلامی در این نقطه از جهان و با مبارزات طولانی که ملت ما با پیروی از رهبر کبیر خود برای پاسداری از انقلاب و اسلام انجام دادند، دوران جدیدی در جهان پدیدار شد که ویژگی‌های آن بسیار منحصر به فرد

نظام را پایدار و بادوام کنند، در نظر گرفته بود و با مهارت تمام این عناصر اصلی را برای تأسیس این بنای عظیم و مستحکم به کار گرفته بود. این عناصر و مؤلفه‌های اصلی عبارت‌اند از اسلام، مردم، قانون‌گرایی و ایستادگی در برابر دشمن. (۱۳۸۰)

محور اصلی تمام اصولی که امام بزرگوار ما اتخاذ کردند دو چیز بود: اسلام و مردم. امام بزرگوار ما نیز ایمان خود به مردم را از آموزه‌های اسلام گرفته بود. این اسلام است که بر حقوق ملت‌ها، اهمیت آرای ملت‌ها و تأثیر تلاش‌های مردم و حضور آنها در صحنه تأکید دارد. از این رو، امام بزرگوار ما اسلام و مردم را محور تلاش‌های خود قرار داد [برای تضمین] عظمت اسلام، عظمت مردم؛ اقتدار اسلام، شکست‌ناپذیری اسلام و اقتدار مردم؛ شکست‌ناپذیری مردم. (۱۳۸۲)

راهی که امام (ره) در پیش گرفت، راه نجات کشور بود و هست، چه در آغاز انقلاب و چه در زمان حیات امام و چه امروز. (۱۳۷۸)

بزرگترین درس و خدمتی که امام به این ملت و سایر ملت‌ها ارائه داد، این بود که به مردم گفت: «شما قدرت دارید و می‌توانید؛ قدرت در دست شماست و متعلق به شماست؛ فقط باید آن قدرت را اعمال کنید؛ باید اراده داشته باشید و باید تصمیم بگیرید. نخبگان و افراد تأثیرگذار باید وارد صحنه شوند و مردم باید آماده فداکاری باشند. در این صورت است که همه کارها انجام می‌شود و تمام موفقیت‌های موردنظر حاصل می‌شود». (۱۳۷۹)

امام خمینی (ره) تمام عناصر و مؤلفه‌هایی را که می‌توانستند این

ملت شکل، معنا و جهت اسلامی پیدا کند. این نظام اسلامی یک پایه اصلی به نام «ایمان به خداوند متعال و غیب» و یک شکل هم به نام «قانون اسلامی» دارد. (۱۳۷۲)

انقلاب عظیم اسلامی که به رهبری امام بزرگوار ما صورت گرفت و به تأسیس جمهوری اسلامی انجامید، دو جنبه دارد: یکی جنبه داخلی و دیگری جنبه جهانی، بین‌المللی، اسلامی و انسانی. در هر دو جنبه، در سایه رهبری والای امام راحل (ره) و همت و پشتکار ملت عزیز ما، پیشرفت‌های چشمگیری داشته‌ایم. (۱۳۷۳)

نهضت امام (ره) از بسیاری جهات شبیه و الگوگرفته از نهضت امام حسین (ع) بود. یکی از ویژگی‌هایی که در هر دو نهضت به وضوح وجود داشت، مسئله «استقامت» است. (۱۳۷۴)

ایرانیان است. (۱۳۸۸)

مکتب امام (ره) یک بسته کامل است و ابعاد مختلفی دارد. این ابعاد باید با هم دیده و مورد توجه قرار گیرند. دو بعد اصلی در مکتب امام بزرگوار ما معنویت و عقلانیت است. بعد سوم هم وجود دارد و آن بعد عدالت است. (۱۳۸۹)

علاوه بر اینکه امام بزرگوار ما مظهر کامل عزت نفس و معنویت بودند، یکی از بزرگترین کارهایی که انجام دادند احیای روحیه عزت در ملت بود. (۱۳۹۱)

امام بزرگوار ما به سه چیز اعتقاد راسخ داشتند که به او عزم، شجاعت و پشتکار می‌بخشید. این سه باور، باور به خداوند متعال، باور به مردم و باور به خود بود. این سه باور امام بزرگوار (ره) به معنای واقعی کلمه در تصمیمات و تمام حرکات ایشان به وضوح متجلی بود. (۱۳۹۲)

ما باید برای رسیدن به اهدافمان همچنان در مسیر بمانیم. نباید گمراه شویم و برای اینکه گمراه نشویم، باید نقشه اصلی را همیشه جلوی چشم خود داشته باشیم و آن را بشناسیم و تشخیص دهیم. نقشه امام و هدف اصلی امام، ساختن یک نظم مدنی-سیاسی بر اساس عقلانیت اسلامی بود. (۱۳۹۳)

اگر ملت ایران می‌خواهد به اهداف والای خود برسد و اگر می‌خواهد این راه را ادامه دهد، باید راه امام بزرگوار و بزرگمان را به درستی بشناسد و تشخیص دهد. باید اصول آن را به درستی بداند. نباید گذاشت شخصیت امام (ره) تحریف شود؛ زیرا تحریف شخصیت امام (ره)، تحریف راه امام (ره) است و مردم را از صراط مستقیمی که امام (ره) برای ملت ایران ترسیم کرده بود، منحرف می‌کند. (۱۳۹۴)

ما همیشه امام را با صفات زیادی توصیف می‌کنیم، اما صفت یک مؤمن انقلابی و معتقد - که به ندرت امام را با آن توصیف می‌کنیم - یک صفت جامع است... امام

دانشگاهیان، کارگران و همه اقشار مردم باید تلاش کنند. (۱۳۸۵)

امام بزرگوار ما توانست در دنیای پرتلاطم سیاست در این منطقه هویت جدیدی ایجاد کند و آن هویت جمهوری اسلامی است. و ملت سرزنده ایران توانست این جمهوری را ایجاد و از آن پاسداری کند. این یک هویت اسلامی و یک هویت ملی است و این هویت فقط متعلق به ملت ایران نیست. هویت اسلامی متعلق به همه ملت‌های اسلامی است. (۱۳۸۶)

آموزه‌های امام خمینی (ره) همچنان در فراز و نشیب‌های زندگی ما راهنمای بزرگی است. قوی‌ترین و بهترین میراث معنوی به‌جامانده از امام راحل (ره)، وصیت‌نامه ایشان است. مهم است که مردم، مسئولان و جوانان ما هرازگاهی این وصیت‌نامه را بخوانند. (۱۳۸۷)

در واقع، امام عزیز ما با ایجاد این حرکت عظیم در کشور و جهان اسلام دو پرچم را برافراشت و بالا نگه داشت. یک پرچم، پرچم احیای اسلام و درگیر کردن این قدرت عظیم و بی‌نهایت در عرصه است و پرچم دوم، پرچم عزت و سربلندی ایران و

مهم‌ترین عامل در عزم و پایداری ملت ایران در مسیر پرافتخاری که در پیش گرفته، فلسفه سیاسی و مکتب سیاسی امام (ره) بود که ملت ما به آن اعتقاد راسخ دارد. دشمنان این انقلاب چاره‌ای جز دشمنی با فلسفه و مکتب امام و همچنین شخصیت امام بزرگوار ما - که همچنان پابرجا خواهد ماند - ندارند تا این ملت را به عقب‌نشینی و تسلیم در برابر خواسته‌های خود وادارند. (۱۳۸۳)

جوهره اصلی مکتب فکری امام بزرگوار ما، رابطه دین و دنیا است؛ همان چیزی که از آن به رابطه دین و سیاست و دین و زندگی نیز تعبیر می‌شود. امام (ره) در بیان رابطه دین و دنیا، دیدگاه اسلامی و آموزه‌های اسلامی را به‌عنوان پایه، روح و اساس تلاش‌های خود قرار داده بود. (۱۳۸۴)

همه ما باید تلاش کنیم تا این شجره طیبه که به دست امام بزرگوار (ره) شکل گرفت و به برکت خداوند متعال به ثمر نشست و آثار آن به این شکل گسترش یافت، حفظ و حراست شود. مسئولین، نخبگان سیاسی، نخبگان علمی، حوزویان،

انقلاب یعنی رهبر همه این ویژگی‌هایی که اصطلاح انقلاب به آن اشاره دارد. به همین دلیل بود که قدرت‌های مادی که همیشه از امام عصبانی بودند و البته از امام بزرگوار می‌ترسیدند، از امام کینه به دل گرفتند. امروز هم دشمنان ملت ایران با ویژگی‌های انقلابی او دشمنی و خصومت دارند. (۱۳۹۵)

امام خمینی (ره) شخصیت بسیار قوی‌ای داشت که او را توانمند می‌ساخت و به او قدرت مقاومت در برابر سختی‌ها را می‌داد... علاوه بر این ویژگی، اعتقاد ایشان به اصول ارائه‌شده توسط ایشان، عاملی بود که اقشار مختلف اجتماعی و جوانان را به صحنه جذب می‌کرد. (۱۳۹۶) امسال (سالگرد ارتحال امام خمینی) که با ایام شهادت امام علی (ع) همزمان شده است، شباهت‌هایی را بین این پیرو صادق و واقعی امیرالمؤمنین (ره) و رهبر بزرگ و امام علی (ع) به ذهن متبادر می‌کند که باعث افتخار ملت ایران و امت اسلامی است. توجه به این شباهت‌ها برای یافتن راه درست و همچنین شناخت بهتر امام بزرگوارمان مهم و مفید است. (۱۳۹۷)

امام مقاومت را به خاطر هیجان و احساسات زودگذر انتخاب نکرد. انتخابی که امام بزرگوار ما برای مقاومت انجام داد، با منطق و عقلانیت همراه بود و البته دین اسلام قوی‌ترین پشتوانه را برای مقاومت و قیام امام (ره) فراهم کرد. (۱۳۹۸) یکی از مهم‌ترین و برجسته‌ترین ویژگی‌های امام بزرگوار ما روحیه تغییر و تحول بود. امام ذاتاً مردی در جست‌وجوی تحول و ایجاد تحول بود. در زمینه تحول، نقش ایشان صرفاً نقش یک معلم نبود. ایشان به معنای واقعی کلمه یک رهبر بودند و نقش فرماندهی را داشتند که مستقیماً در یک عملیات حضور داشت. (۱۳۹۹)

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

Islamic Culture & Relations Organization

گفتگو با رئیس سازمان
فرهنگ و ارتباطات
اسلامی و دبیر جایزه
جهانی امام خمینی (ره)

خمینی (ره) بوده است و همچنین اعزام اساتید و پژوهشگران ایرانی به خارج از کشور برای سخنرانی و تدریس.

• برگزاری رویدادها و مسابقات: رویدادهایی نظیر جایزه جهانی امام خمینی (ره) که فرصتی مغتنم برای تبیین ابعاد فکری و تمدنی حضرت امام (ره) و گسترش آن است.

۲. به عنوان رییس دستگاه دیپلماسی فرهنگی، نقش حضرت امام خمینی (ره) در احیای تفکر اسلامی و وحدت امت اسلامی در جهان را که یک سرمایه اجتماعی بین المللی است چگونه توصیف می کنید؟

امام خمینی (ره) را فراتر از یک رهبر دینی و سیاسی، یک «سرمایه اجتماعی بین المللی» بی بدیل برای بشریت و انسانیت می دانم. انقلاب اسلامی صرفاً یک رویداد منطقه ای نبود؛ بلکه نقطه عطفی در تاریخ معاصر جهان و الهام بخش برای شکل دهی به تمدن نوین اسلامی بود.

ایشان تفکر اسلامی را از قالب های افراطی و گاه متحجرانه خارج کرد و حیاتی دوباره بخشید و نشان داد که اسلام مکتبی پویا و پاسخگو به نیازهای زمان و توانمند در ارائه الگوی حکمرانی خوب و کارآمد است. این احیاء اندیشه دینی به خودباوری جهان اسلام و حرکت به سمت تمدن نوین اسلامی کمک شایانی کرد. نگاه حضرت امام (ره) به مسئله فلسطین، به عنوان مسئله اصلی جهان اسلام، از ابتدای شکل گیری انقلاب اسلامی در سال ۱۳۴۲، حاکی از جهانی اندیشی ایشان بود.

امام خمینی (ره) با دوراندیشی خود همواره بر ضرورت وحدت بین مذاهب اسلامی تأکید ورزیدند. پیام وحدت ایشان، که حول محور مشترکات بنیادین اسلامی و با هدف مقابله با تفرقه و دسیسه های دشمنان شکل گرفت، همچنان چراغ راه ما برای آینده جهان اسلام است. این وحدت نه به معنای نفی تفاوت ها، بلکه به معنای هم افزایی ظرفیت ها و پرداختن به چالش های مشترک جهان اسلام برای رسیدن به اهداف متعالی بود.

انقلاب اسلامی موجودی زنده و پویاست که کماکان به رشد و نمو خود ادامه می دهد و گفتمان برخاسته از آن دائماً زایش های جدید و حرف نو دارد. در دنیای امروز که با بحران های اخلاقی و معنوی و هویتی دست و پنجه نرم می کند، سیره و کلام امام خمینی (ره) تجلی گاه معنویت اصیل و اخلاق و دعوت به ظلم ستیزی و عدالت است.

امام خمینی (ره) در فهم انسان معاصر از دین و سیاست تحول

۱. نقش سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در گسترش فهم از اندیشه و سیره امام خمینی (ره)

یکی از مأموریت های سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، به عنوان قرارگاه فرهنگی بین المللی جمهوری اسلامی ایران، معرفی چهره واقعی انقلاب اسلامی ایران است. با تأسی به فرمایش رهبر حکیم انقلاب، اعتقاد داریم که شناخت انقلاب اسلامی بدون معرفی و تبیین شخصیت امام راحل (ره) در هیچ کجای دنیا مقدور نیست. لذا این سازمان سالهاست برای گسترش فهم صحیح و عمیق و علمی از اندیشه و سیره حضرت امام خمینی (ره) در سطح جهان تلاش گسترده ای دارد. در حال حاضر نیز راینی ها و نمایندگی های فرهنگی ما در بیش از شصت کشور جهان، با اتکا به ظرفیت های دیپلماسی عمومی و فرهنگی، بستر اصلی معرفی و تبیین شخصیت امام خمینی (ره) هستند. طبیعتاً این مهم در قالب ها و اشکال مختلفی صورت می پذیرد. عمده ترین اشکال معرفی سیره و آراء امام راحل (ره) عبارتند از:

• ترجمه و نشر آثار: ترجمه باکیفیت آثار مکتوب حضرت امام (ره) یا کتاب هایی که درباره ایشان نوشته شده به زبان های مختلف و توزیع آن ها در مراکز علمی، دانشگاه ها، کتابخانه ها و مجامع فکری یکی از اقدامات مؤثر در معرفی ایشان است.

• برگزاری کنفرانس ها و سمینارهای علمی: در همکاری با دانشگاه ها و مراکز مطالعاتی خارجی، همایش هایی با محوریت ابعاد مختلف فکری امام خمینی (ره) (فلسفه، عرفان، حکمت، سیاست) برگزار می شود. این رویدادها فرصتی برای گفت و گوی بین فرهنگی حول اندیشه های ایشان فراهم می کند.

• حمایت از پایان نامه ها و پژوهش های دانشگاهی: شناسایی ظرفیت ها و تشویق دانشجویان و اساتید خارجی برای انجام پژوهش و نگارش پایان نامه درباره اندیشه و شخصیت امام خمینی (ره) و فراهم نمودن فرصت های مطالعاتی برای تکمیل پایان نامه ها از اقدامات مؤثر برای معرفی اندیشه های امام خمینی (ره) است.

• تولید محتوای چندرسانه ای: از ابزارهای نوین رسانه ای و فیلم های مستند و وبسایت های چندزبانه برای معرفی جذاب و دسترس پذیر سیره و اندیشه ایشان به نسل جوان و مخاطبان جهانی استفاده می شود.

• تبادلات فرهنگی: دعوت از اساتید و نخبگان خارجی برای بازدید از دستاوردهای انقلاب که معمار آن حضرت امام

۳. چگونگی شکل‌گیری و روند جایزه جهانی امام خمینی (ره)

جایزه جهانی امام خمینی (ره)، با درک عمیق از ضرورت تبیین و گسترش اندیشه‌های جامع و جهان‌شمول بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران و با الهام از رهنمودهای مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) مبنی بر لزوم حفظ و گسترش اندیشه شورای عالی انقلاب فرهنگی شکل گرفت.

پس از طرح‌های کارشناسی متعدد و بررسی ابعاد مختلف علمی و فرهنگی و بین‌المللی، اساسنامه جایزه در بالاترین مراجع فرهنگی و تصمیم‌گیر کشور به تصویب رسید. این اساسنامه چهارچوب و

اهداف کلان جایزه را مشخص کرد.

دبیرخانه مرکزی جایزه در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، به‌عنوان پیشنهاددهنده و متولی اصلی امور فرهنگی

ایجاد کردند و یک بار دیگر «توحید» را به زندگی اجتماعی انسان برگرداندند و این میراث عظیم به سرمایه‌ای ماندگار برای همه ادیان جهان مبدل شد.

این جایزه هسته‌ای از پژوهشگران و اساتید بین‌المللی را گرد هم می‌آورد که در زمینه اندیشه‌های امام خمینی (ره) فعالیت می‌کنند. این جامعه ایجاد شده از طریق سمینارها و کارگاه‌ها و ارتباطات در فرآیند جایزه یک شبکه فعال و پویا را تشکیل می‌دهد.

با شناسایی پژوهشگران از فرهنگ‌ها و دیدگاه‌های مختلف، جایزه فرصتی برای گفت‌وگو و تبادل نظر فراهم می‌کند و به رفع شبهات و ارائه تصویر واقعی‌تر از اندیشه اسلامی و شخصیت امام خمینی (ره) کمک می‌کند.

یکی از اهداف جایزه، تشویق به تولید محتوای علمی معتبر درباره امام خمینی (ره) است. پژوهش‌هایی که برای جایزه ارسال می‌شوند اغلب به دنبال پاسخگویی به چالش‌های روز جهان با الهام از اندیشه‌های امام خمینی (ره) هستند. این رویکرد موجب به‌روزرسانی و نشان دادن پویایی و انطباق‌پذیری افکار ایشان با مسائل معاصر است. علاوه بر این پژوهش‌های انجام شده به بررسی ابعاد کمترشناخته شده از اندیشه امام خمینی (ره) کمک می‌کند.

به‌صورت طبیعی، با گذشت زمان و افزایش اعتبار جایزه، آثار برگزیده و پژوهشگرانی که جایزه را دریافت می‌کنند به مراجع علمی در شناخت گفتمان امام خمینی (ره) تبدیل می‌شوند و پژوهشگران جوان دیدگاه عمیق‌تر و گسترده‌تری نسبت به اندیشه ایشان پیدا می‌کنند.

۵. روند دریافت و ارزیابی آثار و حجم تولیدات نظری

روند دریافت و ارزیابی آثار برای جایزه جهانی امام خمینی (ره) با نهایت دقت و شفافیت و با پیروی از استانداردهای علمی بین‌المللی صورت می‌گیرد تا از اعتبار و جامعیت جایزه اطمینان حاصل شود.

همان‌طور که اشاره شد، دبیرخانه جایزه از طریق کانال‌های مختلف در سراسر جهان، از نشست‌های علمی تا وبسایت‌ها و رسانه‌های اجتماعی و مجلات معتبر، معرفی گسترده‌ای به زبان‌های مختلف (فارسی، عربی، انگلیسی، فرانسوی، اسپانیایی و...) انجام داد.

پژوهشگران می‌توانند آثار خود را از طریق سامانه اختصاصی دبیرخانه به همراه مشخصات کامل و خلاصه‌ای از اثر ارسال کنند. این سامانه امکان پیگیری وضعیت آثار را نیز برای شرکت‌کنندگان فراهم کرده است.

همان‌طور که گفته شد، یک شورای سیاست‌گذاری علمی بین‌المللی متشکل از اساتید و صاحب‌نظران برجسته در حوزه‌های مرتبط با اندیشه امام خمینی (ره) و مطالعات

بین‌المللی جمهوری اسلامی، شکل گرفت و کمیته‌های علمی، متشکل از برجسته‌ترین اساتید و اندیشمندان داخلی و خارجی، برای تعیین سرفصل‌ها و داوری آثار و تضمین اعتبار علمی جایزه تشکیل شدند.

از زمان تصویب جایزه جهانی امام خمینی (ره) مسیر رو به رشدی طی شده است. در ابتدا فراخوان‌های بین‌المللی به زبان‌های مختلف برای دریافت آثار پژوهشی، مقالات، کتاب‌ها و پایان‌نامه‌ها در موضوعات مرتبط با اندیشه امام خمینی (ره) منتشر شد. سپس با کمک شورای سیاست‌گذاری جایزه شاخص‌های انتخاب آثار تعیین شد و هیئت‌های داوری در موضوعات ده‌گانه جایزه تعیین شدند. علاوه بر این، افراد مطلع و خبره شناسایی مؤسسات و شخصیت‌ها را آغاز کردند. آثار دریافتی دامنه وسیعی از موضوعات را شامل می‌شود که براساس محورهای موضوعی جایزه مشتمل بر این موارد است:

- معرفی اندیشه‌ها و منظومه فکری و سیره عملی امام خمینی (ره)؛
- ترویج اخلاق و عرفان و معنویت‌گرایی توحیدی؛
- عدالت‌طلبی و آزادی‌خواهی و دفاع از کرامت انسان؛
- تبیین و ترویج گفتمان پیشرفت و تمدن نوین اسلامی؛
- تقرب مذاهب اسلامی و ترویج روحیه اخوت و تعامل با ادیان؛
- مردم‌گرایی و خدمت به محرومان و مستضعفان؛
- استکبارستیزی و مقاومت و مبارزه با صهیونیسم و نژادپرستی؛
- ترویج صلح عادلانه و امنیت جمعی؛
- تبیین و ترویج سبک زندگی دین‌پایه؛
- ارتقای نقش زنان در جامعه و ترویج گفتمان خانواده‌محور.

این جایزه برجسته‌ترین جایزه انقلاب اسلامی در عرصه ملی و بین‌المللی است که در دو بخش نظری و عملی، با محوریت آثار شاخص و فاخر علمی و نیز اقدامات و فعالیت‌های تأثیرگذار و گسترده فکری و سیاسی اجتماعی، به مؤثرترین اشخاص حقیقی و حقوقی فعال در موضوعات بالا اهدا خواهد شد.

۴. نقش جایزه جهانی امام خمینی (ره) در شبکه‌سازی و بسط و تبیین اندیشه ایشان

جایزه جهانی امام خمینی (ره)، فراتر از یک مراسم تقدیر، ابزاری قدرتمند برای شبکه‌سازی علمی و فرهنگی و بسط و تبیین عمیق‌تر اندیشه‌های بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران در مقیاس جهانی است.

و فرهنگی متنوع، دریافت کردیم. پس از غربالگری اولیه، حدود ۱۶۰۰ اثر برای داوری به کمیته‌های داوری ارجاع شد. علاوه بر این، اسامی مؤسسات و شخصیت‌هایی که در «بخش عملی» شناسایی شده بودند، همراه با گزارشی از اقداماتشان در معرفی شخصیت و سیره امام خمینی (ره)، در اختیار کمیته‌ها قرار گرفت و نهایتاً، براساس فرآیندی که عرض شد، دو نفر برگزیده اصلی و پانزده نفر یا مؤسسه شایسته تقدیر شناخته شدند.

اثر امتیاز می‌دهند. در سومین مرحله، پس از دریافت نظرات داوران، شورایی متشکل از رؤسای کمیته‌های داوری با بررسی گزارش‌های داوری و امتیازات کسب‌شده لیستی از آثار برتر را تهیه می‌کنند. در آخرین مرحله، شورای سیاست‌گذاری، برگزیدگان نهایی جایزه را معرفی می‌کنند.

در مرحله نخست حدود ۶ هزار اثر شامل کتاب، مقاله علمی پژوهشی، رساله دکترا و پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد را از ده‌ها کشور، با رویکردهای علمی

اسلامی بر روند داوری‌ها نظارت دارند. در اولین مرحله از ارزیابی که از آن به غربالگری اولیه یاد می‌کنیم، آثار از نظر انطباق با موضوعات جایزه، رعایت اصول علمی و جلوگیری از سرقت ادبی از سوی دبیرخانه جایزه بررسی می‌شوند. در مرحله دوم، آثار واجد شرایط برای داوری تخصصی به مسئول کمیته موضوعی ارسال می‌شود. داوران براساس شاخص‌هایی مانند نوآوری، عمق تحلیل، مستندات، رویکرد نظری و کیفیت نگارش به هر

سیاست‌گذاری، وزیر محترم فرهنگ و ارشاد اسلامی، به‌عنوان نایب‌رئیس، مقامات عالی‌رتبه جمهوری اسلامی ایران، شخصیت‌های برجسته علمی و فرهنگی از سراسر جهان، سفرای کشورهای خارجی، مسئولین سازمان‌ها و نهادهای همکار و اصحاب رسانه برگزار می‌شود.

پس از ارائه گزارشی از روند علمی و داوری جایزه توسط دبیرجایزه، برگزیدگان داخلی و بین‌المللی در بخش‌های مختلف معرفی شده و جوایز نفیس، شامل نشان جایزه و لوح تقدیر و جایزه نقدی، به ایشان اهدا می‌شود. گفتنی است که نشان این جایزه براساس طرح برگزیده در «جایزه بین‌المللی طراحی نشان جایزه امام خمینی (ره)، تهیه شده است که یک سال پیش برگزار شد.

در حاشیه این گردهمایی، نمایشگاهی از آثار مرتبط با حضرت امام (ره) برگزار و کتابی مشتمل بر گزیده‌ای از آثار منتخب رونمایی خواهد شد.

۷. نهادها و ارگان‌های همکار
موفقیت و اعتبار جایزه جهانی امام خمینی (ره) نتیجه همکاری و هم‌افزایی گسترده بین نهادها و ارگان‌های مختلف داخلی و بین‌المللی است. این همکاری‌ها تضمین‌کننده پوشش وسیع و اعتبار علمی و کارآمدی اجرایی جایزه است.

مهم‌ترین نهادها و ارگان‌های همکار عبارتند از:

- دفتر نشر آثار حضرت امام خمینی (ره)، به عنوان اصلی‌ترین مرجع نشر و ترویج اندیشه‌های امام خمینی (ره)
- همکاری تنگاتنگی در تأمین منابع و مشاوره علمی و داوری آثار داشته و دارد.
- وزارت امور خارجه جمهوری

۸. آینده جایزه جهانی امام خمینی (ره): سیاست‌ها و راهبردها

جایزه جهانی امام خمینی (ره)، با نگاهی راهبردی و بلندمدت، به دنبال تحقق اهداف جایزه است؛ اهدافی نظیر تبیین و نظریه‌پردازی در جهت هویت اسلامی و انقلابی، گسترش اندیشه تأسیس تمدن نوین اسلامی، اعتلا و پاسداشت نام و راه راستین امام راحل عظیم‌الشأن (ره)، جریان‌سازی و گسترش گفتمان و آرمان‌های انقلاب اسلامی در جهان، حمایت از اندیشمندان

۶. مراسم اختتامیه و اهدای جوایز

مراسم اختتامیه و اهدای جوایز جایزه جهانی امام خمینی (ره)، به‌مثابه یک گردهمایی باشکوه علمی و فرهنگی بین‌المللی است. تلاش بر این است که این مراسم، نه تنها محفلی برای تقدیر، بلکه فرصتی برای تعمیق گفتمان علمی و فرهنگی حول اندیشه امام خمینی (ره) باشد.

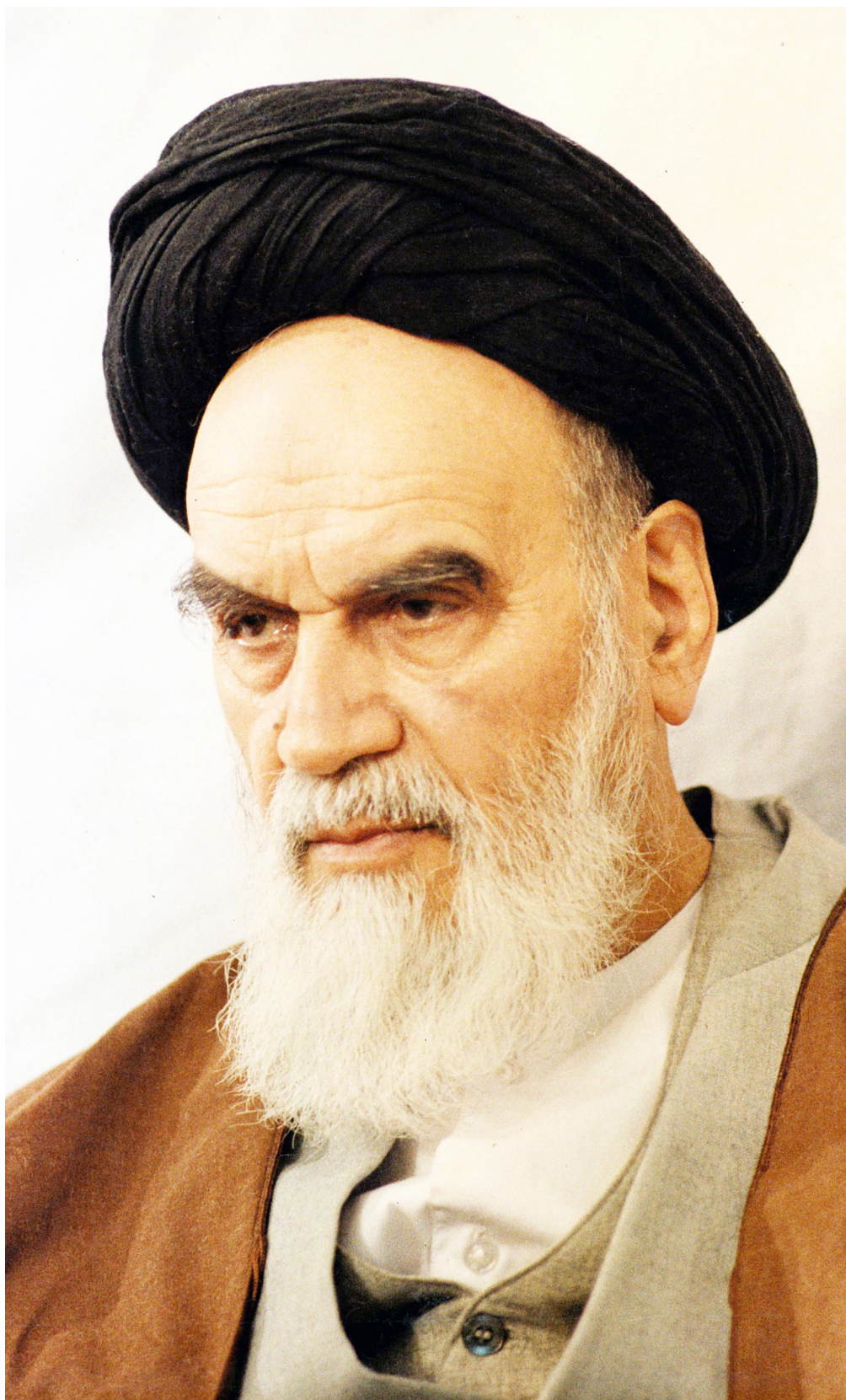
این مراسم با حضور رئیس محترم جمهور، به‌عنوان رئیس شورای

و دانشمندان فعال و همسو با اهداف عالی انقلاب اسلامی و اندیشه‌های امام خمینی (ره)، تقویت جریان تقریب مذاهب اسلامی و تعامل و هم‌افزایی میان ادیان توحیدی.

دبیرخانه برای آینده این جایزه راهبردها و سیاست‌هایی پیش‌بینی کرده است که اهم آنها عبارت‌ند از:

- جهانی‌سازی و افزایش دایره مشارکت؛
- تعمیق کیفیت علمی؛
- تشویق و تولید پژوهش‌هایی که اندیشه‌های امام خمینی (ره) را در پرتو چالش‌ها و مسائل نوظهور جهانی بررسی و تحلیل می‌کنند؛
- ایجاد یک پلتفرم جامع آنلاین چندزبانه برای آرشیو آثار و برگزاری وبینارها و دوره‌های آموزشی و ایجاد فضای گفت‌وگوی دائمی میان پژوهشگران؛
- استفاده از ظرفیت‌های رسانه‌های جدید و شبکه‌های اجتماعی برای معرفی جایزه و اندیشه‌های امام خمینی (ره) به مخاطبان جوان؛
- ایجاد کرسی‌های پژوهشی و بورس‌های تحصیلی؛
- ترجمه و نشر حداکثری آثار؛
- جذب مشارکت‌های مردمی و وقف فرهنگی به منظور پایداری مالی جایزه و گسترش فعالیت‌های آن.

با اجرای این سیاست‌ها و راهبردها، جایزه جهانی امام خمینی (ره) به یک مرجع معتبر و تأثیرگذار در تبیین و معرفی شخصیت امام راجل (ره) تبدیل خواهد شد که نه تنها یاد و اندیشه بنیان‌گذار جمهوری اسلامی را زنده نگاه می‌دارد، بلکه به ارائه راهکارهای الهام‌بخش برای آینده بشریت کمک شایانی خواهد کرد.

مصاحبه با سرکار خانم دکتر سیده فاطمه طباطبایی؛

مدیر گروه عرفان اسلامی پژوهشکده امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی

امام خمینی (ره)؛ احیاکننده نقش و جایگاه زن مسلمان

علمی و تکنولوژیک خود، انسان را به ابزاری در خدمت مصرف و قدرت و سرمایه بدل کرده است. همچنین جریان‌های فکری معاصر، همچون فمینیسم افراطی و سکولاریسم فرهنگی و نهایتاً دو جریان اصلی فکری مسلط بر جهان نیز نتوانسته‌اند پاسخگوی عطش درونی انسان به هویت و معنویت و عدالت باشند. در چنین شرایطی، اندیشه امام خمینی (ره) به عنوان یک «بدیل معنوی و تمدنی» مطرح می‌شود که می‌کوشد مسیر بازگشت انسان به خویشتن الهی خویش را هموار کند.

از نظر شما نسبت امروز جهان و نگاه امام خمینی (ره) به موضوع زن چیست؟

نسبت امروز جهان و نگاه امام خمینی (ره) را با توجه به گستره ابعاد تفکر و شخصیت ایشان باید در چند سطح معرفتی، اجتماعی و تمدنی تحلیل کرد. بالواقع جهان معاصر با چالش‌های عمیقی در معنا، اخلاق، عدالت، کرامت انسانی و نهایتاً تبیین ترسیم حیات طیبه برای حیات مادی و معنوی انسان روبروست. تمدن مدرن غربی، با همه دستاوردهای

جهان امروز در جستوجوی معنایی نو برای انسان و زن است و اندیشه امام خمینی (ره)، این معنا را در کرامت، عدالت، آزادی، معنویت و مسئولیت فردی و اجتماعی می‌جوید

رشدی با تکیه بر رشد معنوی انسان و حول محور توحید. نگاه امام خمینی (ره) به زن، که بر پایه کرامت ذاتی، هویت مستقل، نقش فعال اجتماعی و سیاسی و در عین حال حفظ بنیان خانواده استوار است، می‌تواند به‌عنوان یک الگوی متعادل و جامع در برابر این چالش‌ها مطرح شود. این نگاه می‌تواند از چند جهت تبلور یابد:

از این منظر، نگاه امام خمینی (ره) به زن جایگاه ویژه‌ای دارد. ایشان با نگاهی الهی و انسانی زن را نه موجودی در حاشیه و نه ابزاری برای رقابت اجتماعی، بلکه محور تربیت انسان و سلامت جامعه می‌دانستند. بر پایه اندیشه امام، زن دارای کرامت ذاتی و هویت مستقل و نقش فعال در عرصه‌های اجتماعی و سیاسی و فرهنگی است، اما این نقش از ریشه‌های معنوی و اخلاقی‌شان جدا نیست. در نتیجه، نگاه امام الگویی متعادل ارائه می‌کند که میان حضور اجتماعی زن و حفظ بنیان خانواده، میان استقلال فردی و تعهد الهی، میان نوگرایی و اصالت فرهنگی، تعادل ایجاد می‌کند.

امام خمینی (ره) جهان امروز را عرصه‌ای از تضاد میان حق و باطل، عدالت و ظلم، استقلال و استکبار می‌دانستند و بر ضرورت استقلال سیاسی و فرهنگی و اقتصادی کشورهای جهان بالاخص کشورهای مسلمان تأکید داشتند؛

۱- پیوند میان سنت و نوآوری: امام خمینی (ره) توانست با نگاهی اجتهادی، میان سنت دینی و نوگرایی اجتماعی در مسئله زنان پیوند برقرار کند. او، با تکیه بر کرامت انسانی زن در اسلام، نقش فعال زن را در انقلاب و جامعه به رسمیت شناخت و از دل سنت، تفسیری نو و تحول‌ساز ارائه داد.

۲- بازتعریف کرامت زن: در جهانی که زن گاه به ابزار تبلیغاتی یا کالای جنسی تبدیل می‌شود، اندیشه امام بر کرامت الهی زن تأکید دارد که می‌تواند به بازیابی هویت واقعی زن در جامعه امروز کمک کند.

۳- مشارکت اجتماعی و سیاسی فعال: در حالی که در برخی نقاط جهان، زنان از حقوق اولیه محروم‌اند و در برخی دیگر مشارکتشان به ابزاری برای سیاست‌ورزی تبدیل شده، نگاه امام خمینی (ره) به زن مسلمان، به‌عنوان عنصری فعال و مؤثر در عرصه‌های اجتماعی و سیاسی، می‌تواند راهگشای مشارکت هدفمند و با کرامت باشد.

جامعه است. او هم در عرصه تربیت نسل مؤمن و متفکر مسئول است و هم در حوزه اجتماع و سیاست. کاربست عملی این نگاه یعنی ارائه راهکارهای واقعی برای تلفیق موفقیت‌آمیز نقش‌های خانوادگی و اجتماعی زنان و حمایت از سیاست‌هایی که به این تعادل کمک کنند.

راهبردی: در جهانی که زن میان دو گفتمان افراطی تحجر و ابزارانگاری سرگردان است، بازخوانی اندیشه امام خمینی (ره) به زنان کمک می‌کند تا هویت اصیل خود را بازبایند و خودباوری و استقلال و نقش تمدنی خویش را بازتعریف کنند. استفاده از تجارب گذشته و توجه به بازتعریف نقش زنان در روند پیروزی انقلاب اسلامی و پس از آن و در هشت سال دفاع مقدس می‌تواند الهام‌بخش نسل‌های جدید باشد.

ایشان با نگاهی الهی و انسانی زن را نه موجودی در حاشیه و نه ابزاری برای رقابت اجتماعی، بلکه محور تربیت انسان و سلامت جامعه می‌دانستند.

با تحولات زمان را دارد. در نگاه ایشان، زن دارای کرامت ذاتی، عقلانیت کامل و مسئولیت اجتماعی است.

سطح عملی: تعادل‌بخشی میان نقش‌های خانوادگی و اجتماعی. در اندیشه امام خمینی (ره)، زن نه تنها محور خانواده، بلکه شریک در ساخت

۴- حفظ بنیان خانواده: در جهانی که نهاد خانواده تحت فشارهای مختلف قرار دارد، تأکید امام خمینی (ره) بر نقش محوری زن در خانواده، بدون نادیده گرفتن نقش اجتماعی او، می‌تواند به تقویت این نهاد حیاتی کمک کند.

۵- نسبت جهانی و تمدنی اندیشه امام (ره): از منظر تمدنی، اندیشه امام خمینی (ره) پاسخی به بحران‌های معرفتی عصر جدید است. ایشان با پیوند میان معنویت و عقلانیت، عدالت و آزادی، ایمان و پیشرفت، الگویی ارائه می‌دهد که در آن علم از اخلاق جدا نیست و قدرت از عدالت بی‌نیاز نمی‌شود. امام خمینی (ره) با نقد سلطه ساختارهای مادی‌گرایانه جهان مدرن، دعوت به تمدنی می‌کند که محور آن انسان الهی است؛ انسانی که کرامت خویش را در نسبت با خدا و مسئولیت اجتماعی خود می‌جوید.

در نتیجه، نسبت امروز جهان و نگاه امام خمینی (ره) به موضوع زن نسبتی انتقادی، الهام‌بخش و آینده‌ساز است. جهان امروز در جست‌وجوی معنایی نو برای انسان و زن است و اندیشه امام خمینی (ره)، این معنا را در کرامت، عدالت، آزادی، معنویت و مسئولیت فردی و اجتماعی می‌جوید.

کاربست این اندیشه امام خمینی (ره) چگونه است و چه پاسخی به نیازهای امروز می‌دهد؟

کاربست اندیشه امام خمینی (ره) یعنی بهره‌گیری از ظرفیت‌های فکری ایشان برای پاسخگویی به نیازهای واقعی زنان و جوامع امروز در سه سطح نظری و عملی و راهبردی:

سطح نظری: بازخوانی اجتهادی و هویت‌بخشی به زن مسلمان. امام خمینی (ره) با طرح مفهوم اجتهاد پویا نشان داد که دین اسلام ظرفیت انطباق

مکتب امام خمینی (ره)؛ آمیزه‌ای از اندیشه سیاسی، رهبری اجتماعی و تحول فرهنگی

■ دکتر حسین دیوسالار

معاون توسعه همکاری‌های علمی و
فرهنگی سازمان
و رئیس دبیرخانه جایزه جهانی امام
خمینی (ره)

امام خمینی (ره) یکی از برجسته‌ترین
شخصیت‌های قرن بیستم در عرصه
سیاست، اندیشه و رهبری اجتماعی

است که نه تنها انقلاب اسلامی ایران
را رهبری کرد، بلکه تفکر سیاسی و
اجتماعی ایشان تأثیر عمیقی بر تحولات
منطقه‌ای و بین‌المللی بر جای گذاشت.
تحلیل مکتب فکری و عملی امام
خمینی (ره) مستلزم شناخت دقیق
پیشینه فکری و فرهنگی و سیاسی
ایشان است؛ زیرا توانست با تلفیق
آموزه‌های اسلامی و تحلیل‌های عمیق

سیاسی، الگویی نوین برای حکومت
و جامعه‌سازی ارائه دهد که در جهان
معاصر نیز درخور تأمل است. نقش امام
خمینی (ره) در احیای هویت اسلامی و
تثبیت استقلال سیاسی ایران، او را به
مرجع جهانی برای تحلیل روندهای
سیاسی و اجتماعی بدل کرده است.
یکی از شاخص‌ترین ویژگی‌های اندیشه
سیاسی امام خمینی (ره)، تأکید بر

کشور باید مبتنی بر استقلال و عزت ملی باشد. این دیدگاه‌ها، در کنار تحلیل دقیق او از معادلات جهانی، نشان‌دهنده تلفیق بینش اخلاقی و واقع‌گرایی سیاسی در مکتب امام خمینی (ره) است.

در سطح بین‌المللی، اندیشه سیاسی امام خمینی (ره) نماد مقاومت در برابر سلطه خارجی مطرح شد و با تأکید بر خوداتکایی و استقلال سیاسی و اقتصادی الگویی از رهبری مبتنی بر ارزش‌های انسانی و دینی ارائه کرد که فراتر از مرزهای ملی، الهام‌بخش بسیاری از جنبش‌های مقاومت و جریان‌های آزادی‌خواه در جهان شد. نگاه

یکی از شاخص‌ترین
ویژگی‌های اندیشه
سیاسی امام خمینی (ره)،
تأکید بر پیوند ناگسستنی
دین و سیاست و ارائه
چارچوبی عملی برای
تحقق حاکمیت اسلامی
است.

پیوند ناگسستنی دین و سیاست و ارائه چارچوبی عملی برای تحقق حاکمیت اسلامی است. از دیدگاه امام خمینی (ره)، دین و سیاست از یکدیگر تفکیک‌ناپذیرند و هر نظام حکومتی باید، ضمن رعایت اصول عدالت و اخلاق، استقلال سیاسی و هویت فرهنگی جامعه را تأمین نماید. تأکید امام خمینی (ره) بر عدالت اجتماعی و استقلال ملی، پایه‌های مهم اندیشه سیاسی ایشان را تشکیل می‌دهد. ایشان بر این باور بود که هر اقدام حکومتی باید در خدمت مردم و تضمین‌کننده حقوق ملت باشد و در عین حال، سیاست خارجی

و مشارکت اجتماعی و حساسیت نسبت به مسائل فرهنگی و اخلاقی جامعه را از اصول بنیادین می‌دانست. حضرت امام خمینی (ره) بر این باور بود که هر تحول سیاسی واقعی باید با ارتقای آگاهی عمومی و فرهنگ‌سازی همراه باشد؛ زیرا بدون آگاهی و فهم جامعه، ثبات و توسعه پایدار محقق نخواهد شد. تأثیر اجتماعی و فرهنگی اندیشه امام خمینی (ره)، به‌ویژه در تحکیم انسجام ملی و ارتقای هویت دینی و تأکید بر عدالت اجتماعی بسیار زیاد است. آموزه‌های ایشان موجب شد گروه‌های مختلف جامعه با انگیزه‌های مشترک برای دستیابی به اهداف استقلال، عدالت و آزادی گرد هم آیند. وی تأکید داشت که نهادهای اجتماعی و فرهنگی باید در خدمت ارتقای اندیشه انتقادی و ایجاد روحیه مسئولیت‌پذیری در شهروندان باشند. این نگاه باعث شد سیاست‌ورزی در ایران پس از انقلاب با مشارکت فعال مردم، و نه صرفاً تحمیل از بالا، شکل بگیرد.

از منظر فرهنگی، امام خمینی (ره) با تأکید بر احیای هویت اسلامی و حفظ میراث تاریخی و دینی جامعه ایرانی را به‌سوی بازشناسی ریشه‌های فرهنگی خود هدایت کرد؛ چنان‌که معتقد بود که تحقق عدالت اجتماعی و آزادی‌های واقعی بدون پیوند با هویت فرهنگی و دینی جامعه ممکن نیست. به همین دلیل، آموزش و پژوهش و ترویج اندیشه‌های اسلامی جزء مهم‌ترین اهداف ایشان در ساختار اجتماعی کشور بودند.

پیام جهانی اندیشه امام خمینی (ره) تأکید بر احترام به ارزش‌های انسانی و استقلال ملت‌ها و مقابله با ظلم است و از این منظر، الگویی برای جنبش‌های اجتماعی و سیاسی در سطح بین‌المللی فراهم کرده است. آموزه‌های ایشان الهام‌بخش

امام خمینی (ره) به استقلال کشورها و حقوق ملت‌ها، نشان‌دهنده ترکیبی از تحلیل واقع‌گرایانه سیاسی و تعهد اخلاقی به عدالت جهانی است. تحلیل او از روابط بین‌الملل مبتنی بر حفظ کرامت انسانی و جلوگیری از استثمار ملت‌ها، چارچوبی نظری و عملی ارائه می‌کند که برای مطالعات سیاسی و بین‌المللی ارزشمند است.

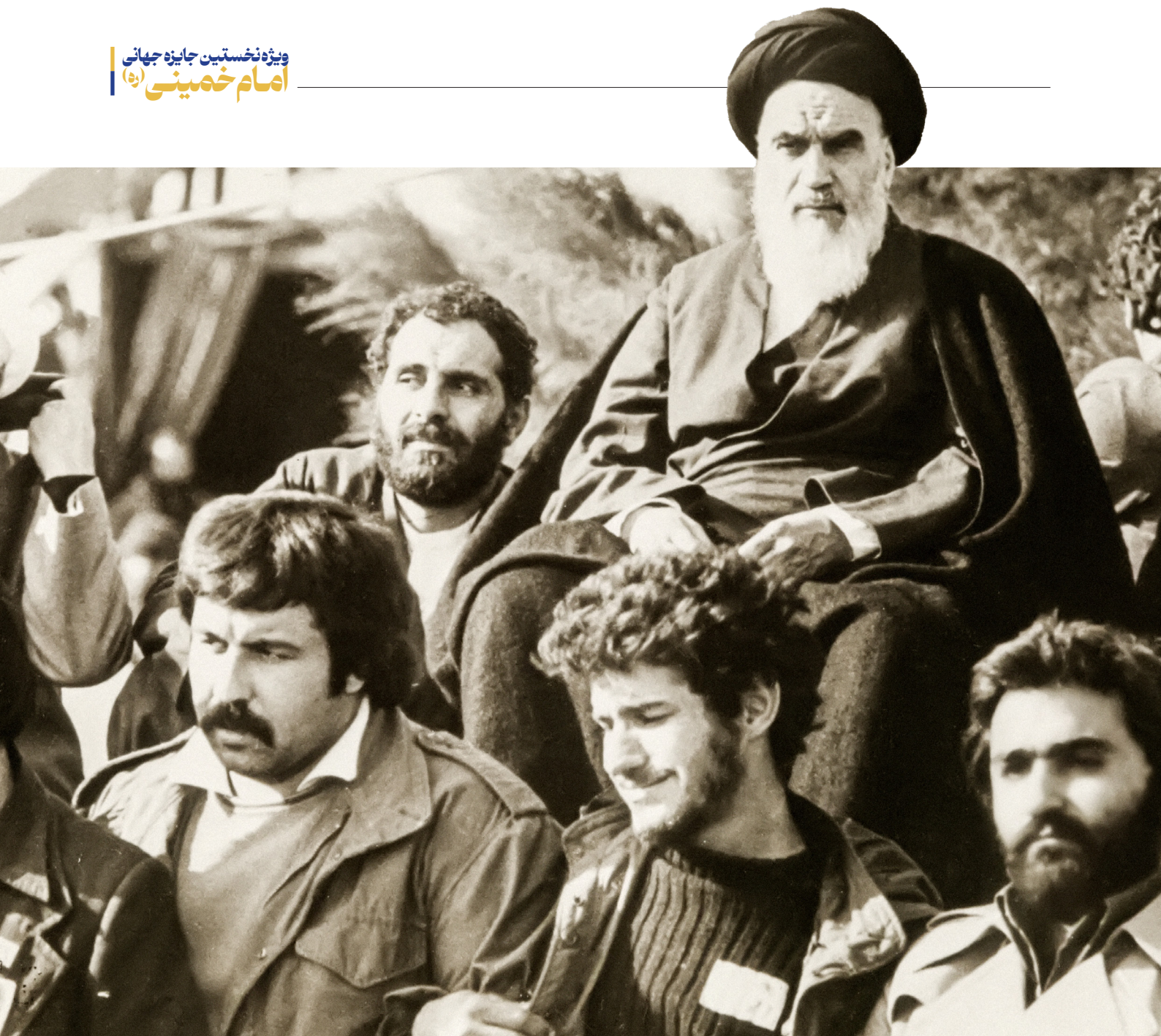
افزون بر این، امام خمینی (ره) به تحلیل دقیق و نقادانه ساختارهای قدرت جهانی توجه داشت و همواره نسبت به اثرات نفوذ بیگانگان بر استقلال کشورها هشدار می‌داد و معتقد بود که استقلال سیاسی و فرهنگی بدون استقلال اقتصادی و خودکفایی علمی و فنی، پایدار نخواهد بود. این بینش باعث شد تحولات داخلی ایران و سیاست خارجی آن در دوره پس از انقلاب، به گونه‌ای طراحی شود که بیشترین بهره را از منابع داخلی و توانمندی‌های ملی برده و همزمان کمترین وابستگی به قدرت‌های خارجی ایجاد شود.

امام خمینی (ره)، افزون بر نقش سیاسی، اثرگذارترین شخصیت در تحولات اجتماعی و فرهنگی ایران نیز بود. اندیشه ایشان بر تربیت نسلی آگاه و مسئول و متعهد به جامعه تأکید داشت

حضرت امام خمینی (ره)
بر این باور بود که هر
تحول سیاسی واقعی باید
با ارتقای آگاهی عمومی و
فرهنگ‌سازی همراه باشد؛
زیرا بدون آگاهی و فهم
جامعه، ثبات و توسعه
پایدار محقق نخواهد شد.

بسیاری از پژوهشگران و فعالان اجتماعی در حوزه‌های حقوق بشر و توسعه پایدار و سیاست بین‌الملل بوده است. در راستای پاسداشت اندیشه و مکتب امام خمینی (ره) و ترویج ارزش‌های علمی، اجتماعی و سیاسی مرتبط با آن، «جایزه جهانی امام خمینی (ره)» تأسیس شده است. این جایزه، برجسته‌ترین نشان انقلاب اسلامی در عرصه ملی و بین‌المللی است که در دو بخش نظری و عملی، با محوریت

و اشاعه اندیشه ایشان در سطح ملی و بین‌المللی فراهم می‌آورد و نشان‌دهنده اراده نظام برای تقدیر از کسانی است که با تأسی از مکتب امام خمینی (ره)، در عرصه‌های علمی، اجتماعی و سیاسی اثرگذار بوده‌اند. این جایزه می‌تواند به عنوان محرکی برای توسعه پژوهش‌های علمی، تقویت فعالیت‌های اجتماعی و ترویج ارزش‌های اخلاقی و فرهنگی مطرح شود و الگویی برای همگرایی نظری و عملی در جامعه فراهم کند.

الگویی الهام‌بخش برای نسل‌های آینده ایجاد می‌کند تا فعالیت‌های آنان در مسیر عدالت، استقلال و توسعه کشور جهت‌یابی شود. اهمیت این جایزه که در ده گروه محتوایی و عملی تقسیم‌بندی شده، در آن است که همزمان جنبه‌های علمی، فکری و اجتماعی را مورد توجه قرار می‌دهد و به تقویت همگرایی میان حوزه‌های نظری و عملی جامعه کمک می‌کند. برگزاری مراسم جایزه جهانی امام خمینی (ره) فرصتی ارزشمند برای تبیین

آثار شاخص و فاخر علمی و همچنین اقدامات و فعالیت‌های تأثیرگذار و گسترده فکری و سیاسی- اجتماعی، به مؤثرترین اشخاص حقیقی و حقوقی فعال در این حوزه اعطا می‌شود. جایزه جهانی امام خمینی (ره) با مشارکت فعال اهالی علم و نظر و دریافت حجم بالایی از آثار در قالب‌های گوناگون همراه بود، نه تنها به تقدیر از دستاوردهای علمی و عملی نخبگان می‌پردازد، بلکه با تأکید بر ارزش‌های مکتب امام خمینی (ره)،

اندیشه امام خمینی (ره)؛ نیاز امروز جهان

■ حجت الاسلام والمسلمین دکتر علی

کمساری

رئیس مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام

خمینی (ره)

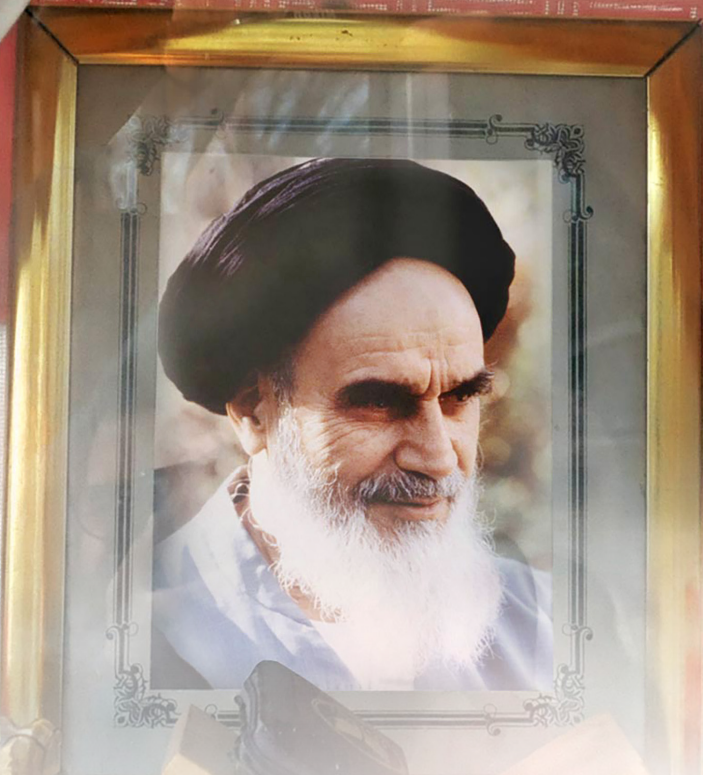
معنویت، عدالت خواهی و شجاعت او داشت. امام بزرگوار ما توانست سه مطالبه تاریخی ملت ایران را در یک حرکت بزرگ جمع کند: استقلال؛ آزادی؛ دین داری. این سه گانه هنوز شالوده معنای جمهوری اسلامی و رمز نیاز ما و بسیاری از ملت ها به اندیشه حضرت امام (ره) است.

امام خمینی (ره) با تأکید بر دیانت، کرامت انسانی، آزادی و استقلال ملت ها، عدالت اجتماعی و حمایت از محرومان نوعی جهان بینی ارائه کرد که امروز بیش از هر زمان دیگری به آن احتیاج داریم. در دنیایی که ساختارهای قدرت جهانی همچنان با تبعیض و استعمار نوین بازتولید می شود، ایشان بر کرامت انسان و استقلال ملت ها اصرار داشت. در عصری که سیاست به رقابت های قدرت محور تقلیل یافته، او اخلاق را رکن محوری سیاست می دانست.

وجه دیگر اندیشه امام خمینی (ره) عرفان

البته بایستی بر این نکته تأکید کنم که باید امام خمینی (ره) را «آن گونه که هست» و «برای آینده» شناخت، نه آن گونه که روایت های ساده شده سیاسی او را محدود می کنند. حجاب سیاست موجب شد بسیاری از ابعاد علمی و معرفتی حضرت امام (ره) مغفول بماند؛ حال آنکه ایشان، پیش از هر چیز، عارفی صاحب مکتب و فقیهی صاحب نظر بود که در کنار شجاعت سیاسی، از پشتوانه ای عظیم در حکمت و فلسفه و عرفان بهره می برد. شناخت این چهره جامع کلید فهم جایگاه واقعی رهبر کبیر انقلاب اسلامی در جهان معاصر است. راز ماندگاری حضرت امام (ره) در یک نگاه، توانایی او در «پاسخ گویی به درد جامعه» است. ایرانیان در سال ۱۳۵۷ نه بر اساس تحلیل های پیچیده فقهی یا نظریه های سیاسی، بلکه از رهگذر حسی عمیق و مردمی به او ایمان آوردند؛ حسی که ریشه در صداقت،

اندیشه امام خمینی (ره) در شمار جامع ترین و تأثیرگذارترین منظومه های فکری در تاریخ معاصر اسلام قرار می گیرد؛ منظومه ای که از دل عرفان، حکمت، فقه، فلسفه و تجربه سیاسی برآمد و توانست نه تنها یک ساختار سیاسی نو پدید آورد، بلکه نوعی بازخوانی جدید از نقش دین در حیات عمومی انسان ارائه دهد. امروز در عصر نوینی که هم از کمبود معنویت و هم از فروپاشی اخلاق عمومی رنج می برد و در ساحت حکمرانی سیاستمداران هوس باز و مستبد، ظلم به انسان ها بیدامی کند، بازشناسی اندیشه این مرد بزرگ نه یک انتخاب، بلکه ضرورتی حیاتی است.

این اندیشه در مقیاس بین‌المللی بازتاب یابد. این جایزه - که عالی‌ترین جایزه بین‌المللی جمهوری اسلامی در حوزه اندیشه و عمل است - با هدف معرفی آرمان‌های حضرت امام خمینی (ره)، گسترش گفتمان عدالت، مقاومت، کرامت انسانی، تقریب مذاهب و تقویت تمدن نوین اسلامی طراحی شده است و محملی است برای بازاندیشی مکتب امام خمینی (ره) در میان متفکران و صاحب‌نظران جهانی و فرصتی برای معرفی ابعاد مغفول‌مانده اندیشه ایشان.

در انتها بر این نکته اصرار داریم که جهان امروز بیش از هر زمان دیگری به اندیشه‌هایی نیاز دارد که بتواند میان معنویت و عقلانیت، میان عدالت و آزادی، میان سیاست و اخلاق و میان هویت و پیشرفت آشتی برقرار کند. اندیشه امام خمینی (ره) واجد چنین قابلیت‌هایی است؛ زیرا از سرچشمه‌ای توحیدی و انسانی نشأت گرفته و بر تجربه اجتماعی و تاریخی استوار شده است. بازخوانی این اندیشه تلاشی است برای ساختن آینده‌ای که بدون اتکا به سه رکن استقلال و آزادی و معنویت، سه‌گانه ماندگار حضرت امام (ره)، ناچار به تکرار بحران‌های جهان معاصر خواهد بود.

جمهوری اسلامی» است؛ تعبیر بلندی که مقام معظم رهبری بر آن تأکید داشته و معتقدند هرگاه امام خمینی (ره) از متن هویت جمهوری اسلامی حذف شود، نظام از درون تهی خواهد شد. امام عزیز (ره) نماد عدالت‌خواهی و استقلال و دیانت عاقلانه و اخلاقی است. از این‌رو کار بر روی اندیشه ایشان بخشی از تداوم یک مسیر تمدنی است.

در این میان، اقداماتی همچون «جایزه جهانی امام خمینی» بستری است تا

**حجاب سیاست موجب
شد بسیاری از ابعاد علمی
و معرفتی حضرت امام
(ره) مغفول بماند؛ حال
آنکه ایشان، پیش از هر
چیز، عارفی صاحب‌مکتب
و فقیهی صاحب‌نظر
بود که در کنار شجاعت
سیاسی، از پشتوانه‌ای
عظیم در حکمت و فلسفه
و عرفان بهره می‌برد.**

و معنویت است؛ عرفانی که در ساحت عمل نیز حضور داشته و توانسته به بنیاد حرکت اجتماعی معنا ببخشد. حضرت امام (ره) در فلسفه و عرفان، صاحب جایگاهی است که صاحب‌نظران کمتر به آن پرداخته‌اند. ضرورت احیای این بُعد از اندیشه ایشان، ضرورتی انکارناپذیر است. از منظر ما حضرت امام (ره) همچو مکتب فراگیری است که باید در آن اجتهاد کرد؛ یعنی همان‌گونه که فقه شیعه یک دستگاه زنده و پویاست که متناسب با زمان و مکان پاسخ می‌دهد، اندیشه آن بزرگ‌مرد نیز ظرفیت بسط و پویایی دارد و باید برای مسائل امروز بازخوانی شود.

در سطح جهان اسلام نیز اندیشه امام خمینی (ره) هنوز پیام و ظرفیت فراوانی دارد. او بر وحدت امت اسلامی و مقابله با استعمار صهیونیستی، به‌عنوان نیاز اصلی جهان اسلام، تأکید می‌کرد. از منظر امام بزرگوار ما بسیاری از نزاع‌های مذهبی امروز دعوای نفسانی است و توجه به مسائل اصلی از جمله مسئله فلسطین، بسیج مستضعفان جهان و... باید محور وحدت باشد. این اندیشه وحدت‌گرایانه می‌تواند امروز نیز در برابر واگرایی‌های موجود الهام‌بخش باشد. نکته مهم دیگر آنکه حضرت امام (ره) تنها رهبر یک انقلاب سیاسی نبود، بلکه «روح

جامعة المصطفى العالمية؛ شبكة ای وسیع از مبلغین راه و اندیشه امام خمینی (ره) در جهان

استقامت را در ملت‌های مسلمان زنده کردند. این تفکر باعث شده است ایران اسلامی به کانون ایستادگی و مقاومت و مبارزه با استکبار جهانی تبدیل شود و الگویی برای ملت‌های مستقل و آزاده جهان ارائه دهد.

میان نگاه امام خمینی (ره) و نگاه رهبران سنتی مذهبی به سیاست چه تفاوت‌هایی وجود داشت که ایشان را متمایز کرد؟

پیام تاریخی منشور روحانیت مهم‌ترین و جامع‌ترین نظرات امام خمینی (ره) را در مورد جریان‌های سنتی حوزوی ارائه داده است. ایشان در این منشور، ضمن حفظ جایگاه و احترام مقام روحانیت، که در میان اقشار گوناگون بیشترین خدمت را جهت حفظ اسلام و علوم دینی کرده است، حوزه و روحانیت را آسیب‌شناسی و جریان‌های مقدس‌مآب و روحانی‌نما را افشا و طرد می‌کند. جوهر اصلی در مکتب امام بزرگوار ما (ره) رابطه دین و دنیاست؛ یعنی همان چیزی که از آن به مسئله دین و سیاست یا دین و زندگی هم تعبیر می‌کنند. امام خمینی (ره)

(ره) و از «محکّمات» و «اصول ثابت» اندیشه ایشان محسوب می‌شود؛ چراکه به تعبیر رهبر فرزانه انقلاب، یکی از ملاک‌های مهم در تشخیص بینات اندیشه امام خمینی (ره) این است که این اصول «باید در منابع مربوط به امام موجود باشد، آن هم به شکل مکرر، به شکل مستمر» و استقلال‌طلبی یکی از اصولی است که به عنوان بینات اندیشه و مکتب امام خمینی (ره) می‌توان به آن اشاره کرد. وصیت‌نامه سیاسی- الهی حضرت امام (ره) نیز به خوبی مبین میزان اهمیت استقلال و عدم وابستگی مسلمین در اندیشه ایشان است. از بین مفاهیم و تعبیری که در ادبیات امام خمینی (ره) در تبیین استقلال استفاده شده است، می‌توان به خودکفایی، نفی وابستگی، نفی سلطه غرب و شرق، نفی شرق‌زدگی و غرب‌زدگی اشاره نمود.

رهبر کبیر انقلاب اسلامی (ره)، مفاهیم «استقلال» و «مقاومت» را از حصار نظریه‌پردازی‌های انتزاعی خارج کرد و به آنها حیاتی اجتماعی-تمدنی بخشید. امام خمینی (ره) با احیای اندیشه‌های ناب اسلامی و انقلابی، مفاهیم «استقلال» و «مقاومت» را در برابر استکبار جهانی بازتعریف کرده‌اند. ایشان با تأکید بر استقلال فرهنگی و سیاسی و اقتصادی، به عنوان ارکان اساسی جامعه اسلامی، مسیر جدیدی در برابر امت اسلامی گشودند. امام راحل (ره) با شعار «نه شرقی، نه غربی، جمهوری اسلامی»، مفاهیم استقلال و مقاومت را به عنوان راهبردهای اساسی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران در مقابله با نظام سلطه جهانی تثبیت کردند. ایشان مقاومت را تنها راه مقابله با ظلم و استکبار دانسته و با الهام از قیام عاشورا، روحیه ایستادگی و

با سلام و دعای خیر و سپاس از زمانی که برای دبیرخانه نخستین دوره جایزه جهانی امام خمینی (ره) اختصاص دادید. به عنوان نخستین پرسش، نقش امام خمینی (ره) در بازتعریف مفهوم استقلال و مقاومت در برابر سلطه طلبی جهانی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ «استقلال» و «نفی سلطه و وابستگی» از ارکان مهم مکتب سیاسی امام خمینی

**امام راحل (ره) با شعار
«نه شرقی، نه غربی،
جمهوری اسلامی»،
مفاهیم استقلال و
مقاومت را به عنوان
راهبردهای اساسی نظام
مقدس جمهوری اسلامی
ایران در مقابله با نظام
سلطه جهانی تثبیت کردند**

را خلاف شرع تلقی کرده و به طور کلی به مخالفت با انقلابیون برخاستند. بر اساس رویکرد آنان که ظاهراً از منابع دینی و سنت سرچشمه می‌گرفت، نه تنها احیای سنت‌ها پیش از ظهور امام زمان (عج) ناممکن بود، بلکه هرگونه تلاش برای بازسازی و احیای سنت‌های دینی نیز بدعت‌آمیز و نامطلوب قلمداد می‌شد. آنان «جمهوری اسلامی» را به دلیل بهره‌گیری از فناوری مدرن به

نظامی و فرهنگی بسط دادند. شعار «نه شرقی، نه غربی» در نگاه ایشان صرفاً یک شعار فرهنگی نبود، بلکه یک دکترین سیاسی بود برای عدم وابستگی به هیچ‌یک از ابرقدرت‌ها. در واقع، هنگامی که اندیشه ناب اسلامی در عرصه عمل ظهور می‌یافت، گروهی از روحانیون و به ظاهر معتمدان، شعار «جدایی دین از سیاست» سر دادند. آنان حضور زنان در فعالیت‌های انقلابی

در بیان ارتباط دین و دنیا نظر اسلام و سخن اسلام را مبنا و روح و اساس کار خود قرار داده بود. امام خمینی (ره) با طرح نظریه «ولایت فقیه»، رابطه دین و سیاست را از حیطة نظر به عرصه عمل آورد. برای ایشان سیاست عین دیانت بود و حکومت اسلامی تجلی اجرای احکام اسلام در متن جامعه. همچنین مفاهیم استقلال و مقاومت را به ابعاد سیاسی، اقتصادی،

سنتی غالباً بر فقه فردی و عرفان انزواگرا متمرکز بودند، ایشان «فقه حکومتی و تمدن‌ساز» را احیا کردند. امام، «تولیت امر مسلمین» را عین عبادت می‌دانستند و معتقد بودند بدون تشکیل حکومت و نظام‌سازی، بسیاری از احکام اسلام تعطیل می‌ماند. این نگاه، دین را از حاشیه به متن زندگی بازگرداند و آن را به نیرویی پیش‌برنده در تمام عرصه‌های اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و... تبدیل کرد.

این جایزه چگونه می‌تواند به ابزای برای گفت‌وگوی تمدن‌ها و هم‌گرایی جهانی بر پایه عدالت و معنویت تبدیل شود؟ چگونه این نهاد می‌تواند حلقه اتصال میان جایزه جهانی امام خمینی (ره) و اندیشمندان جهان اسلام باشد؟

به منظور بهره‌مندی حداکثری از ظرفیت این رویداد بین‌المللی در جهت گفت‌وگوی تمدن‌ها و هم‌گرایی جهانی بر پایه عدالت و معنویت پیشنهادات ذیل ارائه می‌شود:

- طراحی محتوای هدفمند با تمرکز بر مفاهیم مشترک معنوی مانند صلح، ایثار، صداقت، عدالت به‌عنوان زبان جهانی؛
- ارائه الگوهای عملی از تعامل موفق تمدن‌ها در طول تاریخ؛
- برجسته کردن بی‌عدالتی‌های جهانی موجود و بحث برای راه‌حل‌های مبتنی بر اخلاق؛
- ایجاد بسترهای تعاملی مؤثر؛
- دعوت از شخصیت‌های اثرگذار علمی و فرهنگی و دینی از تمدن‌های مختلف؛
- تشکیل پنل‌های گفت‌وگو محور به جای سخنرانی‌های یک‌طرفه؛
- تعمیق ارتباطات و تداوم تعامل با تمرکز بر ایجاد شبکه‌های پایدار ارتباطی بین شرکت‌کنندگان و نهادهای متعهد

و بالندگی کشور در عرصه‌های مختلف هستیم .

ایشان در شرایطی که تمام جریان‌های جهانی و منطقه‌ای به سمت سکولاریزاسیون پیش می‌رفتند، با تکیه بر مبانی عمیق دینی و فلسفی-عرفانی و درک صحیح از نیازهای جامعه اسلامی و شناخت دقیق از آسیب‌های سکولاریسم، به بازتعریف رابطه دین و سیاست پرداختند و توانستند الگویی جدید از حکمرانی دینی را ارائه دهند. «ولایت مطلقه فقیه»، میراث گرانبهای امام خمینی (ره) و روح و هویت انقلاب اسلامی است. امروزه این نظریه صرفاً یک نظریه سیاسی و فقهی در کنار دیگر نظریه‌ها نیست، بلکه جوهره نظام اسلامی و محور قانون اساسی محسوب می‌شود.

تمایز اصلی امام خمینی (ره) عبور از «دیانت فردی» به «دیانت اجتماعی-تمدنی» بود. در حالی که جریان‌های

امام خمینی (ره) بر خلاف برخی رهبران سنتی که رویکردی دفاعی و انزواگرایانه داشتند، رویکردی تهاجمی به بنیان‌های فکری تمدن غرب اتخاذ کردند و نه تنها به مقابله فکری بسنده نکردند، بلکه در عمل نیز برای ایجاد نظام سیاسی-اجتماعی جایگزین، بر مبنای احکام اسلام، تلاش نمودند

تأثیرپذیری از اندیشه‌های غربی متهم کرده و معتقد بودند به همین دلیل از تمدن مهدوی فاصله زیادی دارد و نمی‌تواند مدعی احیای سنت‌ها باشد. امام خمینی (ره) بارها، به‌ویژه در پیام تاریخی منشور روحانیت، حوزه را از تأثیرپذیری و نفوذ این قشر بر حذر داشتند. ایشان شناسایی این گروه و افکارشان را بسیار مهم برشمرد و به طلاب جوان توصیه می‌کنند که مواظب باشند که «پرونده تفکر این گروه همچنان باز است و فقط شیوه مقدس مآبی و دین‌فروشی آنان عوض شده است». علاوه بر این، ایشان تمامی مشکلات فکری مرتبط با این رویکرد را ناشی از تسلط فرهنگ غرب و استکبار جهانی می‌دانستند. در تحلیل نهایی، این که برخی جریان‌های سنتی، هستی‌شناسی نسبتاً مشابهی با جریان‌های روشنفکری پیدا کرده‌اند، نه ناشی از ذات سنت، بلکه امری تزییق‌شده از خارج، یعنی اندیشه سکولاریسم غربی، است که فرهنگ جامعه و حتی فرهنگ حوزه‌ها را تحت تأثیر قرار داده است. ایشان در این باره می‌فرمایند: «همه اینها نتیجه نفوذ بیگانگان در جایگاه و در فرهنگ حوزه‌هاست».

امام خمینی (ره) بر خلاف برخی رهبران سنتی که رویکردی دفاعی و انزواگرایانه داشتند، رویکردی تهاجمی به بنیان‌های فکری تمدن غرب اتخاذ کردند و نه تنها به مقابله فکری بسنده نکردند، بلکه در عمل نیز برای ایجاد نظام سیاسی-اجتماعی جایگزین، بر مبنای احکام اسلام، تلاش نمودند که ثمره آن انقلاب شکوهمند انقلاب اسلامی با پشتیبانی و حمایت مردمی بود که الحمدلله تا امروز هم، با وجود تمام محدودیت‌ها و سختی‌ها و چالش‌ها و جنگ نرم و سخت و تحریم‌های شدید، شاهد رشد

و حرکت‌های جمعی در جهت تمدنی
عادلانه‌تر و معنوی‌تر خواهد بود.

جامعة المصطفی العالمیه چگونه از
ظرفیت فارغ التحصیلان بین‌المللی خود
برای تبیین مکتب امام خمینی (ره)
بهره می‌گیرد؟

اهتمام و تأکید بر ساماندهی امر تعلیم
و تربیت طلاب غیرایرانی که میراث
ماندگار امام خمینی (ره) بوده و با
تدبیر و هدایت‌های دایمانه مقام معظم
رهبری (مدظله‌العالی) تاکنون ادامه

از مهم‌ترین پیام‌های
جایزه جهانی برای
نخبگان و فرهیختگان
بین‌المللی، می‌توان به
ارائه شناخت دقیق و
کامل و جامع نسبت به
مکتب امام راحل (ره)
اشاره کرد.

و طراحی سازوکارهای پیگیری برای
اجرای کردن تصمیمات و بیانیه‌های
صادر شده؛

• استفاد؛ هوشمندانه از نمادها و ابزارهای
فرهنگی و هنری و بهره‌گیری از زبان
جهانی هنر (موسیقی فاخر، نمایش،
نقاشی، داستان و ...) برای انتقال پیام؛
• برگزاری آیین‌های معنوی مشترک و
احترام‌آمیز برای ایجاد حس همدلی.
نتیجه نهایی این اقدامات، تبدیل این
جایزه از یک رویداد رسمی به کانونی
زنده و مؤثر برای تولد ایده‌ها و شبکه‌ها

جهانی جامعه المصطفی العالمیه هم‌افزایی دارد و چگونه می‌توان پیام جهانی امام خمینی (ره) را از قالب‌های رسمی به گفتمانی زنده و پویا در میان ملت‌ها تبدیل کرد؟

از مهم‌ترین پیام‌های جایزه جهانی برای نخبگان و فرهیختگان بین‌المللی، می‌توان به ارائه شناخت دقیق و کامل و جامع نسبت به مکتب امام راحل (ره) اشاره کرد با تأکید بر ابعاد معنویت و عقلانیت و عدالت، ابعاد شخصیتی امام بزرگوار (ره) در زمینه‌های علمی، فرهنگی، سیاسی و عرفانی و ...؛ دفاع از کرامت انسانی و ارزش‌های والای اخلاقی؛ استکبارستیزی و آزادی خواهی؛ تسلیم ناپذیری و ایستادگی؛ روحیه تحول‌خواهی و تحول‌انگیزی.

به فرموده مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) امام بزرگوار ما توانست هویت جدیدی را در دنیای پر آشوب سیاست در این منطقه به وجود بیاورد و آن هویت جمهوری اسلامی و ملت زنده ایران است که توانستند این جمهوری را ایجاد و از آن پاسداری کنند. این یک هویت اسلامی و یک هویت ملی است و این هویت مخصوص ملت ایران هم نیست. هویت اسلامی متعلق به همه امت‌های اسلام است.

همان‌طور که پیشتر عنوان شد، علی‌القاعده جامعه المصطفی العالمیه در گستره جهانی از طریق کارکردهای آموزشی، پژوهشی، فرهنگی، تربیتی، اجتماعی و سیاسی با مخاطبان خود در سراسر عالم از میان پیروان مکتب اهل بیت (ع) و مذاهب اسلامی و ادیان و آیین‌های مختلف و در حوزه‌های دانشی متنوع از فقه و اصول، قرآن و حدیث، تاریخ و تمدن و ... با رویکرد اسلامی فعالیت می‌کند. و در تمامی این مؤلفه‌ها و زمینه‌ها و ظرفیت‌های گسترده‌ای جهت نشر و

تربیتی و تبلیغی، پس از فراغت از تحصیل نیز با شناسایی و توسعه ارتباطات و تعاملات با دانش‌آموختگان اقدامات شایسته و درخوری صورت پذیرفته است: برگزاری دوره‌های توانمندسازی، برگزاری دوره‌های کوتاه‌مدت و فرصت‌های مطالعاتی، تنظیم و تدوین محتوای مرتبط، تشکیل انجمن‌های دانش‌آموختگان و شبکه‌سازی آنها در جوامع هدف، حمایت و پشتیبانی جهت حضور دانش‌آموختگان در مجامع علمی، برگزاری مراسمات فرهنگی و گرامیداشت یاد و نام امام راحل (ره) در اقصی نقاط عالم و بیان ابعاد شخصیتی ایشان، گرامیداشت ایام ویژه نظیر روز قدس و روز ۱۳ آبان به‌عنوان روز مبارزه با استکبار جهانی که امام عظیم‌الشأن (ره) پرچم‌دار آن در عصر حاضر بود.

پیام اصلی جایزه جهانی امام خمینی (ره) برای نخبگان و فرهیختگان بین‌المللی چیست و چگونه با مأموریت

باید گفتمان انقلاب اسلامی که ریشه در فلسفه سیاسی عمیقی دارد تبیین عقلانی و فلسفی شود. باید این مبانی مانند نظریه ولایت فقیه، مردم‌سالاری دینی، استقلال و آزادی توسط اندیشمندان به زبان‌های مختلف و در مجلات آکادمیک و دانشگاهی جهان تبیین و ارائه شود

داشته، آثار و برکات ارزشمندی در سراسر جهان داشته است. در این بین نقش دانش‌آموختگان به عنوان عامل اصلی و پیشران این حرکت عظیم نقش بی‌بدیلی بوده است. جامعه المصطفی همواره کوشیده است ضمن طراحی نظامات خود در چارچوب گفتمان انقلاب اسلامی و اندیشه‌های امامین انقلاب، با بهره‌مندی از سرمایه عظیم و گرانبهای دانش‌آموختگان خود در سراسر عالم برای ترویج معارف اسلام ناب و گفتمان انقلاب اسلامی و تبیین مکتب امام خمینی (ره) اقدام نماید.

دانش‌آموختگان المصطفی که سفرای علمی فرهنگی مکتب امام خمینی (ره) در سراسر جهان هستند، با ایفای نقش فعال و مؤثر در کارویژه‌های عرصه تعلیم و تربیت به‌عنوان استاد و مدرس حوزه‌های علمیه و دانشگاه‌ها، معلمان آموزش و پرورش، مربیان و مشاوران مدارس و ... و در عرصه تحقیق و پژوهش به‌عنوان محقق و پژوهشگر و تولیدکننده آثار علمی و فکری و اندیشه‌ای، ناشران بین‌المللی، مدیریت مراکز پژوهشی و ... و عرصه فرهنگی اجتماعی در قالب فعالیت‌ها و خدمات فرهنگی اجتماعی، تشکله‌ها، مسئولیت سمن‌ها، مدیریت نهادهای مراکز فرهنگی و قرآنی، مربیان و مدیران قرآنی و ... و عرصه تبلیغ در قالب فعالیت‌های تبلیغی در ایام و مناسبت‌های مختلف در طول سال، تولید محتوای غنی و متناسب و به‌روز تبلیغی و نشر آن در فضای مجازی و مدیریت مراکز و رسانه‌های تبلیغی و ... و عرصه اداری و مدیریتی با ایفای نقش در پست‌ها و جایگاه‌های تأثیرگذار در کشورهای هدف فعالیت می‌کنند.

در این زمینه علاوه بر انتقال مباحث در حین تحصیل به طلاب محترم در قالب فرایندهای آموزشی، پژوهشی، فرهنگی

ترویج مکتب اهل بیت علیهم السلام و اندیشه‌های امام بزرگوار (ره) وجود دارد که در این زمینه اقدامات فراوانی نیز در ادوار مختلف صورت پذیرفته است. تبدیل این گفتمان به گفتمانی زنده و پویا در سطح جهانی نیازمند یک استراتژی هوشمند چندوجهی و بلندمدت است. این کار تنها با تبلیغات محض ممکن نیست، بلکه مستلزم «اثبات عملی» و «ارتباط مؤثر» و «الگوسازی» است. دیپلماسی فعال و خردمندانه علمی، تبیین تفاوت‌های بنیادین گفتمان انقلاب اسلامی با گفتمان‌های افراطی تکفیری از طریق اقدامات عملی، حمایت از وحدت جهان اسلام و نشان دادن چهره عقلانی و اعتدالی و میانه‌رو از اسلام؛ روایت‌گری مؤثر با تولید و توزیع «محتوای هوشمند و جذاب» به زبان روز و با ابزارهای مدرن با تنوع زبانی و رسانه‌ای؛ تأسیس شبکه‌های رسانه‌ای بین‌المللی قدرتمند به زبان‌های مختلف و تولید مستند و فیلم و پادکست و برنامه‌های تحلیلی می‌تواند به اثرگذاری بیش از پیش گفتمان انقلاب اسلامی و اندیشه‌های امام راحل (ره) منجر شود. همچنین فعالیت مؤثر مبلغان و دانش‌آموختگان و فعالان فرهنگی در فضای مجازی، استفاده حرفه‌ای از پلتفرم‌های جهانی و شبکه‌های نوپدید برای هدف‌گیری نسل جوان، ارائه خلاقانه و نوآورانه روایت‌های انسانی و عاطفی از داستان‌های ایستادگی و مقاومت و ابتکار در شرایط سخت و فداکاری‌های علمی در این زمینه مؤثر است. باید گفتمان انقلاب اسلامی که ریشه در فلسفه سیاسی عمیقی دارد تبیین عقلانی و فلسفی شود. باید این مبانی مانند نظریه ولایت فقیه، مردم‌سالاری دینی، استقلال و آزادی توسط اندیشمندان به زبان‌های مختلف و در مجلات آکادمیک و دانشگاهی جهان تبیین و ارائه شود. تمرکز

بر «گروه‌های هدف استراتژیک» نظیر نخبگان و دانشگاهیان جهان، برگزاری کرسی‌های آزاداندیشی و همایش‌های بین‌المللی، دعوت از اساتید برجسته برای بازدید از مجموعه، ایجاد مسیرها و شبکه ارتباطی با دانشگاه‌های معتبر جهان نیز در پویایی این گفتمان تأثیرگذار خواهد بود. از آنجا که گفتمان انقلاب و مکتب امام خمینی (ره) ذاتاً یک گفتمان عدالت‌خواه و طرفدار مستضعفان عالم است، ایجاد

**از نگاه جامعه المصطفی
العالمیة جایزه جهانی امام
خمینی (ره) چه پیام و
مفهومی برای جامعه جهانی
امروز دارد؟
همان‌طور که در سؤال قبل
نیز اشاره شد محوری‌ترین
پیام و مفهوم قابل
ارائه برای جامعه جهانی
امروز پیام عقلانیت،
معنویت، عدالت‌خواهی،
دفاع از کرامت انسانی
و ارزش‌های والای
اخلاقی، روحیه و عمل
استکبارستیزی و آزادی
خواهی؛ تسلیم‌ناپذیری
و ایستادگی، روحیه
تحول‌خواهی و
تحول‌انگیزی در پرتو ایمان
به خدای متعال و صبر و
استقامت و مجاهدت در
این مسیر نورانی است.**

پیوند با جریان‌های ضداستعماری، ضداستکباری و عدالت‌خواه در مناطق مختلف جهان بسیار مؤثر خواهد بود. تقویت ارتباط با نسل جوان و دانشجویان بین‌المللی، اعطای بورسیه‌های تحصیلی به دانشجویان کشورهای دیگر، برگزاری اردوهای فرهنگی و معرفی جذابیت‌های تمدن ایران و اسلام، استفاده از «ابزارهای فرهنگی و تمدنی» نظیر صنایع فرهنگی خلاق، حمایت از تولید بازی‌های رایانه‌ای با درونمایه‌های استکبارستیزی، تولید انیمیشن‌های حرفه‌ای، توسعه گردشگری فرهنگی و مذهبی اقدامات مؤثر دیگری هستند که می‌توان انجام داد.

از نگاه جامعه المصطفی العالمیة جایزه جهانی امام خمینی (ره) چه پیام و مفهومی برای جامعه جهانی امروز دارد؟ همان‌طور که در سؤال قبل نیز اشاره شد محوری‌ترین پیام و مفهوم قابل ارائه برای جامعه جهانی امروز پیام عقلانیت، معنویت، عدالت‌خواهی، دفاع از کرامت انسانی و ارزش‌های والای اخلاقی، روحیه و عمل استکبارستیزی و آزادی‌خواهی؛ تسلیم‌ناپذیری و ایستادگی، روحیه تحول‌خواهی و تحول‌انگیزی در پرتو ایمان به خدای متعال و صبر و استقامت و مجاهدت در این مسیر نورانی است.

**جایزه جهانی امام خمینی (ره) که در دو
سطح عملی و نظری طراحی شده است،
چه سهمی در تبیین جایگاه حضرت امام
(ره) می‌تواند داشته باشد؟**

ضمن تقدیر از این نگاه در برگزاری جایزه جهانی امام خمینی (ره)، این دوگانه نظری-عملی در حقیقت، بازتابی از شخصیت دوبعدی امام (ره) (از این منظر) به‌عنوان یک عالم و مجتهد و فیلسوف از یک سو و مجاهد و پیشگام حرکت و جریان انقلابی از سویی دیگر است که توانسته به بهترین وجه دیالکتیک و تعامل

دوسویه و تکاملی نظر و عمل را برقرار کند. این جایزه نشان می‌دهد که اندیشه امام، «نظریه‌ای برای عمل» و «عملی مؤثر برای ارتقای نظام اسلامی و طراحی نظامات متنوع اجتماعی» بود؛ تئوری‌ای که توانست بزرگ‌ترین انقلاب قرن را رقم بزند و نظام اسلامی را پایه‌گذاری کند. این همایش و این رویداد نشانگر آن است که مکتب امام خمینی (ره)، یک ایدئولوژی و تفکر زنده و توانمند برای اداره جامعه اسلامی و جهان امروز است.

سهم جامعه المصطفی العالمیه در برگزاری هرچه باشکوه‌تر این جایزه جهانی چیست؟ در چه حوزه‌هایی با دبیرخانه جایزه جهانی امام خمینی (ره) همکاری داشته یا خواهید داشت؟

نقش جامعه المصطفی العالمیه، به‌عنوان یک نهاد علمی و دینی فعال و مؤثر در عرصه بین‌المللی، فراتر از مشارکت در برگزاری مراسم، یک همکاری استراتژیک و محتوایی است. این همکاری در حوزه‌های ذیل محقق شده است:

- حضور علمی اساتید، اعضای هیئت علمی، طلاب و دانش‌آموختگان در قالب ارائه آثار علمی با تنوع زبانی و فرهنگی و...؛

- پشتیبانی‌های علمی در قالب مشارکت اساتید و هیئت علمی برجسته المصطفی در هیئت‌های داور و شناسایی شایستگان و برگزیدگان؛

- استفاده از شبکه جهانی نمایندگی‌ها و فارغ‌التحصیلان المصطفی برای معرفی و گسترش دامنه جایزه؛

- تولید آثار علمی و نشریات و محتوای چندزبانه در تبیین ابعاد مختلف جایزه و اندیشه امام خمینی (ره)؛

- مشارکت در برگزاری مراسم و ارائه بسترهای بین‌المللی برای رویدادهای مشابه و هم‌زمان در کشورهای مختلف.

آین الخمينيون؟

■ مهدی فیاضی؛ کارشناس فرهنگی بین المللی،
مدیرمسئول نشریه

و فراجغرافیایی و فرانسوی انسان‌های آزاده، متقی، مخلص، بصیر و عالم در جهان است. پس از ۳۵ سال از رحلت او، گفتمان پیشرفت و ظلم‌ستیزی امام خمینی (ره)، به دلیل تلاش واستقامت مردمی و رهبری جانشین او، همچنان پرانرژی از عمق وجود جوانان غیرمسلمان در دانشگاه‌های آمریکا و ورزشگاه‌های اروپا جلوه می‌کند.

از طرفی شیاطین انس و حکام جهانخوار، برای استحالة راه امام خمینی (ره)، جهالت مدرن و اومانيسم مبتنی بر منفعت‌طلبی و لذت‌جویی و فشارهای اقتصادی را به رهروان او تحمیل می‌کنند تا دوباره انسان امیدوار به هدایت‌های الهی را در سطح غرایز حقیر مادی فروکاهند.

رویداد جایزه جهانی امام خمینی (ره) رویداد «آین الخمينيون؟» است، فرصتی تا فرهیختگان و نخبگان جهانی، هریک به سهم خود، به بازتولید و بازنشر تفکرات الهام‌بخش و آینده‌پژوهانه آن روح الهی پردازند و ضمیر خمینیون و انسان‌های تشنه حقیقت را اشراب نمایند و قلمی بر امتداد عصر نورانی خمینیون شوند.

از ۱۵۰ سال قبل در اقصی نقاط ایران نهضت‌های متعدد مردمی ضداستعماری و ضداستبدادی و ضدفساد و الحاد و التقاط با هدایت و مبارزه علمای حوزوی رخ داد که همواره با مشت آهنین حکام ظالم منکوب شد؛ اما در ضمیر ایرانیان، انرژی بیداری اسلامی را شعله‌ورتر و انفجاری‌تر می‌کرد تا آنکه از ۶۵ سال قبل، رهبری این خیزش‌ها به دست امام خمینی (ره) مرجع دینی مردم افتاد و عصر «خمینیون» آغاز شد؛ عصر مردمانی چون زبرالحدید.

امام خمینی (ره) با شخصیتی ربانی، علمی، احساسی، حماسی، اجتماعی و دینی، طی ۲۵ سال، روند بلوغ نهضت‌های متفرق مردمی را به انقلاب خروشان توده‌ای جهش داد و مردم در این راه از شکنجه و تبعید و اعدام خسته نشدند و پیوند امت و امامت را هسته پیشران نهضت جهانی مستضعفین غیرمسلمان و بر ساخت تمدن نوین اسلامی قرار دادند.

او توانست آثار حرکت رهبرانی همچون گاندی، ماندلا، سیمون بولیوار و... را هم‌افزا و درجهت نهضت جهانی بیداری انسانی و فطری و اخلاقی معماری کند. فتح الفتوح امام خمینی (ره) تربیت فرامذهبی

از ایران تا جهان؛ روایت تاثیرگذاری یک رهبر استثنایی

■ دکتر محمدعلی ربانی

مدیرکل توسعه همکاری‌های علمی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

الهام بخشی بود که جنبش های روشنگری و اعتراضی در برابر نظام سلطه و ملت های آزادی خواه را در بخش های وسیعی از جهان تحت تأثیر خود قرارداد. اندیشه های ایشان برآمده از ابعاد شخصیتی و دانش جامع الاطراف و عمیقشان بود که در قالب نظام فکری منسجم ایشان در حوزه های فلسفه، فقه، عرفان، کلام و اندیشه سیاسی شکل گرفته بود و از ایشان شخصیتی برجسته و ماندگار ساخته است. این ویژگی های برجسته امام خمینی (ره) که ریشه در هویت اسلامی دارد، او را به حقیقتی زنده، پویا، ماندگار و بدون مرز تبدیل کرده است. او آغازگر عصر جدیدی در تاریخ اسلام بود که در جهانی شدن حیات سیاسی اسلام سهم مهمی داشت. اندیشه های او هرچند در مقطعی خاص از تاریخ معاصر مطرح شد، گسترش آن از مرز زمان و مکان و تاریخ فراتر رفت و فرازمانی و فراتاریخی شد و بسیاری از اندیشمندان جهان را تحت تأثیر قرار داد. امام خمینی (ره) به جنبه های مختلف اسلام آگاهی عمیق و همه جانبه داشت و با برخورداری از صفات و ویژگی های الهی و عرفانی منشأ تأثیرگذاری های شگرفی در تاریخ معاصر شد. شجره طيبة انقلاب اسلامی و مقاومت و بیداری اسلامی از بارزترین این تأثیرگذاری ها است. ایشان یک اسلام شناس حقیقی بودند که اندیشه هایش برگرفته از اسلام ناب بود و به همین دلیل توانست اسلام را جنبشی انقلابی و آزادی بخش معرفی کند. مبانی نظری اندیشه ایشان در حوزه های هستی شناسی و انسان شناسی و جامعه شناسی از احاطه ایشان به حقیقت دین حکایت دارد و این ویژگی

جای بسی خوشبختی است که سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، پس از سال ها تأخیر، اولین دوره جایزه بین المللی امام خمینی (ره) را برگزار می کند. هدف این جایزه تجلیل از شخصیت ها و اندیشمندان برجسته ای است که در دو حوزه نظری و عملی در تبیین و ترویج اندیشه های حضرت امام خمینی (ره) نقش داشته اند. یقیناً برپایی این جایزه فرصت مناسبی است برای بررسی و ترویج اندیشه های یکی از شخصیت های برجسته و تأثیرگذار مسلمان در جهان معاصر که سهم و نقش برجسته ای در تحولات فکری و فرهنگی در داخل و خارج ایران داشته است.

وقوع انقلاب اسلامی به رهبری امام خمینی (ره) یکی از مهم ترین حوادث سیاسی پس از جنگ جهانی دوم بود. ویژگی مهم این رویداد که آن از سایر تحولات قرن بیستم متمایز می کند، رهبری شخصیتی چون امام خمینی (ره) است؛ رهبری که سرزمین ایران در طول تاریخ خود هرگز به خود ندیده بود؛ رهبری که توانست با تسخیر قلوب مردم جهان، و نه فقط ایران، مهم ترین تحول معنوی و سیاسی را در قرن حاضر رقم زند.

امام خمینی (ره) فقیه و فیلسوفی برجسته و رهبری نظریه پرداز، به ویژه در حوزه اسلام سیاسی، بودند که نه تنها در میان تشیع بلکه در تاریخ اسلام بی نظیر و افتخارآمیز بود. اندیشه های او نه تنها در ایران و جهان اسلام بلکه در جهان گسترش یافته و الگویی از آزادی خواهی و بیداری و استقلال را ارائه داده است. اندیشه های حضرت امام خمینی (ره) الگوی

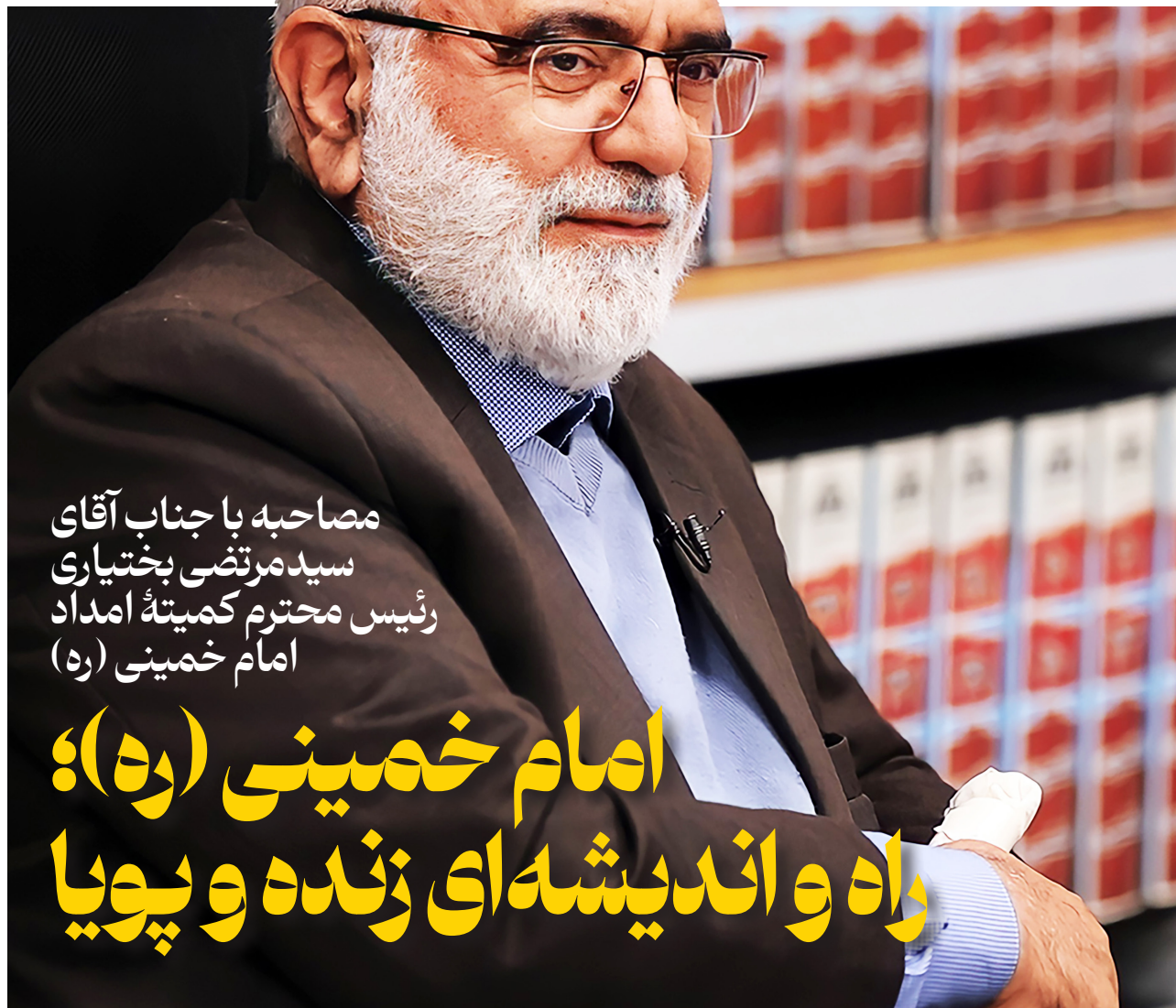
ناب محمدی استوار بود.

برپایی اولین دوره جایزه امام خمینی (ره) فرصت مناسبی است برای بازشناخت سهم اندیشه و افکار و نقش امام خمینی (ره) در جهان امروز و تصویر و تأثیری که امام خمینی (ره) در ذهن و زبان و اندیشه و عمل بسیاری از مشتاقان در اقصی نقاط جهان داشته است. این اهمیت امروزه که جهان در یکی از حساس‌ترین شرایط قرار دارد و بحران‌ها و منازعات بسیاری بر آن حاکم شده است دوچندان شده و یقیناً شناخت همه‌جانبه سطوح اندیشه امام خمینی (ره) می‌تواند راهگشا باشد؛ به‌ویژه در خصوص زیست توحیدی و تبیین رویکرد ایشان به مسائل جهانی که براساس آرمان جهان‌شمولی اسلام و تأثیر و کارکردهای معرفتی و اجتماعی و عرفانی اسلام و ادیان توحیدی در روابط بین‌الملل شکل گرفته است. رشد بیداری انسانی در اروپا و آمریکا و بسیاری از نقاط جهان در دفاع از ملت مظلوم فلسطین و اعتراض به نظام ظالمانه در روابط بین‌الملل حاکی از آن است که اندیشه امام خمینی (ره) در جهان در حال تکثیر است و گفتمان‌های عدالت‌خواهانه ایشان نه تنها در ایران بلکه در همه‌جای دنیا روزه‌روز و بیش‌ازپیش در حال گسترش است.

های شخصیتی و علمی منشأ ثمرات عظیمی در تاریخ معاصر ایران و سایر ملل جهان شده است.

امام خمینی (ره) به‌عنوان عارفی حکیم و فقیهی نواندیش در متن جامعه حضوری حداکثری داشت و با تلاش برای ایجاد جامعه توحیدی و نظام‌سازی دینی معتقد بود اسلام ماهیت اجتماعی حداکثری دارد و ساحت هدایت و تربیت و مدیریت آن علاوه‌بر اسفار باطنی و معنوی فردی بر رسالت‌هدایتی و تربیتی جامعه نیز تأکید دارد. روح حاکم بر اندیشه عرفانی امام خمینی (ره) عرفان اجتماعی و توحید وجودی است که می‌توان آن را در تمامی سطوح هستی‌شناسی عرفانی ایشان و رابطه آن با عرفان اجتماعی مشاهده کرد.

رویکرد حضرت امام خمینی (ره) به نظام بین‌الملل رویکردی فعال و مقتدرانه بود. ایشان در رویارویی با مسائل بین‌المللی و جهانی، به جای مقهور شدن در مقابل قدرت‌های بزرگ و مستکبر و ارائه تصویری منفعلانه و ضعیف از خود، رویکردی تهاجمی و مقتدرانه نشان می‌داد. سیاست خارجی امام خمینی (ره)، براساس مبانی و اصول اندیشه سیاسی‌اش، نه آرمان‌گرایی محض بود و نه واقع‌گرایی صرف، بلکه تلفیقی از این دو بود؛ یعنی آرمان‌گرایی واقع‌بین که بر مبانی اسلام

مصاحبه با جناب آقای
سیدمرتضی بختیاری
رئیس محترم کمیته امداد
امام خمینی (ره)

امام خمینی (ره)؛ راه و اندیشه‌ای زنده و پویا

تأسیس کمیته امداد در نخستین روزهای انقلاب نماد عینی این سیره است. امروز نیز این نهاد با تمرکز بر شکوفایی استعدادها، توانمندسازی، اشتغال‌زایی و حفظ کرامت انسانی ادامه‌دهنده راه ایشان است.

ج) مقاومت فرهنگی و استقلال فکری

امام خمینی (ره)، با تأکید بر استقلال فرهنگی، ما را به بازسازی هویت اسلامی و مقابله با سلطه فکری غرب دعوت کرد. این اندیشه امروز در قالب دیپلماسی فرهنگی، تولید محتوا و ترویج سبک زندگی اسلامی در حال تحقق است.

امام خمینی (ره) با تأسیس نظام جمهوری اسلامی نشان داد که دین نه تنها می‌تواند در عرصه سیاست حضور داشته باشد، بلکه می‌تواند محور عدالت و استقلال و کرامت انسانی باشد. این نگاه امروز در ساختارهای حکمرانی و مشارکت مردمی تبلور یافته است.

ب) خدمت‌محوری و حمایت از محرومان

سیره عملی امام خمینی (ره) بر پایه مدد به کار، امداد به حیات، مدد به زندگی شرافتمندانه و خدمت بی‌منت به مستضعفان و محرومان بنا شده بود.

فهم امروز ما از اندیشه و سیره حضرت امام خمینی (ره) را توصیف فرمایید؟

فهم امروز ما از اندیشه و سیره امام خمینی (ره) فهمی پویا و کاربردی و ناظر به نیازهای روز جامعه اسلامی است. این فهم، نه صرفاً تاریخی یا شعاری، بلکه مبتنی بر تجربه زیسته انقلاب اسلامی و نهادهای برخاسته از آن، از جمله کمیته امداد، شکل گرفته است. اندیشه امام را می‌توان در سه محور اصلی توصیف کرد:

الف) مردم‌سالاری دینی و پیوند دین با سیاست

عمیق و ایستادگی در برابر ظلم در ذهن جامعه ایرانی و حتی فراتر از مرزها به عنوان شاخص‌های اصلی شخصیت ایشان شناخته می‌شوند. این مؤلفه‌ها نه تنها در خاطره تاریخی ملت، بلکه در رفتارهای اجتماعی و گفتمان عمومی نیز جاری‌اند.

جایگاه امام خمینی (ره) را به عنوان یک سرمایه اجتماعی و نمادین چگونه می‌توان توصیف کرد؟

امام خمینی (ره) فراتر از یک رهبر سیاسی و مذهبی، به نمادی جهانی از ایستادگی در برابر ظلم و دفاع از کرامت انسانی بدل شده است. ایشان با شخصیت کاریزماتیک، صداقت

در مجموع فهم امروز از اندیشه امام خمینی (ره) فهمی زنده، تحول‌گرا و مبتنی بر عمل است؛ فهمی که در نهادهای انقلابی، رفتار اجتماعی مردم و گفتمان رسمی نظام جمهوری اسلامی ایران جاری و ساری است

در مجموع فهم امروز از اندیشه امام خمینی (ره) فهمی زنده، تحول‌گرا و مبتنی بر عمل است؛ فهمی که در نهادهای انقلابی، رفتار اجتماعی مردم و گفتمان رسمی نظام جمهوری اسلامی ایران جاری و ساری است.

امام خمینی (ره) در نگاه مردم امروز قالب چه مؤلفه‌ها و ایستارها و مفاهیمی توصیف می‌شود؟

امام خمینی (ره) در نگاه مردم امروز نماد عزت، استقلال، عدالت‌خواهی و خدمت‌گزاری بی‌منت است. مؤلفه‌هایی چون ساده‌زیستی، مردم‌محوری، ایمان

نهادهای مردمی و کنشگران اجتماعی در این مسیر باعث می‌شود اندیشه امام راحل (ره) در زندگی واقعی مردم جاری شود.

اهم اقدامات کمیته امداد در مسیر نشر اندیشه امام خمینی (ره) چیست؟

کمیته امداد امام خمینی (ره) با مأموریت محوری خدمت به محرومان، در حوزه‌های مختلفی همچون حمایت معیشتی از مستضعفان، ایجاد اشتغال، توانمندسازی و شکوفایی استعدادها، خوداتکائی، تقویت و رشد ایمانی و اعتقادی خانواده‌ها، خدمات درمانی و حمایتی، فعالیت‌های فرهنگی و تربیتی، ساماندهی خیرین و شبکه نیکوکاری فعالیت می‌کند. این اقدامات در راستای وصیت و اندیشه حضرت امام خمینی (ره) مبنی بر رسیدگی به محرومین و حفظ کرامت آنان انجام شده است.

سهم کمیته امداد در برگزاری باشکوه مراسم جایزه جهانی امام خمینی (ره) چیست؟ در چه حوزه‌هایی با دبیرخانه همکاری داشته یا خواهید داشت؟

کمیته امداد با برخورداری از شبکه گسترده ارتباطی، ظرفیت رسانه‌ای و تجربه در اجرای رویدادهای فرهنگی آمادگی دارد در حوزه‌های زیر با دبیرخانه همکاری نماید:

- معرفی چهره‌های مردمی و فعالان اجتماعی مرتبط با اندیشه امام خمینی (ره)؛
 - تولید محتوای فرهنگی و رسانه‌ای برای معرفی جایزه؛
 - مشارکت در برگزاری نشست‌های تخصصی و نمایشگاه‌های جانبی؛
 - ارائه گزارش‌های مستند از اثرات اجتماعی اندیشه امام خمینی (ره) در جامعه هدف کمیته امداد.
- این همکاری می‌تواند به ارتقای سطح کیفی و اثربخشی جایزه جهانی امام خمینی (ره) کمک شایانی کند.

نقش این جایزه در شبکه‌سازی و بسط اندیشه امام خمینی (ره) چیست؟

جایزه جهانی امام خمینی (ره) ظرفیت آن را دارد که به یک بستر بین‌المللی برای شبکه‌سازی میان نخبگان و اندیشمندان و فعالان اجتماعی تبدیل شود. این شبکه‌سازی می‌تواند موجب هم‌افزایی در تولید محتوا، تبادل تجربیات، و ترویج اندیشه‌های امام خمینی (ره) در قالب طرح‌های مشترک، نشست‌های علمی و فعالیت‌های فرهنگی شود. این امر به بسط گفتمان امام خمینی (ره) در سطوح فراملی کمک خواهد کرد.

این رویداد چگونه می‌تواند زمینه‌ساز اجتماعی شدن اندیشه امام خمینی (ره) باشد؟ چه مفاهیم باید مورد توجه قرار بگیرند؟

این رویداد، با برجسته‌سازی الگوهای موفق برگرفته از سیره و مکتب حضرت امام خمینی (ره)، می‌تواند اندیشه ایشان را به زبان قابل فهم امروز تبدیل کند. تمرکز بر مفاهیمی مانند خدمت به محرومان، عدالت اجتماعی، معنویت، ساده زیستی، مردم‌محوری و تکلیف‌مداری باید محور اصلی باشد. بازنمایی رفتارهای عملی

این شبکه‌سازی می‌تواند موجب هم‌افزایی در تولید محتوا، تبادل تجربیات، و ترویج اندیشه‌های امام خمینی (ره) در قالب طرح‌های مشترک، نشست‌های علمی و فعالیت‌های فرهنگی شود. این امر به بسط گفتمان امام خمینی (ره) در سطوح فراملی کمک خواهد کرد

انقلابی و پایبندی به اصول اسلامی سرمایه‌ای نمادین برای ملت ایران و جهان اسلام ایجاد کردند. این سرمایه نمادین ایران را در عرصه بین‌المللی با مفاهیمی چون استقلال، عزت، مقاومت و عدالت‌خواهی معرفی کرده است. امروز هر جا سخن از آزادی‌خواهی و مبارزه با استکبار به میان می‌آید، نام امام خمینی (ره) به‌عنوان نماد الهام‌بخش و مرجع معنوی در ذهن‌ها زنده می‌شود.

چگونه امام خمینی (ره) به‌عنوان یک سرمایه اجتماعی بین‌المللی و نماد فرهنگی به ایران در عرصه‌های منطقه‌ای و جهانی اعتبار و تشخص می‌دهد؟

شخصیت امام خمینی (ره) با برخورداری از سرمایه نمادین و اجتماعی و توانایی‌های بسیار بالای علمی و فلسفی و عرفانی موجب ارتقای اعتبار ایران در سطح منطقه‌ای و جهانی شده است. اندیشه‌های ایشان در زمینه مبارزه با استکبار، حمایت از مستضعفان و وحدت امت اسلامی، ایران را به‌عنوان محور مقاومت و عدالت‌خواهی معرفی کرده است. این اعتبار امروز در قالب دیپلماسی فرهنگی، الهام‌بخشی به جنبش‌های آزادی‌خواه و تقویت هویت اسلامی در سطح بین‌المللی مشاهده می‌شود

جایزه جهانی امام خمینی (ره) چه سهمی می‌تواند در تبیین جایگاه ایشان داشته باشد؟

این جایزه، با برجسته‌سازی ابعاد نظری و عملی شخصیت امام خمینی (ره)، نقش مهمی در بازخوانی جایگاه ایشان دارد. این جایزه از طریق معرفی چهره‌های علمی و فرهنگی و اجتماعی که در مسیر ایشان گام برداشته‌اند، به بازتولید معنای امام (ره) در ذهن مخاطبان جهانی کمک می‌کند. همچنین، این رویداد می‌تواند به‌عنوان یک ابزار دیپلماسی فرهنگی در خدمت نظام جمهوری اسلامی قرار گیرد.

توجه داشت که در یک نظام سیاسی به رسمیت شناختن کامل دین در تمام امور کشور از اهمیت بالایی برخوردار بود. جمهوری اسلامی ایران، به عنوان یک کشور شیعه با حکومتی مبتنی بر ارزش‌های اسلامی، بخشی از الگوی آرمانی امام راحل (ره) از دولت اسلامی را تشکیل می‌داد. بنابراین بررسی جایگاه آموزه‌های اسلامی در قانون اساسی جمهوری اسلامی و بررسی دیدگاه‌های امام روح‌الله خمینی (ره) در دستیابی به این هدف نشان می‌دهد که با تصویب این نوع قانون اساسی و تأکید بر نقش دین در نظام سیاسی، نتایج بسیار مهمی در زمینه‌هایی مانند «وحدت در قانون‌گذاری و اداره کشور»، «بقای انقلاب و استقلال نظام»، «تأمین حقوق اقلیت‌ها»، «تقویت فرآیند مردم‌سالاری»، «حفظ و تقویت سازوکارهای مشارکت سیاسی»، «حفظ امنیت داخلی» و «وحدت جهان اسلام در برابر سیاست‌های خصمانه دشمنان»

■ دکتر عبدالرضا راشد

معاون توسعه روابط و مطالعات منطقه‌ای و بین‌المللی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

در خصوص جایگاه دین در نظام سیاسی کشور از نظر امام خمینی (ره)، باید

اسلام حاصل شده است. حضرت امام خمینی (ره) در جای‌جای وصیتنامه سیاسی‌الهی‌شان نکاتی را درباره نهضت خود و انقلاب اسلامی ایران بیان داشته‌اند که بسیار حائز اهمیت است: - ما مفتخریم و ملت عزیز سرتاپا متعهد به اسلام و قرآن مفتخر است که پیرو مذهبی است که می‌خواهد حقایق قرآنی، که سراسر آن از وحدت بین مسلمین بلکه بشریت دم می‌زند، از مقبره‌ها و گورستان‌ها نجات داده و به‌عنوان بزرگترین نسخه نجات‌دهنده بشر از جمیع قیودی که بر پای و دست و قلب و عقل او پیچیده است و او را به سوی فنا و نیستی و بردگی و بندگی طاغوتیان می‌کشاند نجات دهد. - ما مفتخریم که بانوان و زنان پیر و جوان و خرد و کلان در صحنه‌های فرهنگی و اقتصادی و نظامی حاضر و هم‌دوش مردان یا بهتر از آنان در راه تعالی اسلام و مقاصد قرآن کریم فعالیت دارند و

اقشار مختلفه ملت ما در این راه بزرگ سرنوشت ساز سر از پا نشناخته، جان و مال و عزیزان خود را نثار راه خدا می کنند. - من اکنون به ملت های شریف ستم دیده و به ملت عزیز ایران توصیه می کنم که از این راه مستقیم الهی که نه به شرق ملحد و نه به غرب ستمگر کافر وابسته است، بلکه به صراطی که خداوند به آنها نصیب فرموده است محکم و استوار و متعهد و پایدار پایبند بوده، و لحظه [ای] از شکر این نعمت غفلت نکرده و دست های ناپاک عمال ابرقدرتها، چه عمال خارجی و چه عمال داخلی بدتر از خارجی، تزلزلی در نیت پاک و اراده آهنین آنان رخنه نکند و بدانند که هرچه رسانه های گروهی عالم و قدرت های شیطانی غرب و شرق اشتلم می زنند دلیل بر قدرت الهی آنان است و خداوند بزرگ سزای آنان را هم در این عالم و هم درعالم دیگر خواهد داد؛ إِنَّهُ وَلِيُّ النَّعَم وِبِیْده ملکوت کل شیء.

**ما مفتخریم و ملت عزیز
سرتاپا متعهد به اسلام و
قرآن مفتخر است که پیرو
مذهبی است که می خواهد
حقایق قرآنی، که سراسر آن
از وحدت بین مسلمین بلکه
بشریت دم می زند، از مقبره ها
و گورستان ها نجات داده
و به عنوان بزرگترین نسخه
نجات دهنده بشر از جمیع
قیودی که بر پای و دست و
قلب و عقل او پیچیده است
و او را به سوی فنا و نیستی
و بردگی و بندگی طاغوتیان
می کشاند نجات دهد**

شجاعانه و متعهدانه خود را از قید خرافاتی که دشمنان برای منافع خود به وجود آورده بودند، رها نهاده و خارج نموده اند. - ملت ما، بلکه ملت های اسلامی و مستضعفان جهان، مفتخرند به اینکه دشمنان آنان که دشمنان خدای بزرگ و قرآن کریم و اسلام عزیزند، درندگانی هستند که از هیچ جنایت و خیانتی برای مقاصد شوم جنایتکارانه خود دست نمی کشند و برای رسیدن به ریاست و مطامع پست خود دوست و دشمن را نمی شناسند. و در رأس آنان امریکا این تروریست بالذات دولتی است که سرتاسر جهان را به آتش کشیده و همپیمان او صهیونیست جهانی است که برای رسیدن به مطامع خود جنایاتی مرتکب می شود که قلم ها از نوشتن و زبان ها از گفتن آن شرم دارند و خیال ابلهانه «اسرائیل بزرگ» آنان را به هر جنایتی می کشاند. - ما امروز مفتخریم که می خواهیم مقاصد قرآن و سنت را پیاده کنیم و

امام خوبی‌ها

امام خمینی (ره) هدفها و آرمانها و هر آنچه را که می‌بایست ابلاغ کند، گفته بود و در عمل نیز تمام هستیش را برای تحقق همان هدفها بکار گرفته بود. اینک در آستانه نیمه خرداد سال ۱۳۶۸ خود را آماده ملاقات عزیزی می‌کرد که تمام عمرش را برای جلب رضای او صرف کرده بود و قامتش جز در برابر او، در مقابل هیچ قدرتی خم نشده، و چشمانش جز برای او گریه نکرده بود.

میراث دار همه انبیا

۱

امام «نوحی» بود که در موج خیز فتنه و توفان سهمگین حوادث، سکان سفینه امت را به کف با کفایت خود گرفت و خلق را به ساحل شکوه و عظمت فرود آورد؛ «خلیلی» که با تبر عزم و اراده استوار خویش، بت‌های جاهلیت جدید را در هم شکست؛ «کلیمی» که در ماندگان قید بردگی و ذلت را به ارض موعود و کرامت رسانید؛ مسیحایی که با انفاس حیات‌بخش خویش جان در کالبد مردگان دمید؛ و وارث شایسته محمد صلی الله علیه و آله وسلم که در جهان صلی عدل و آزادی در داد و جهانیان را به مراط مستقیم رشد و هدایت فراخواند و دوزخیان زمین و مستضعفان زمان را به بهشت آزادی و رهایی نوید داد.

امام و حضور فعال زنان

۲

«امام در پاسخ به افرادی که از ایشان در خواست کرده بودند از ورود خانم‌ها در تظاهرات و راهپیمایی‌های دوران انقلاب جلوگیری کنند تا احیاناً اهانت و هتک حرمتی نسبت به آنها نشود، می‌فرمودند: «خانم‌ها دوش به دوش مردان در کنار آقایان در تمام مراحل شرکت داشته باشند و هیچ کس حق ندارد تفوهی (حرف و سخنی) نسبت به مسئله جدا کردن خانم‌ها از حرکت سیاسی، اجتماعی و فرهنگی داشته باشد».

بهترین الگو

۳

«امام، نصایحشان را فقط در قالب گفتار بیان نمی‌کردند؛ بلکه رفتار و عمل ایشان مهم‌ترین الگو برای ما بود. ایشان حتی خطاهای اشتباهات ما را هم زبانی تذکر نمی‌دادند؛ بلکه عموماً نارضایتی خود را با عمل ابراز می‌داشتند که این برای ما مؤثرتر بود»

نماز، آخرین پیام امام

۴

مهم‌ترین عمل امام، نماز ایشان بود. تا آخرین لحظه حتی نافله‌های نماز را ترک نکردند. حتی وقتی که نمی‌توانستند لبشان را تکان بدهند با حرکت‌های انگشت نماز می‌خواندند. من این را کاملاً حس می‌کردم. برخی از پزشکان فکر می‌کردند ایشان چیزی می‌خواهند. ولی من گفتم که، خیر، ایشان دارند نماز می‌خوانند. این نشان دهنده اهمیت نماز است و آخرین پیام امام، نماز بود.

امام در خانه

۵

«امام، مقید بودند تا آن‌جا که امکان دارد کار خود را بر دیگری تحمیل نکنند و کار خودشان را خودشان انجام بدهند. در نجف گاهی اتفاق می‌افتاد که امام روی پشت‌بام، متوجه می‌شدند که چراغ آشپزخانه یا دست‌شویی روشن مانده. خودشان راه می‌افتادند و سه طبقه را در تاریکی پایین می‌آمدند و چراغ را خاموش می‌کردند».

۶

ابعادی از عبودیت و عرفان

سال های متعددی زیارت عاشورای ایشان ترک نشده و هم چنین چندین سالی که در عراق بودند، زیارت امیرالمؤمنین علیه السلام را هرشب ساعتی معین انجام می دادند و بسیار کم اتفاق افتاد که شبی آن را ترک کنند. هم چنین زیارت امین الله و جامعه را زیاد می خواندند. به هنگام قرائت قرآن بسیار مؤدب می نشستند و در آیات قرآن بسیار عمیق می شدند و بسیار مقید بودند که روزهای سوگواری در مجالس روضه شرکت کنند».

۷

ساده زیستی امام خمینی (رحمه الله)

وزیر دفاع شوروی سابق: من می توانم تصور کنم که «شواردنازه»، وزیر امور خارجه شوروی سابق، تا چه اندازه متعجب شد وقتی امام خمینی را در یک اتاق کوچک به مساحت بیست متر مربع دید. در خانه امام خمینی، صندلی دومی برای همراه عالی رتبه وزیر خارجه اتحاد جماهیر شوروی پیدا نمی شود و او مجبور می شود بر زمین بنشیند. آیت الله خمینی اولین کسی بود که فهرست دارایی ناچیزش را به دادگاه عالی کشور ارائه داد.

۸

همه خوبی و پاکی

«امام فرمودند: با دلی آرام و قلبی مطمئن و روحی شاد و ضمیری امیدوار به فضل خدا، از خدمت خواهران و برادران مرخص و به سوی جایگاه ابدی سفر می کنم و به دعای خیر شما احتیاج مبرم دارم و از خدای رحمان و رحیم می خواهم که عذرم را در کوتاهی خدمت و قصور و تقصیر بپذیرد و از ملت امیدوارم که عذرم را در کوتاهی و قصور و تقصیرها بپذیرند و با قدرت و تممیم و اراده به پیش بروند».

۹

تفریح و درس در جای خود

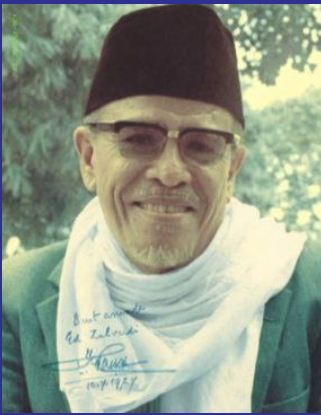
«امام، وقتی می بیند یکی از شاگردانش روزهای تعطیل مشغول درس خواندن است می گویند: به جایی نمی رسی؛ چون باید موقع تفریح، تفریح کنی. من نه یک ساعت تفریح را گذاشتم برای درس و نه یک ساعت وقت درس را برای تفریح گذاشتم. اگر تفریح نداشته باشی، نمی توانی خودت را برای تحصیل آماده کنی».

۱۰

بزرگترین آرزوی من

امام خمینی رحمه الله در مصاحبه با روزنامه نگاری از کشور اندونزی که پرسید: «بزرگترین آرزویتان برای ایران چیست؟» فرمودند: «بزرگ ترین آرزوی من این است که مردم ایران از چنگال ظلم نجات پیدا کنند و صاحب کشوری باشند آزاد و مستقل؛ دارای نظامی اسلامی که در آن حقوق انسان ها آن چنان که اسلام دستور داده است رعایت شود و در راه پیشرفت و ترقی و سعادت انسانی، سرمشق برای همه ملت ها باشند».

امام خمینی (ره)؛
عالم حقیقی و وارث
پیامبر (ص)
خاطره دیدار بویا حامکا
با امام خمینی (ره)

حیدر بارونگ^(۱)، اندونزیایی

مرحوم بهارالدین لویا در مراسم سالگرد رحلت امام خمینی (ره) در اقامتگاه سفیر ایران در مینتینگ جاکارتا این خاطره را تعریف کرد. از ایشان خواسته شده بود که در این مراسم سخنرانی کند و او روایت سفر بویا حامکا برای ملاقات با امام خمینی (ره) را تعریف کرد.

بهارالدین لویا توضیح داد که پس از انقلاب اسلامی ایران، او و بویا حامکا اندونزیایی‌هایی بودند که به‌طور ویژه برای ملاقات با امام خمینی (ره) به ایران دعوت شدند؛ اما به دلیل تعهدات اجتناب‌ناپذیر دولتی، فقط بویا حامکا توانست سفر کند. لویا عمیقاً از اینکه نتوانسته بود با امام خمینی (ره) ملاقات کند، ابراز تأسف کرد. برای جبران حسرتش، زمانی را برای استقبال بویا حامکا در بازگشت به وطن در نظر گرفت. در آن دیدار با کنجکاوی فراوان از بویا حامکا پرسید: «امام خمینی چطور بود؟» بویا حامکا با شنیدن سؤال به گریه افتاد و گفت: «او مرد بزرگی است.» بهارالدین لویا پرسید: «چقدر بزرگ؟! مگر شما هم مرد بزرگی نیستید؟!» بویا حامکا گفت: «من را با امام خمینی مقایسه نکنید. من بزرگ بودم اما توسط انسان‌ها بزرگ شده‌ام، اما امام خمینی مرد بزرگی بود که توسط خدا بزرگ شده است.»

هر بار که نام امام خمینی (ره) برده می‌شد، بویا حامکا اشک می‌ریخت. چقدر غیرمنتظره! آنچه بویا حامکا در کتاب‌ها درباره معیارهای یک عالم ایدئال خوانده بود، مانند یک خیال‌پردازی به نظر می‌رسید، اما پس از ملاقات با امام خمینی (ره) احساس کرد که واقعاً یک عالم واقعی وجود دارد که معیارهای جانشینی پیامبر اکرم (ص) را برآورده می‌کند. این روایت مرحوم بهارالدین لویا است و مدارک آن هنوز در سفارت ایران در جاکارتا نگهداری می‌شود و شاهدان زنده‌ای که سخنرانی ایشان را شنیده‌اند هنوز زنده هستند.

(۱) حاج عبدالمالک کریم امرالله، معروف به بویا حامکا (۱۷ فوریه ۱۹۰۸ - ۲۴ جولای ۱۹۸۱)، روحانی، فیلسوف، روزنامه‌نگار و نویسنده اندونزیایی. او اولین رئیس مجلس علمای اندونزی بود و تا زمان مرگش در انجمن محمدیه فعال بود. نام او به دانشگاه حامکا متعلق به انجمن محمدیه پیوست شده است و در فهرست قهرمانان ملی اندونزی قرار دارد.

امام خمینی (ره)؛ رهبر سیاسی عارف

■ ریما فارس^۱ - لبنان

حضرت امام روح‌الله موسوی خمینی (ره) تنها یک رهبر انقلاب نبود؛ او آغازگر یک بیداری معنوی، فکری و تمدنی بود. امام خمینی (ره) ژرفای عرفان را با استواری موضع سیاسی درهم آمیخت؛ ایمان را به حرکت تبدیل کرد و مستضعفان را به نیرویی بدل ساخت که ریشه‌های طغیان را از جا برکنند. او باور داشت که اسلام دین زندگی و آزادی است و استکبار، دشمن نخست

بشریت. بارها تأکید کرد: «استکبار جهانی دشمن شماره یک بشریت است.»^۲

«وظیفه ماست که همواره در کنار مستضعفان بایستیم و به سوی قدرت‌های بزرگ متمایل نشویم.»^۳

از نگاه امام خمینی (ره)، مسئله فلسطین معیار آزادی در جهان بود. از همین رو آخرین جمعه ماه رمضان را «روز جهانی قدس» اعلام کرد و فرمود: «روز قدس روز اسلام است؛ روز بیداری امت؛ روزی که باید همبستگی خود را با ملت فلسطین اعلام کنیم.»^۴

در باب جایگاه زنان امام نگاه ویژه و پیشرو داشت؛ نگاهی که در آن زمان در جهان اسلام کم‌سابقه بود. او زن را موجودی درجه‌دو نمی‌دید؛ بلکه او را بنیان جامعه و ستون بیداری و شریک

ساخت تاریخ می‌دانست. از جمله سخنان ایشان در این خصوص سخن ذیل است:

«از دامن زن، مرد به معراج می‌رود.»^۵
«زن، مربی جامعه است؛ اگر زن اصلاح شود، جامعه اصلاح می‌شود.»^۶
«زنان ما در انقلاب همان قدر نقش داشتند که مردان؛ بلکه گاهی بر آنان پیشی گرفتند.»^۷

امام خمینی (ره) راه حضور فعال زنان را در سیاست، آموزش، فرهنگ و حتی عرصه‌های جهاد گشود و نقش آنان در پاسداری از دین و میهن را هم‌سنگ مردان دانست. در نگاه او، زن نه پیرو و حاشیه، بلکه شریک اصلی در ساختن امت بود.

با وجود تبعید و تعقیب مداوم، که او را سال‌ها به دوری از وطن و زندگی در فرانسه کشاند، هرگز از مواضع خود

عقب‌نشینی نکرد. تبعید را به تریبونی جهانی تبدیل کرد؛ سخنانش از پاریس به سراسر جهان رسید؛ رساتر از گلوله‌های ستمگران و نافذتر از تبلیغات رسانه‌های تحریف‌گر.

ایشان سرانجام پیروزمندانه به وطن بازگشت، ملت خود را به آزادی رهنمون ساخت، یکی از مستبدترین رژیم‌ها را سرنگون کرد و دولتی اسلامی بنا نهاد که پناهگاه مستضعفان و نماد مقاومت در برابر استکبار شد.

امام در سال ۱۹۸۹ به ظاهر از میان ما رفت، اما اندیشه و راه او زنده ماند؛ مکتبی برای نسل‌ها و چراغی فروزان برای همه آزادگان جهان.

پی‌نوشت:

۱. روزنامه‌نگار لبنانی و پژوهشگر متخصص در مسائل سیاسی و فکری، به‌ویژه اندیشه‌های امام خمینی (ره) و بیداری اسلامی، کارشناس مطالعات اسلامی و فعال با سابقه در حوزه‌های مرتبط با مقاومت، عدالت، آزادی بیان و قلم.
۲. سخنرانی در تاریخ ۲۰ شهریور ۱۳۵۹.
۳. خمینی، روح‌الله، صحیفه امام، ج ۱۲، ص ۲۰.
۴. سخنرانی در تاریخ ۲۵ مرداد ۱۳۵۸.
۵. خمینی، روح‌الله، صحیفه امام، ج ۷، ص ۳۴۱.
۶. همان، ج ۷، ص ۳۳۸.
۷. همان، ج ۱۰، ص ۱۸۴.

مصاحبه با «منصور عزیزاف»، (روسیه) تحلیلگر مسائل فرهنگی و اجتماعی نقش امام خمینی (ره) در اتحاد امت اسلامی را چگونه ارزیابی می کنید؟

در حال حاضر نیز نقش امام خمینی (ره) در جهان اسلام، به عنوان یک رهبر دینی و اندیشمند سیاسی و نماد استقلال، همچنان بسیار مهم و مؤثر است.

وی از معدود رهبران قرن بیستم بود که توانست در حکومت داری بین جهان بینی دینی و عمل سیاسی پیوند برقرار کند و نشان دهد که اسلام نه فقط دینی در عرصه ایمان فردی، بلکه بنیانی برای نوسازی اجتماعی و سیاسی است.

شخصیت امام خمینی (ره) تبدیل شد به نمادی از بیداری و خودآگاهی اسلامی و باور به این که جهان اسلام می تواند بر پایه ارزش ها و سنت های معنوی و فرهنگی خود رشد کند، نه از راه تقلید از الگوهای بیگانه. بدین سبب، امام خمینی (ره) الهام بخش نسلی از اندیشمندان و فعالان مسلمان شد که در فعالیت های خود به نشان دادن همراهی اسلام و عدالت اجتماعی، یعنی بهره مندی همگان از شرایط عادلانه، تمرکز کردند.

در دوران فشارهای جهانی و وابستگی سیاسی، امام خمینی (ره) الگوی

امام خمینی (ره) یکی از چهره های کلیدی تاریخ معاصر است که توانست روحی تازه در اندیشه وحدت جهان اسلام بدمد. تلاش های ایشان سبب شد میلیون ها مسلمان دریابند که قدرتشان نه در تفاوت ها، بلکه در همبستگی و پابندی به ارزش های مشترک معنوی است. امام خمینی (ره) از اسلام تصویر نیرویی پویا و فعال در عرصه اجتماعی ارائه داد که قادر به دفاع از حقوق ملت ها و ایستادگی در برابر فشارهای خارجی است.

به دلیل تلاش های امام خمینی (ره)، مفهوم وحدت اسلامی نه تنها بعد دینی، بلکه بعد سیاسی پیدا کرد و به عاملی تبدیل شد که توانست بر فرآیندهای جهانی اثر بگذارد و دستور کار استقلال و عزت ملت های شرق را شکل دهد.

رهبری اخلاقی ای را ارائه کرد که در تقابل با الگوی رهبری سوداگزارانه قرار داشت. سر باز زدن از منطق قدرت های بزرگ وی را به نماد استقلال سیاسی و پایداری تبدیل کرد.

امروز، هنگامی که بسیاری از کشورهای اسلامی بار دیگر با مداخلات خارجی

«دموکراسی اسلامی» را مطرح کرد؛ جایی که اصول معنوی با مشارکت مردمی در هم می‌آمیزد و قدرت سیاسی در برابر جامعه مسئولیت اخلاقی دارد.

این الگو هنوز هم مایه تفکر و توجه است؛ چه در درون جهان اسلام و چه بیرون از آن. بسیاری از پژوهشگران بر

خود است. این موضع، الهام‌بخش بسیاری از ملت‌ها برای یافتن مسیر مستقل از مراکز قدرت جهانی شد و ایران را به نمادی از مقاومت و خودکفایی تبدیل کرد.

اندیشه‌های امام خمینی (ره) تأثیری عظیم بر فلسفه سیاسی شرق معاصر گذاشت. وی مفهومی یگانه از

و بحران هویت روبه‌رو شده‌اند، الگوی امام یادآور این حقیقت است که قدرت یک کشور از باور درونی آن به ارزش‌های خود آغاز می‌شود. به این دلیل است که ایران به وضوح و تمام‌قد نشان داد استقلال به معنای انزوا نیست، بلکه توانایی تفکر و عمل براساس اصول و ارزش‌ها و سنت‌های

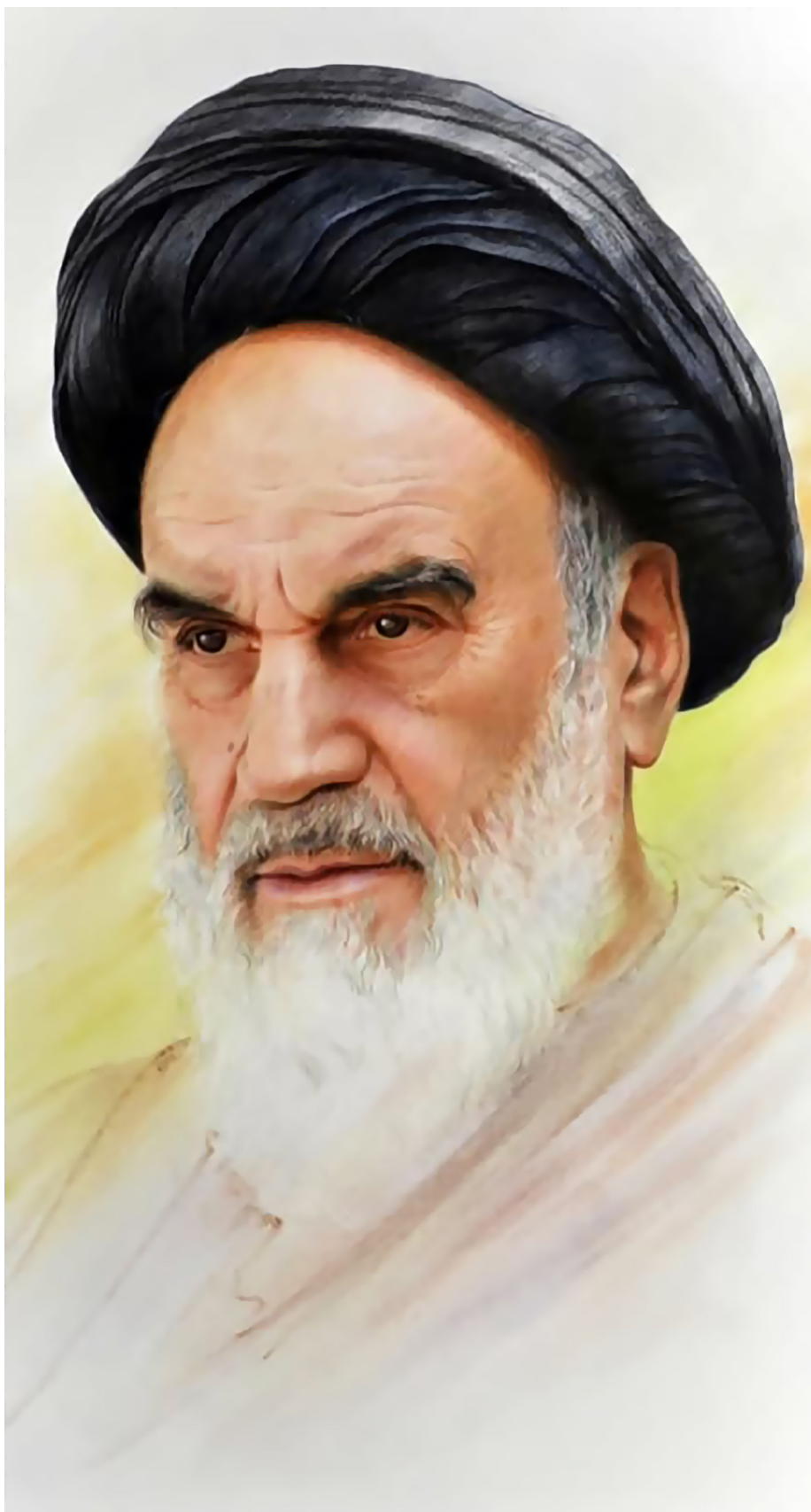
این باورند که در قرن بیستم امام خمینی (ره) نخستین کسی بود که نشان داد ارزش‌های دینی سرچشمه توسعه سیاسی و اجتماعی هستند، نه مانع آن.

بدین‌سان، نقش امام خمینی (ره) امروزه تنها در میراث تاریخی او خلاصه نمی‌شود، بلکه تأثیر زنده افکار و اندیشه‌هایش همچنان پابرجاست و او نماد بیداری اسلامی و رهبری اخلاقی و مقاومت معنوی در برابر سلطه خارجی باقی مانده است.

به نظر شما، امام خمینی (ره) چگونه توانست مفهوم هویت مستقل ایرانی را به جهانیان نشان دهد؟ امام خمینی (ره) توانست ایده حاکمیت واقعی را نه فقط در عرصه سیاسی، بلکه در سطح فرهنگی و فکری محقق کند. پس از پیروزی انقلاب، ایران به نمونه‌ای از کشوری تبدیل شد که سیاست خود را بر پایه سنت‌ها و اصول معنوی و منافع ملی بنیان گذاشت و نشان داد که استقلال ملی بدون خودبستگی درونی و ارزشی ممکن نیست.

امام خمینی (ره) توانست میراث دینی را با اندیشه‌های سیاسی نوین پیوند دهد و الگویی به جهان ارائه کند که در آن مردم منبع اصلی قدرت و معنویت و اساس استقلال دولت باشند. این مفهوم تا امروز الگویی برای کشورهایی است که در پی حفظ هویت خویش در برابر جهانی‌سازی و فشارهای ایدئولوژیک‌اند.

یکی از بنیادی‌ترین میراث‌های فکری امام خمینی (ره) مفهوم «استقلال» است که نه فقط بُعد سیاسی، بلکه بُعد فرهنگی و معنوی را نیز در بر می‌گیرد. برای او، استقلال

صرفاً به معنای حاکمیت دولت نبود؛ بلکه به معنای خودکفایی ملت در گزینش ارزش‌ها و اهداف و الگوی رشد خویش بود.

امام خمینی (ره) بر این باور بود که بسیاری از جوامع پسااستعماری گرچه از سلطه بیرونی رها شده‌اند، همچنان در سطح فکری و فرهنگی وابسته باقی مانده‌اند که چنین وابستگی‌ای بسیار خطرناک‌تر از سلطه نظامی یا اقتصادی است.

شعار «نه شرقی، نه غربی، جمهوری اسلامی»، شالوده هویت نوین ایرانی را تشکیل داد که با خودبسندگی سیاسی و اقتصادی و فرهنگی، سلطه مراکز قدرت خارجی را مردود می‌دانست.

بدین‌سان، امام خمینی (ره) الگویی نوین برای ایران و جهان ارائه کرد؛ الگویی که در آن استقلال به معنای انزوا نیست، بلکه به معنای قدرت درونی و توانایی ملت برای ساخت آینده خود با جهت‌گیری ثابت و قوی معنوی است.

امروز، در روزگار بحران‌های جهانی و برخورد الگوهای فرهنگی، اهمیت مفهوم هویت مستقل ایرانی به مراتب بیشتر شده است؛ مفهومی که امام خمینی (ره) آن را بنیان نهاد.

چه تحلیلی از نامه امام خمینی (ره) به گورباچف دارید؟ اهمیت آن را در روابط روسیه و غرب و به‌طور کلی برای تعامل در دنیای کنونی چگونه ارزیابی می‌کنید؟

نامه امام خمینی (ره) به گورباچف که در ژانویه سال ۱۹۸۹ ارسال شد، امروزه نه تنها یک سند تاریخی، بلکه به مثابه پیامی فلسفی به قرن‌ها و دوران‌ها تلقی می‌شود. در آن نامه، دعوتی ژرف به بازنگری مسیر تمدنی

مطرح شد؛ مسیری که صرفاً بر اولویت‌های مادی استوار بود. ایشان هشدار داد که بی‌توجهی به بنیادهای معنوی می‌تواند به بحران اخلاقی و از میان رفتن معنای پیشرفت انسانی بینجامد.

در شرایط کنونی که جهان بار دیگر با شکاف‌های ایدئولوژیک و نبرد نظام‌های ارزشی و بحران اعتماد مواجه است، این نامه به‌طور شگفت‌انگیزی به‌روز و پرمعنا جلوه می‌کند. این نامه می‌تواند برای روسیه یادآور ضرورت حفظ استقلال فرهنگی و معنوی و جست‌وجوی راه‌های بومی رشد و برقراری گفت‌وگو با دیگر تمدن‌ها بر پایه احترام متقابل باشد. پیام امام خمینی (ره) دعوت به گفت‌وگوی تمدن‌هاست، نه برخورد آنها و همین امر سبب می‌شود اندیشه‌های امام (ره) امروز نیز کاربرد داشته باشند.

ارسال نامه به رهبر شوروی صرفاً یک حرکت دیپلماتیک نبود، بلکه پیامی فلسفی و معنوی به کل یک تمدن بود که در آستانه دگرگونی قرار داشت. مضمون اصلی آن هشدار درباره فروپاشی جهان‌بینی مادی‌گرایانه‌ای بود که بنیان آن را ایدئولوژی مارکسیسم شکل می‌داد و گورباچف دعوت می‌شد که به فکر جست‌وجوی جهت‌گیری‌های معنوی باشد.

امام خمینی (ره) هشدار می‌داد که فروپاشی نظام کمونیستی اجتناب‌ناپذیر است، نه به سبب مشکلات اقتصادی، بلکه از آن رو که این نظام نیازهای درونی و معنوی انسان را نادیده می‌گیرد. وی توجه گورباچف را به این نکته جلب کرد

که بدون پذیرش ارزش‌های برتر، یعنی ایمان و اخلاق و مسئولیت، هیچ جامعه‌ای نمی‌تواند پایدار بماند. اندیشه محوری نامه بیداری معنوی به‌عنوان شرط بقا و تداوم تمدن بود. امام نه در پی دعوت رهبر شوروی به اسلام بود و نه جدال ایدئولوژیک داشت؛ بلکه می‌خواست چشم‌اندازی فراتر از مرزهای دو مکتب مارکسیسم و سرمایه‌داری بگشاید: چشم‌اندازی به سوی آنچه انسان‌ها را متحد می‌کند، یعنی خدا؛ اخلاق؛ آزادی درونی.

امام به گورباچف توصیه کرد میراث فیلسوفانی مانند ابن‌سینا و فارابی و ملاصدرا را مطالعه کند که حقیقت را بیرون از چارچوب مادی‌گرایی جسته‌اند. بدین‌ترتیب، وی در واقع گفت‌وگویی مبتنی بر جست‌وجوی معنا و نه سیاست را پیشنهاد کرد. امروز، هنگامی که جهان با بحران اعتماد به ارزش‌ها و معیارهای اخلاقی روبه‌روست، اهمیت این نامه بیشتر احساس می‌شود؛ زیرا امام (ره) پیش‌بینی کرده بود که فروپاشی اتحاد شوروی پایان نبرد ایدئولوژیک نخواهد بود، بلکه آغاز دوره‌ای جدید است؛ دوره خلأ معنوی و جست‌وجوی دوباره معنویت؛ زیرا بدون معنویت و جهت‌گیری اخلاقی، هیچ نظام سیاسی یا اقتصادی نمی‌تواند عدالت و امنیت و رشد حقیقی انسان را تضمین کند.

از این رو، نامه امام به گورباچف صرفاً سندی برای زمان گذشته نیست، بلکه پیامی جهانی برای نسل‌های آینده است؛ پیامی درباره ضرورت یافتن توازن میان سیاست و معنویت، عقل و ایمان، پیشرفت و اخلاق، آزادی و مسئولیت.

مصاحبه با «محمد شمس الدین اف»،
کارشناس مسائل منطقه‌ای، تاجیکستان

نقش امام خمینی (ره) را در تاریخ معاصر ایران چگونه ارزیابی می‌کنید؟

جدی برای تغییر شکل گرفته بود. مردم
به دنبال کشور و نظام مستقلی بودند
که نیازهای واقعی آنان را برآورده کند.

در آن زمان، نخبگان وابسته به دربار
پهلوی به تدریج از مردم و آرزوهایشان
فاصله گرفتند. طرح‌ها و برنامه‌هایی که
حکومت ارائه می‌کرد در جامعه پذیرفته
نمی‌شد. در نتیجه، میل عمومی برای
تغییر اوضاع افزایش یافت. در صحنه
اجتماعی دو جریان عمده پدید آمد:

هنگام بحث درباره نقش امام خمینی
(ره) در تاریخ معاصر ایران باید به وقایع
دهه‌های ۱۹۵۰ تا ۱۹۷۰ کشور مراجعه کرد
تا یک تصویر تاریخی کامل ترسیم شود.
در آن دوران، در جامعه ایران، خواستی

خطای اساسی کمونیسم، کنار گذاشتن معنویت انسان است. وی از گورباچف خواست که به بُعد روحانی وجود بشر بازگردد و راهی تازه براساس معنویت بگشاید.

از این رو، این نامه را می‌توان پیامی جهانی دانست؛ دعوتی برای بازگرداندن توازن میان ماده و روح. پیامی که نه تنها برای زمان خود، بلکه برای جهان امروز نیز همچنان زنده و الهام‌بخش است. اگر روابط فعلی غرب و روسیه را در نظر بگیریم، عامل کلیدی در این روابط را می‌توان عامل تمدنی دانست. امروزه روسیه عملاً خود را رهبر رویارویی با تمدن غرب اعلام کرده و از ایده‌های معنویت و ارزش‌های خانوادگی و اومانیزم سنتی حمایت می‌کند. تصادفی نیست که «الکساندر دوگین» مردی که به اصطلاح به «مکتب فلسفی سنت‌گرا» پایبند است، به عنوان ایدئولوژیست و فیلسوف اصلی روسیه مدرن در نظر گرفته می‌شود. دوگین همچنین ایدئولوژیست چیزی است که خودش آن را «نظریه سیاسی چهارم - سنت‌گرایی» می‌نامد. اتفاقاً دوگین در ایران محبوبیت داشته و بارها نیز با مقامات بلندپایه ایرانی هم دیدار کرده است. طبق برخی گزارش‌ها، دوگین نه تنها به عنوان یک فیلسوف، بلکه به عنوان یک ژئوپلیتیکدان به «کرمین» نزدیک است. دیدگاه‌های ژئوپلیتیکی وی حول مفهوم چندقطبی بودن، از طریق ایجاد ائتلاف ضدغربی، شکل گرفته است که در آن به ایران جایگاه یک مرکز قدرت مستقل و کلیدی می‌دهد.

بنابراین، شایسته است بار دیگر تأکید کنیم که نامه امام خمینی (ره) باید پیامی معنوی به بشریت درباره لزوم بازگرداندن تعادل بین ماده و روح ارزیابی شود.

بر پایه اصول اسلامی در پیش می‌گیرد. در دوران امام خمینی (ره)، ملی‌سازی بخش‌های کلیدی اقتصاد به صورت گسترده انجام گرفت و این امر هویت مستقل ایران را تقویت کرد.

به این ترتیب، امام خمینی (ره) کشوری را بنیان نهاد که جمهوری اسلامی نام گرفت؛ کشوری با سیاست خارجی مستقل، اقتصاد خودکفا و جایگاهی مستقل در عرصه بین‌المللی. وی شخصیت محوری این هویت جدید سیاسی و معنوی ملت ایران بود.

آیا نامه امام خمینی (ره) به گورباچف در شرایط کنونی همچنان مهم است؟ نقش آن را در روابط روسیه و غرب چگونه ارزیابی می‌کنید؟

نامه امام خمینی (ره) به گورباچف سندی است بسیار معنادار و درخور تأمل. برای درک بهتر آن می‌توان به اندیشه‌های فیلسوف فرانسوی «میشل فوکو» اشاره کرد. فوکو انقلاب اسلامی ایران را «اولین انقلاب پسامدرن» و «انقلاب روح و معنویت» نامید.

از قرن هفدهم میلادی، جهان در مسیر مدرنیته حرکت کرد؛ مسیری که بر ماده‌گرایی و عقل‌گرایی استوار بود و بُعد روحانی وجود انسان را کنار گذاشت. در نتیجه، ایدئولوژی‌هایی چون سرمایه‌داری و کمونیسم و فاشیسم شکل گرفتند؛ همگی بر پایه دیدگاه مادی از جهان. در قرن بیستم، انسان مدرن از روح فاصله گرفت.

در این میان انقلاب اسلامی، به تعبیر فوکو، نخستین انقلابی بود که بُعد روح و معنویت را به جهان بازگرداند. این انقلاب، در برابر جهان مادی‌گرا، ندای معنویت سر داد.

به نامه امام خمینی (ره) به گورباچف در سال ۱۹۸۹ باید در همین چارچوب نگریست. امام در آن نامه هشدار داد که

توده‌ای - کمونیستی؛ اسلامی. چرا جنبش اسلامی بر توده‌ای‌ها - کمونیست‌ها پیروز شد؟ هر دو جریان وعده عدالت اجتماعی و رفاه مردم را می‌دادند؛ اما برتری جریان اسلامی در آن بود که بر ایمان به خدا تکیه داشت. ایران جامعه‌ای دینی و مؤمن است و جریان اسلامی نه تنها عدالت اجتماعی، بلکه عدالت الهی را وعده داد. همین امر سبب شد که جنبش اسلامی با مردم پیوندی عمیق پیدا کند و در نهایت در اواخر دهه ۱۳۵۰ به پیروزی برسد. بدین ترتیب، ایرانی نوین متولد شد که مستقل و متمرکز بر مردم و نیازهای آنها بود.

در این روند، امام خمینی (ره) نقش محوری داشت. وی بنیان‌گذار نظام اسلامی جدید ایران شد و رهبری انقلاب اسلامی را بر عهده گرفت. بدین ترتیب، ایشان را می‌توان بنیان‌گذار دوران نوین تاریخ ایران دانست.

به نظر شما امام خمینی (ره) چگونه توانست مفهوم هویت مستقل ملت ایران را به جهان نشان دهد؟

نقش امام خمینی (ره) در شکل‌گیری هویت نوین ایران بسیار بنیادی است. وی دیدگاهی تازه نسبت به جهان و جایگاه ایران در آن و نیز مسیر سیاسی کشور ارائه کرد.

در عرصه داخلی، امام خمینی (ره) ساختار جمهوری اسلامی را پایه‌گذاری کرد و الگویی نو برای اداره جامعه ارائه داد.

در سیاست خارجی نیز شعار معروف «نه شرقی، نه غربی، جمهوری اسلامی» را مطرح کرد. در دهه ۱۹۷۰ میلادی، جهان میان دو بلوک شرق و غرب تقسیم شده بود؛ یکی به رهبری آمریکا و دیگری به رهبری شوروی. امام خمینی (ره) اعلام کرد که ایران به هیچ‌یک از این دو اردوگاه وابسته نخواهد بود و راهی مستقل

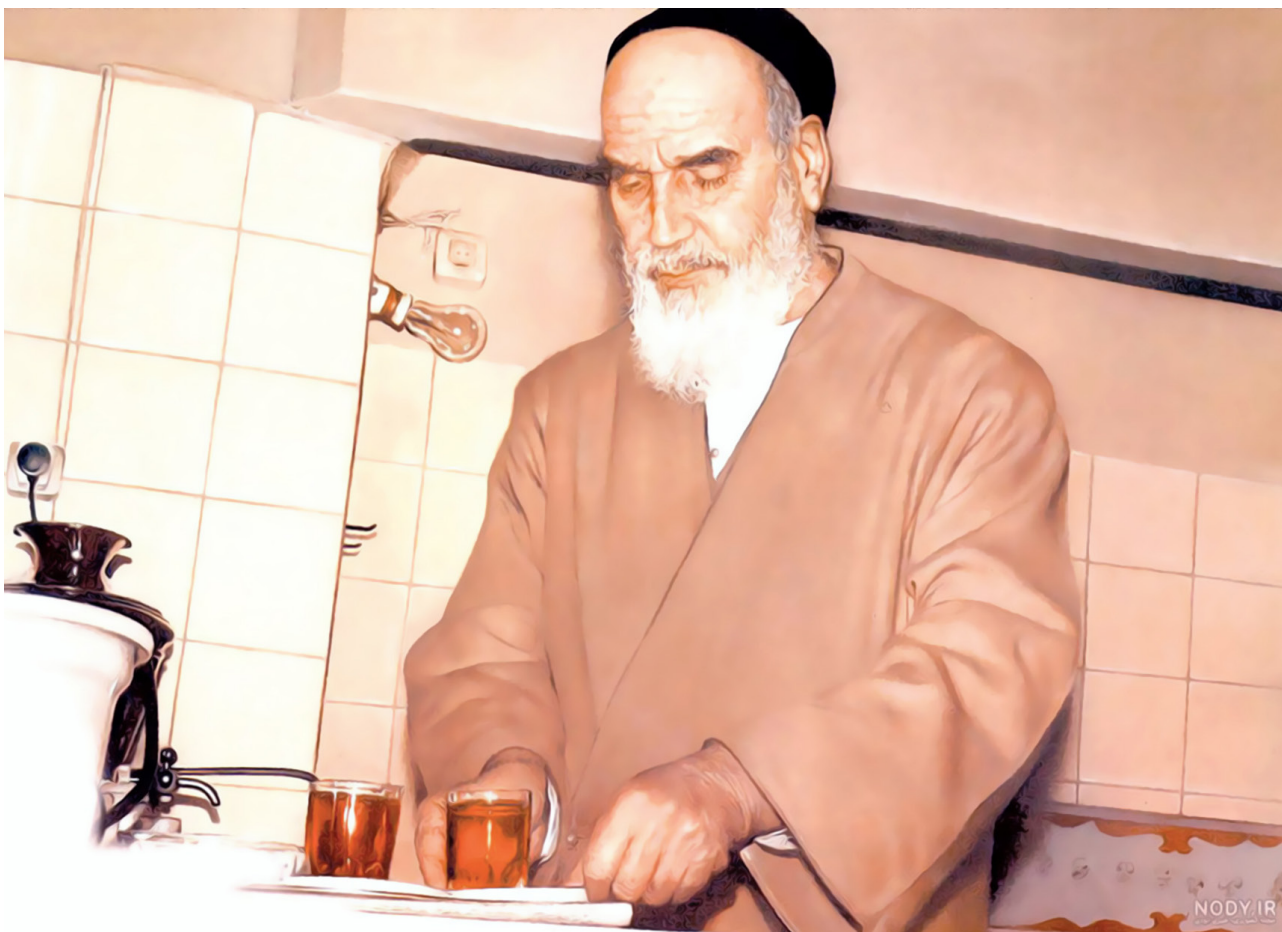
مصاحبه با «آینور کورمانوف»
کارشناس مسائل منطقه، قزاقستان

نقش امام خمینی (ره) در اتحاد امت اسلامی را چگونه ارزیابی می کنید؟

سوی آنان استثمار می شوند. بخشی از کشورها نیز عامدانه نابود شدند تا تفرقه های قومی و نژادی برانگیخته و مناطقی از «هرج و مرج قابل کنترل» پدید آید؛ مناطقی که در آن دشمنان استعمار هرگز نتوانند برخیزند و در برابر غرب و رژیم صهیونیستی هم صدا شوند. وظیفه رهایی ملت ها و کشورهای مسلمان از کنترل و وابستگی بیرونی

امام خمینی (ره) توانست چشم انداز وحدت امت اسلامی را از رهگذر مبارزه برای رهایی از ستم و سلطه غرب نشان دهد و موضوع وحدت را با هدف شکست امپریالیسم پیوند زند؛ چراکه آن زمان، همانند امروز، آشکار بود که بسیاری از ملت ها و کشورهای مسلمان در موقعیت مستعمره آمریکا و انگلیس و اتحادیه اروپا قرار دارند و به شدت از

است که در خدمت منافع امپریالیسم آمریکا و غرب بوده و ملت‌ها را در بند و در فقر اجتماعی و معنوی نگاه می‌دارند. به نظر شما، امام خمینی (ره) چگونه توانست مفهوم هویت مستقل ایرانی را به جهانیان نشان دهد؟

امام خمینی (ره) توانست چشم‌انداز وحدت امت اسلامی را از رهگذر مبارزه برای رهایی از ستم و سلطه غرب نشان دهد و موضوع وحدت را با هدف شکست امپریالیسم پیوند زند.

و تبدیل آن‌ها به کنشگران مستقل در سیاست جهانی همچنان امری حیاتی است و به چالشی برای نظم جهانی مبتنی بر قواعد آنگلساکسون‌ها بدل شده است. ایران تحت رهبری امام خمینی (ره) توانست تمام این زنجیرهای ستم را بگسلد و الگویی از وحدت بر پایه عدالت و معنویت ارائه کند که میلیون‌ها مسلمان شرق و سراسر جهان را به مبارزه برای حقوق خود و مقابله با استعمار برانگیخت. این همه، در مجموع پایه‌ای برای همبستگی فراهم آورد، بی‌آنکه تفاوت‌های قومی و زبانی مانعی در این راه باشد. از این‌رو، آموزه‌های امام خمینی (ره) و خود جنبش تحقق اهداف ایشان بی‌تردید ماهیتی انقلابی دارند؛ جنبشی که علیه نظم‌ها و نظام‌هایی شکل گرفته

ایران به رهبری امام خمینی (ره) بدیلی سیاسی در قالب «جمهوری اسلامی» ارائه کرد که در تضاد کامل با آن نظام‌های پادشاهی فاسد و رژیم‌های وابسته‌ای بود که به عروسک‌های خیمه‌شب‌بازی آنگلساکسون‌ها تبدیل شده بودند. از همین رو، تمام گروه‌های اشرافی از ایران نفرت دارند؛ چراکه مفهوم جمهوری اسلامی با موجودیت آنان در تضاد است و ماهیت انگل‌گونه آنان را آشکار می‌کند. سرنگونی دودمان پهلوی در نتیجه انقلاب اسلامی، به رژیم سلطه خارجی و حاکمیت نخبگان فاسد و غرب‌گرا پایان داد. آن‌ها طی دهه‌ها نه تنها ناسیونالیسم بورژوازی را ترویج می‌کردند، بلکه سنت‌های پیشااسلامی حکومتی را نیز بازتولید می‌نمودند و خود را وارث امپراتوری‌ها و استبدادهای گذشته معرفی

و نوعی میهن پرستی موهوم را در ذهن جامعه تزریق می کردند. استقرار ایدئولوژی رسمی حکومت در چارچوب مفهوم جمهوری اسلامی سیمای سیاسی، فرهنگی، معنوی و اجتماعی کشور و نیز آگاهی مردم ایران را دگرگون ساخت و مسیر آمریکایی سازی را قطع کرد. ایران در چارچوب این نظام جدید به دستاوردهای چشمگیری در عرصه های گوناگون، از جمله حوزه نظامی و فنی، فناوری نرم افزاری و انرژی هسته ای رسید و به قدرتی انکارناپذیر بدل شد.

ایران از رهگذر مفهوم «هویت مستقل» برای ملت های شرق و مسلمانان سراسر جهان به کشوری جذاب و به نیروی مسلط منطقه بدل می شود. این امر اسرائیل و آمریکا را آسوده نمی گذارد؛ از همین رو آنان جنگ های جدیدی را به راه انداخته اند تا فقط رشد پیوسته ایران و گسترش نفوذ ایران را مهار کنند. پیروزی های ایران در میدان های نبرد خارجی و بر دشمنان داخلی استواری ساختاری را نشان می دهد که امام خمینی (ره) بنیان نهاد.

محبوبیت رهبر انقلاب و اندیشه های ایشان در میان مردم نیز جای هیچ تردیدی ندارد و ثابت می کند که این اندیشه به «هویت ملی» بدل شده است. ایران امروز به طور موفقیت آمیزی در برابر روند جهانی سازی و نفوذ غرب گرایی ایستادگی می کند. سیاست استقلال و خودکفایی در همه زمینه ها و نیز زد آشکار اصول فکری و اجتماعی و اقتصادی غرب ویژگی ای است که طرح امام خمینی (ره) و معماران انقلاب ایران را به کلی متمایز می سازد از طرح های موهوم پان ترکسیم و پان اسلامسیم که در لندن و در چارچوب «بازی بزرگ» برای تصرف قفقاز و آسیای مرکزی ساخته شده بودند.

چه تحلیلی از نامه امام خمینی (ره) به گورباچف دارید و اهمیت آن را برای روابط بین روسیه و غرب و به طور کلی برای تعامل در دنیای کنونی چگونه ارزیابی می کنید؟

نامه امام خمینی (ره) در ژانویه سال ۱۹۸۹ به گورباچف ارسال شد؛ در شرایطی که روشن شده بود که طبقه حاکم در اتحاد شوروی راه فروپاشی نظام دولتی و کنار گذاشتن اصول ایدئولوژیک سابق را در پیش گرفته و قصد دارد در برابر غرب تسلیم و بخشی از آن شود.

رهبر ایران دبیرکل حزب کمونیست شوروی را از چنین گام های شتاب زده ای برحذر داشت؛ زیرا سیاست «بازسازی» ناگزیر به استقرار مجدد استعمار و به بردگی کشاندن ملت های اتحاد شوروی می انجامید، نه به برقراری روابط دوجانبه عادلانه.

چنین خودانحلالی تهدیدی مضاعف برای ایران نیز ایجاد می کرد؛ چراکه دولت های «مستقل» تازه پدید، به جای کشور

واحد شوروی، عملاً و به صورت خودکار به دولت‌های طرفدار غرب بدل می‌شدند و با جمهوری اسلامی از شمال مرز مشترک می‌یافتند.

با کناره‌گیری شوروی از نقش جهانی خود، دستان غرب برای مداخلات جدید و نیز «انقلاب‌های رنگی» در شمال آفریقا و خاورمیانه باز شد؛ رخدادهایی که بعداً در لیبی، سوریه، عراق، مصر و دیگر کشورها تحقق یافت.

در آن زمان، امام خمینی (ره) کوشید به «مسکو» نشان دهد که الگوی توسعه ایران بدیلی در برابر مسیر فاجعه‌بار برگزیده شوروی است و از رهبران آن خواست روابط خود را با تهران و جهان اسلام گسترش دهند. فاجعه‌های بعدی، درگیری‌های قومی و نظام قیمومت خارجی که پس از سال ۱۹۹۱ از سوی آمریکا بر سراسر قلمرو پسا شوروی تحمیل شد، درستی کامل هشدارهای امام در نامه‌اش را آشکار ساخت.

هوشیاری در میان محافل حاکم روسیه دیرتر پدید آمد؛ زمانی که آنان دریافتند غرب هرگز قصد نداشت نخبگان و حتی خود مسکو را در جمع خویش بپذیرد، بلکه برعکس، کمربند جدیدی از کشورهای اروپای شرقی بر دور روسیه می‌سازد و ناتو را گسترش می‌دهد. این اقدامی فریبکارانه و نقض همه توافقات پیشین «تسلیم محترمانه» ای بود که گورباچف با «ریگان» و «بوش پدر» بسته بود.

جالب آن‌که سامانه جدید دفاع موشکی آمریکا که در دهه ۲۰۰۰ در امتداد مرزهای روسیه مستقر شد، از سوی واشنگتن برای مقابله با تهدید موشکی ایران توجیه می‌شد؛ در حالی که برای همه روشن بود که این امر علیه مسکو هدایت شده و اهداف تجزیه بیشتر کشور دیگر پنهان داشته نمی‌شد.

سخنرانی پوتین در کنفرانس مونیخ

سال ۲۰۰۷ چرخشی در سیاست خارجی و سپس در سیاست داخلی روسیه رقم زد که سرانجام اکنون به گسست کامل با غرب انجامیده است. در واقع، بدین‌سان

**مفهوم «توسعه مستقل»
ایران عملاً به الگویی
و راهنمایی برای
کشورهایی تبدیل شد
که تصمیم گرفته‌اند
با آنگلو ساکسون‌ها
قطع رابطه کرده و با
امپریالیسم بجنگند**

رهبری روسیه به درستی دیدگاه‌های امام خمینی (ره) و رهبران ایرانی را درباره اشتباه بودن هرگونه گرایش به آمریکا و اروپا و ضرورت پی‌ریزی مسیر مستقل با تکیه بر ارزش‌های سنتی تأیید کرد.

بدین‌ترتیب، نه فقط تقارب، بلکه نوعی اتحاد کامل میان «مسکو» و «تهران» شکل گرفت. مفهوم «توسعه مستقل» ایران عملاً به الگویی و راهنمایی برای کشورهایی تبدیل شد که تصمیم گرفته‌اند با آنگلو ساکسون‌ها قطع رابطه کرده و با امپریالیسم بجنگند. مبارزه چندین‌ساله ملت ایران سرانجام ثمر داد و در سطح بین‌المللی جبهه‌ای گسترده علیه هژمونی آمریکا و هم‌پیمانانش پدید آمده است، جبهه‌ای که شمار مخالفان آنان پیوسته رو به افزایش است.

اظهارات برخی رهبران سیاسی جهان در وصف

امام خمینی (ره)

شکی نیست که امام خمینی (ره) یکی از برجسته‌ترین و مشهورترین رهبران دینی و سیاسی جهان در عصر خودشان و در عصر حاضر و نیز عصرهای بعدی هستند و بسیاری از علما و رهبران سیاسی در وصف امام خمینی (ره) در جریان حیات‌شان و پس از رحلت‌شان اظهاراتی مطرح کرده‌اند که ما آنها را در اینجا به اختصار ذکر می‌کنیم:

نلسون ماندلا

رئیس‌جمهور سابق آفریقای جنوبی
و قهرمان مبارزه علیه نژادپرستی و
تبعیض نژادی

"امام خمینی (رض) فرزند مشهور اسلام بود.
او در امر نشان دادن راه درست به نسل‌های حاضر
و آینده مسلمانان سهم بسزایی داشته است."

پاپ ژان پل دوم

رهبر پیشین کاتولیک‌های جهان

من همواره برای شما و رهبر شما دعا می‌کنم. ضرورت
دارد درباره آنچه ایشان (امام خمینی) در کشورش و در
بخش اعظمی از جهان با احترامی فراوان و تفکری عمیق
انجام داد، سخن گفت.

هیلاریون کاپوچی

سراسقف سابق کلیسای قدس

امام پدر مستضعفان جهان بودند. ایشان رهبری معنوی و رهبر بزرگ سیاسی و دینی بودند.

راژو گاندی

نخست وزیر فقید هند

زمانی که امام (ره) رحلت کردند جهان رهبر بزرگ دینی و انقلابی را از دست داد.

میخائیل گورباچف

رهبر سابق اتحادیه شوروی

امام خمینی (ره) فراتر از زمان می اندیشید و در بُعد مکان نمی گنجید. ایشان توانستند تأثیری شگرف در تاریخ جهان از خود بر جای بگذارند.

جیمی کارتر

رئیس جمهور اسبق آمریکا

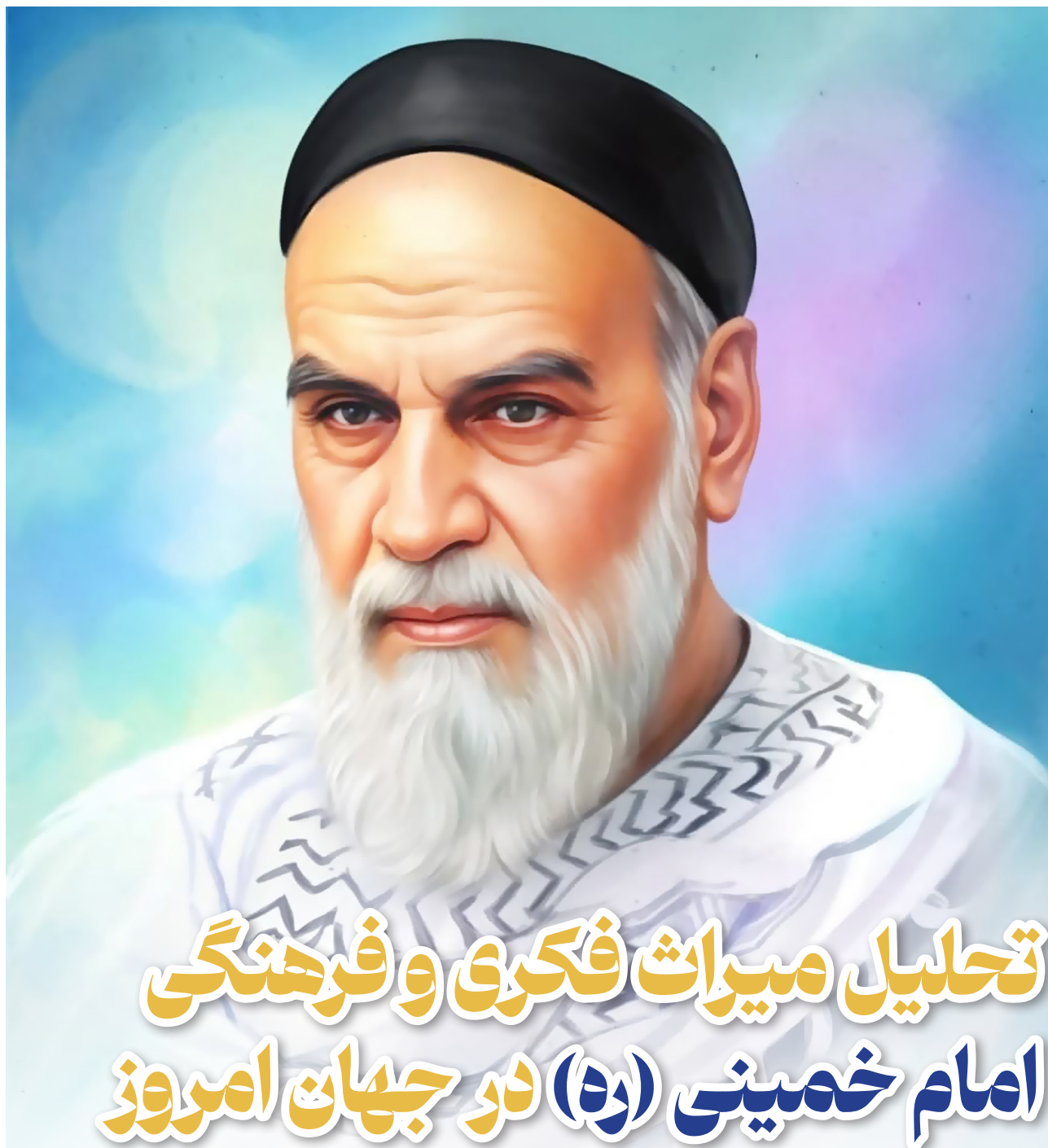
آیت الله خمینی قهرمان بزرگ کشورش محسوب می شود.

هنری کسینجر

وزیر خارجه اسبق آمریکا

آیت الله خمینی، غرب را با بحران جدی برنامہ ریزی مواجه کرد، تصمیماتش چنان رعد آسا بود که مجال هر نوع تفکر و برنامہ ریزی را از سیاستمداران و نظریه پردازان سیاسی می گرفت. هیچ کس نمی توانست تصمیماتش را از پیش حدس بزند.

■ هیلانه عطاالله، ادیب مسیحی اهل سوریه
حضرت امام روح‌الله خمینی (ره) (۱۹۰۲-۱۹۸۹) یکی از برجسته‌ترین شخصیت‌های دینی و سیاسی قرن بیستم است. مطالعه میراث او امروز صرفاً بازخوانی تاریخ نیست، بلکه نگاهی است به کارآمدی و حضور اندیشه‌های او در جهانی که با دگرگونی‌های سیاسی و اخلاقی بی‌سابقه روبه‌روست. اندیشه‌های امام خمینی (ره) در مباحث فلسفی و سیاسی و ارزشی در جهانی زنده است که با بحران‌های اخلاقی، بیگانگی معنوی و نبود عدالت دست‌وپنجه نرم می‌کند.

هدف این پژوهش تحلیل مهم‌ترین مؤلفه‌های میراث فکری و فرهنگی امام خمینی (ره) در جهان معاصر و تبیین بازتاب‌های عملی آن با ارائه نمونه‌ها و مقایسه‌ها و برجسته‌سازی نگاه او به مسئلهٔ مظلومیت فلسطین است.

۱. معنویت عمیق به عنوان پایهٔ اندیشهٔ سیاسی

امام خمینی (ره) هرگز میان کار سیاسی و عمق معنوی فاصله‌ای قائل نبود. فلسفهٔ عرفانی او یک سرگرمی ذهنی یا تزیینی نبود؛ بلکه بنیانی برای احیای انسان معاصر و بازگرداندن محوریت خداوند به جهان بود.

نمونه‌ها و شواهد در شرح دعای سحر و کتاب چهل حدیث، بر تهذیب نفس به عنوان شرط ضروری عدالت سیاسی تأکید می‌کند و باور دارد که «دولت عادل را انسان‌های غافل نمی‌توانند اداره کنند».

او معتقد بود «اصلاح اجتماعی از اصلاح قلب آغاز می‌شود»؛ گزاره‌ای که در وصایای سیاسی و شرعی او به روشنی دیده می‌شود. نامه‌های اخلاقی او به فرزندش احمد، بیانگر زهدی عمیق و این نگاه است که قدرت پیش از آنکه مسئولیتی سیاسی باشد، آزمونی معنوی است.

شیوهٔ زندگی ساده‌زیستانهٔ امام، پرهیز از دریافت هرگونه امتیاز و اتکای مالی او تنها به حقوق اندک‌ش، نمونه‌هایی عملی از این نگرش معنوی است.

اهمیت این اندیشه در دنیای امروز که در آن «اخلاق» از «سیاست» جدا شده در این است که میراث امام خمینی (ره) دوباره میان این دو حوزه پیوند برقرار می‌کند و آنها را در منظومه‌ای واحد قرار می‌دهد.

۲. ولایت فقیه؛ چارچوبی برای حفاظت از جامعه

امام خمینی (ره) نظریهٔ ولایت فقیه را نه ابزاری برای تحمیل سلطه، بلکه چارچوبی برای تضمین عدالت می‌دانست. از نگاه او، فقیه حاکم مطلق نیست؛ بلکه «امین و نگهبان منافع مردم» است و نقش او جلوگیری از استبداد چه به نام قدرت و چه به نام مشروعیت صوری است.

نمونه‌ها و شواهد در کتاب ولایت فقیه، تأکید می‌کند که فقیه مقید به شریعت و منافع امت است.

از این رو، با گسترش الگوهای اقتدارگرایانه در جهان، میراث فکری امام خمینی (ره) بار دیگر به عنوان نظریه‌ای مهم دربارهٔ مسئولیت اخلاقی حاکمیت مطرح می‌شود.

۳. مفهوم «استقلال» و رهایی ارادهٔ جمعی

امام خمینی (ره) دو اصل بنیادین را تثبیت کرد:

۱. نه شرقی، نه غربی؛ یعنی رد هرگونه سلطهٔ خارجی از هر منبعی؛
 ۲. استقلال ملت‌ها در تصمیم‌گیری سیاسی و فرهنگی.
- شواهد عینی

- حمایت ایشان از انقلاب‌های مردمی مستقل، مانند انقلاب مردم آفریقای جنوبی علیه آپارتاید؛
- حمایت از جنبش‌های آزادی‌بخش در آمریکای لاتین، با وجود تفاوت در دین و زبان.

۴. محوریت مظلومان و حمایت از ستمدیدگان بدون تبعیض

از مهم‌ترین عناصر میراث امام خمینی (ره) بنیان‌گذاری یک نگرش انسانی فراجنبی و فراقومی است. در این دیدگاه، ملاک ظلم و عدالت است، نه دین، قومیت یا مذهب.

- نمونه‌ها و شواهد
- دفاع از ستمدیدگان را بخشی از جوهرهٔ اسلام سیاسی می‌دانست؛
- از مبارزات اقلیت‌های تحت ستم در مناطقی حمایت می‌کرد که هیچ پیوند اعتقادی با ایران نداشتند؛
- هرگونه توجیه ظلم را رد می‌کرد؛ حتی اگر زیر پرچم دین باشد.

۵. مسئلهٔ فلسطین در اندیشهٔ امام خمینی (ره)

فلسطین جایگاه محوری در طرح فکری و سیاسی امام خمینی (ره) داشت. او به این مسئله نه صرفاً به عنوان یک موضوع عربی، بلکه به عنوان مسئله‌ای انسانی و سیاسی و اخلاقی می‌نگریست و فلسطین را نماد رویارویی میان استکبار و مستضعفان می‌دانست.

- شواهد تاریخی
- اعلام زود هنگام روز جهانی قدس به عنوان مناسبتی که از مرزهای جغرافیایی فراتر می‌رود؛
- حمایت دائمی از مقاومت و نگاه به آزادی فلسطین به عنوان یک وظیفهٔ اخلاقی؛
- رد هرگونه راه‌حل مبتنی بر

فلسفهٔ عرفانی او یک سرگرمی ذهنی یا تزیینی نبود؛ بلکه بنیانی برای احیای انسان معاصر و بازگرداندن محوریت خداوند به جهان بود.

- جایگزین‌سازی حق تاریخی مردم فلسطین با سازش و عادی‌سازی روابط سیاسی.
- فلسفه‌ای سیاسی که بر عدالت و حقوق تأکید دارد؛
- موضعی انقلابی و یکپارچه در برابر ظلم؛
- نگرشی انسانی که از مرزها و هویت‌های بسته فراتر می‌رود؛
- پافشاری بر قرار دادن فلسطین در مرکز وجدان جهانی.

سخن پایانی

با مجموعه این عناصر، اندیشه امام خمینی (ره) همچنان برای انسان امروز روشی ارائه می‌دهد برای فهم خویشتن و جامعه خویش و جهانی که می‌خواهد بسازد.

منابع

۱. روح الله خمینی، الحکومة الإسلامية؛ ولاية الفقيه، دار التعارف، بیروت.
۲. روح الله خمینی، چهل حدیث، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)، تهران.
۳. روح الله خمینی، صحیفه امام، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)، تهران.
۴. محمدحسین فضل‌الله، الحركة الإسلامية رؤية تحليلية، دار الملاك، بیروت.

۶. نوسازی گفتمان دینی و بازگرداندن انسان به محور اصلی

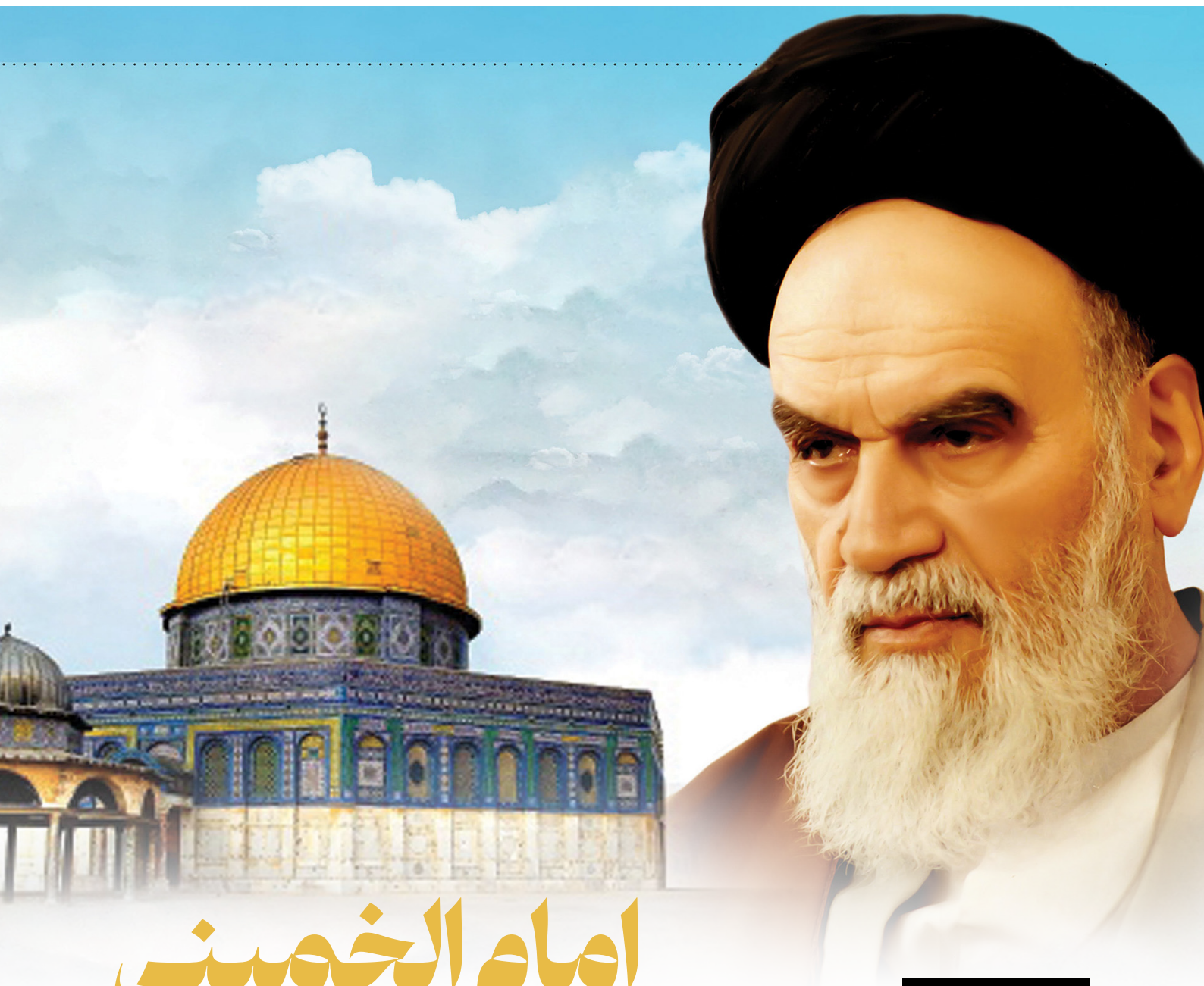
امام خمینی (ره) رویکردی متمایز داشت که در آن میان اصالت متن دینی، عقلانیت تأویلی و مواجهه فعال با پرسش‌های دنیای جدید پیوند برقرار می‌کرد.

نمونه‌ها

- بازخوانی مفاهیمی مانند آزادی، عدالت و ولایت در چارچوب نگاه تمدنی؛
- تأکید بر جایگاه زن؛ امام (ره) بر این باور بود که حضور و نقش‌آفرینی زنان در انقلاب، جهان را شگفت‌زده کرد؛
- وارد کردن ابعاد اجتماعی در تفسیر فقهی؛ مانند توجه ویژه به مسائل فقر، طبقات محروم و توزیع عادلانه ثروت.

نتیجه‌گیری

میراث فکری و فرهنگی امام خمینی (ره) امروز به‌عنوان طرحی چندبُعدی جلوه‌گر است؛
• معنویتی که خلأ جهان مدرن را ترمیم می‌کند؛

امام الخمينی ژئوپلیتیک مقاومت فلسطین

■ ابوفیصل سرخو تایا

مدیر مؤسس شورای ژئوپلیتیک بین المللی غرب آسیا و اورشلیم در آرژانتین

جنايات نيست. ايالات متحده از اشغال استعماري اسرائيل حمايت و از آن در برابر عواقب قانوني يا سياسي محافظت مي‌کند و مصونيت از مجازات و خشونت را تداوم مي‌بخشد. اين کشور با اعاده حثيت و ارتقاي مقام، در پي «نجات» دولت بزرگترين جنايتکار قرن بيست و يکم، بنيامين نتانياهو، رهبر نسل‌کشي است که به دليل جنايت عليه بشريت از طرف ديوان کيفري بين‌المللي تحت تعقيب است.

اين دولت همچنين در پي قيموميت بين‌المللي، مشروعيت بخشيدن به اشغال، ريشه‌کن کردن مقاومت فلسطينيان و از بين بردن آرمان فلسطين است.

چگونه مي‌توان به کسانی که مرتکب جنايت نسل‌کشي عليه مردم فلسطين مي‌شوند، اجازه داد تا آینده فلسطين را تعيين کنند؟

آرمان فلسطين در کانون دغدغه‌هاي انقلاب اسلامي ايران و يکي از مهم‌ترين دلايل شعله‌ور شدن انقلاب عليه رژيم پهلوي بود؛ رژيمي که کشور را به رژيم صهيونيستي-آمریکايي تحويل داد، رژيمي که ايران شاه مستبد را يکي از پايگاه‌هاي امن خود براي سلطه منطقه‌اي مي‌ديد. بنا بر اين، از جمله تصميمات امام خميني (ره) بلافاصله پس از پيروزي انقلاب، اخراج عوامل صهيونيستي، انتقال سفارت رژيم صهيونيستي به نمايندگي فلسطين (اولين مورد در تاريخ) و قطع جريان نفت به رژيم صهيونيستي بود که با اين تصميمات مسير انقلابي مبارزه براي فلسطين را گشودند. ايشان همچنين آخرين

و اعتراض به جنايات صهيونيسم تظاهرات کرده‌اند.

رژيم صهيونيستي بيش از دويست هزار تن بمب ساخت ايالات متحده و ناتو را بر سر مردم غزه ريخت؛ نسل‌کشي‌اي معادل سيزده بمب اتمي هيروشيما. بيست درصد از جمعيت نوار غزه، شامل شهدا و مجروحان و ناپديدشدگان، قرباني شده‌اند که عمدتاً از کودکان و زنان هستند.

جامعه بين‌المللي غربي قادر به اعمال فشار واقعي براي توقف اين

امروز، بيش از هر زمان ديگري، ديدگاه امام خميني (ره)، به آرمان فلسطين به‌عنوان محور اصلي ژئوپوليتيک مقاومت اسلامي عليه ظلم اهميت اساسي بخشيد. ايشان براساس آموزه‌هاي قرآن کریم آزادسازي اورشلیم را از آزادي يک نقطه جغرافيايي به نمادي از بيداري و عدالت و آزادي براي مسلمانان و همه آزادگان جهان تبديل کردند. نه تنها امت اسلامي، بلکه ميليون‌ها انسان آزاده در سراسر جهان، به‌ويژه در جوامع غربي، در حمايت از مردم فلسطين

بازگردانده شود. بنابراین صهیونیست‌ها هیچ قدرتی در سرزمین‌های فلسطین ندارند. برای احیای فلسطین و مقابله با پروژه صهیونیستی در منطقه، تنها گزینه مقاومت و انتفاضه است.

ژئوپلیتیک اسلامی امام خمینی (ره) درباره موضوع فلسطین بر موارد زیر تمرکز دارد:

- قرار دادن فلسطین و اورشلیم (قدس) به عنوان اولویت سیاسی و معنوی جهان اسلام؛
- مبارزه با اشغالگری و صهیونیسم از منظر عدالت و حاکمیت و مقاومت؛
- تقویت وحدت اسلامی به عنوان ابزاری ضروری علیه استعمار و ظلم؛
- ترویج بزرگداشت و همبستگی جهانی از طریق روز جهانی قدس؛
- تضمین اینکه آزادی اورشلیم بخشی از مبارزه مداوم برای کرامت و عدالت جهانی است.

آرمان فلسطین و آزادی اورشلیم عناصر اصلی این دستور کارند. این دیدگاه و ژئوپلیتیک مقاومت امام خمینی (ره) تا به امروز بر گروه‌های مقاومت و بخش بزرگی از جنبش‌های ضدامپریالیستی و ضدصهیونیستی تأثیر گذاشته و آرمان فلسطین را به محور اصلی سیاست و اخلاق اسلامی معاصر تبدیل کرده و نقش جمهوری ایران را به عنوان قدرت پیشرو در غرب آسیا و صدای مخالف امپریالیسم سلطه‌گر و اشغالگری استعماری اسرائیل تثبیت کرده است. در این ۷۷ سال نسل‌کشی و اشغال فلسطین، در این نکبت مداوم، اندیشه و تعهد امام خمینی (ره) پایه و اساس مقاومت و پیروزی فلسطین و پایتخت ابدی آن قدس است.

ایشان عقیده داشتند که مردم فلسطین در آستانه شکست دادن صهیونیست‌ها هستند و نباید به کسانی گوش دهند ادعا می‌کنند دنبال خیر آنها هستند، اما استاد فریب‌اند.

امام خمینی (ره) تأکید می‌کند که حتی یک وجب از سرزمین فلسطین در دست اشغالگران باقی نخواهد ماند؛ بلکه تمام فلسطین باید از هتک حرمت صهیونیست‌هایی که آن را در سال ۱۹۴۸ و دوباره در سال ۱۹۶۷ اشغال کردند، نجات یابد و

این دیدگاه و ژئوپلیتیک مقاومت امام خمینی (ره) تا به امروز بر گروه‌های مقاومت و بخش بزرگی از جنبش‌های ضدامپریالیستی و ضدصهیونیستی تأثیر گذاشته و آرمان فلسطین را به محور اصلی سیاست و اخلاق اسلامی معاصر تبدیل کرده و نقش جمهوری اسلامی ایران را به عنوان قدرت پیشرو در غرب آسیا و صدای مخالف امپریالیسم سلطه‌گر و اشغالگری استعماری اسرائیل تثبیت کرده است.

جمعه ماه مبارک رمضان هر سال را روز جهانی قدس اعلام کردند که فرصتی برای بسیج وحدت اسلامی و برانگیختن مردم جهان برای آزادی کامل فلسطین بود و در نهایت در زمان ما به ظهور جبهه مقاومت برای فلسطین آزاد انجامید.

امام خمینی (ره) همچنین روز قدس را روز تجدید حیات اسلام توصیف کرد و تأکید کرد که قدس و فلسطین باید پروژه اصلی مسلمانان، مظلومان و آزادی‌خواهان جهان باشد تا زمانی که این موجودیت موقت و همه ظالمان شکست بخورند.

امام خمینی (ره) حمایت از انتفاضه و مقاومت فلسطین را توصیه می‌کردند بقا و تداوم قیام مردم فلسطین را اساس نابودی اسرائیل و مهار جاه‌طلبی‌های صهیونیست‌ها می‌دانستند. ایشان معتقد بودند هرگونه عقب‌نشینی گسترده یا بازگشت به شهرک‌های تحقیرآمیز به عقب‌نشینی و تحقیر روزافزون منجر خواهد شد.

امام خمینی (ره) در جریان انتفاضه معتقد بودن که همه متحد شدند تا نگذارند مردم فلسطین همان مسیری را که اکنون در پیش گرفته‌اند، ادامه دهند و دشمنان ملت فلسطین وانمود می‌کنند که برای فلسطین نگران‌اند و از آنچه مردم فلسطین در معرض آن قرار دارند، ابراز تأسف می‌کنند؛ اما مردم فلسطین باید بدانند که اگر یک قدم از آنچه اکنون هستند عقب‌نشینی کنند، به حالت اولیه خود باز خواهند گشت. وحدت بین آحاد ملت و توکل به خداوند متعال دو شرط اساسی برای نجات فلسطین و جلوگیری از دستیابی صهیونیسم به اهدافش است.

نه شرقی نه غربی

■ دکتر مونا عمران
کارشناس مطالعات فرهنگی دانشگاه
فدرال فلومیننزه، ریودوژانیرو، برزیل

اندیشه سیاسی معاصر گسترده است، جنبه‌های زیر برجسته‌ترند:

۱. احیای الهیات سیاسی: امام خمینی (ره) دین را نیرویی مرکزی و فعال در سیاست جهانی مطرح کرد و این اندیشه سکولار را به چالش کشید که مدرنیته ناگزیر به افول دین در زندگی عمومی منجر خواهد شد.

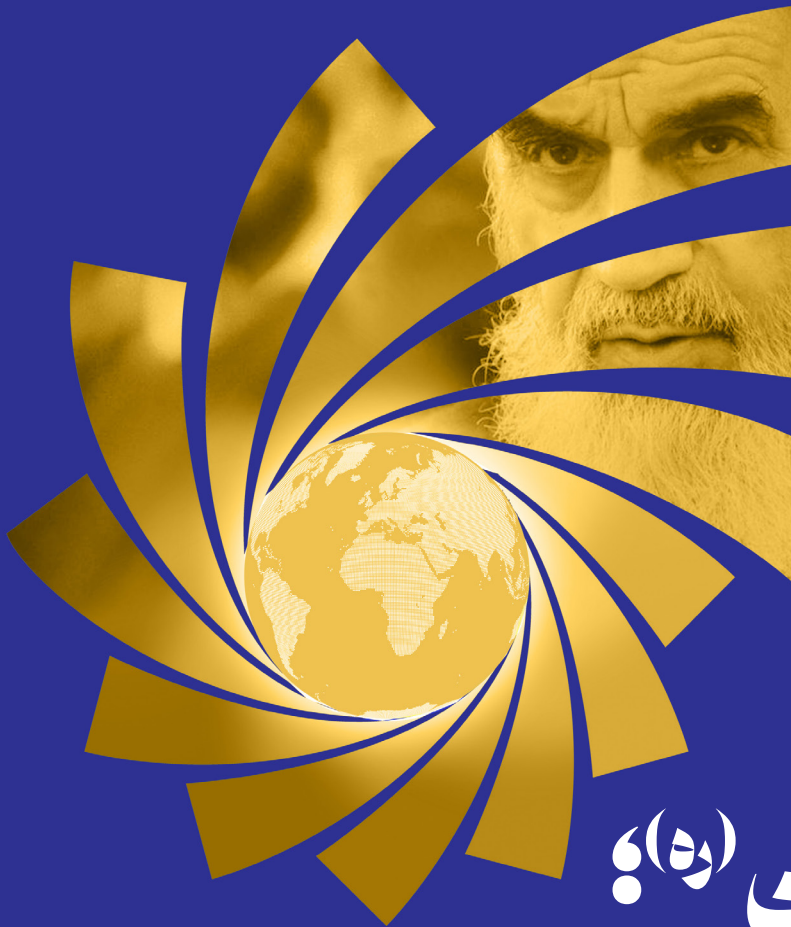
۲. مدل بسیج مردمی: توانایی امام خمینی (ره) در استفاده از خطبه‌ها و نوارهای کاست برای بسیج مردم، مدلی از کنش سیاسی را ایجاد کرد که بر اساس آن قدرت شبکه‌های اجتماعی و ارتباط مستقیم با مردم منجر به دور زدن رسانه‌های سنتی و دولت گردید. بدین ترتیب، امام خمینی (ره) نه تنها تاریخ کشور خود را تغییر داد بلکه نقطه عطف و منبع الهام‌بخشی برای جنبش‌های اسلام‌گرا گردید. بنابراین برای رمزگشایی از پویایی قدرت و مقاومت و هویتی که همچنان چشم‌انداز سیاسی پرآشوب قرن بیست‌ویکم را شکل می‌دهند، درک او ضروری است.

پیروزی انقلاب ایران در سال ۱۹۷۹ که سلطنت سکولار و طرفدار غرب را سرنگون کرد، در عمل امکان اجرای یک پروژه سیاسی مبتنی بر احیاگری مذهبی را نشان داد.

دیدگاه، هم غرب سرمایه‌داری و هم بلوک شوروی، دو روی یک سکه ستمگری بودند که جمهوری اسلامی تلایه‌دار مقاومت در برابر آن بود. فراخوان او برای «صدور انقلاب» الهام‌بخش جنبش‌های مقاومت اسلامی در سراسر جهان، مانند حزب‌الله در لبنان و گروه‌هایی در فلسطین، بوده و همچنان الهام‌بخش است و موازنه قدرت را در خاورمیانه تغییر می‌دهد. اگرچه میراث امام خمینی (ره) در عرصه

شخصیت امام روح‌الله خمینی (۱۹۰۲-۱۹۸۹ میلادی) بسیار فراتر از یک رهبر انقلابی صرف بود. اقدامات او، و مهم‌تر از همه اندیشه سیاسی او، یکی از تأثیرگذارترین تحولات قرن بیستم بود که اصول اساسی سیاست مدرن غربی را به چالش کشید و نقش دین را در حوزه عمومی جهانی از نو تعریف کرد.

پیروزی انقلاب ایران در سال ۱۹۷۹ که سلطنت سکولار و طرفدار غرب را سرنگون کرد، در عمل امکان اجرای یک پروژه سیاسی مبتنی بر احیاگری مذهبی را نشان داد. امام خمینی (ره) ثابت کرد که بسیج توده‌ها و به دست گرفتن قدرت تحت لوای اسلام، و نه تحت لوای ایدئولوژی‌های سکولار، امکان‌پذیر است. این انقلاب یک شوک برای نظام بین‌المللی بود که جهان را از طریق منطق جنگ سرد می‌دید. او در عمل راه سومی را پیشنهاد کرد که نه در تقابل با سرمایه‌داری و کمونیسم، بلکه با دوگانه مستکبرین در مقابل مستضعفین تعریف می‌شد. در این

امام خمینی (ره)؛ نمونه امام واقعی و الگوی علمای امت اسلامی است

■ مولود قاسم نایت بلقاسم، اندیشمند برجسته الجزایری، در واکنش به مطلبی که مجله آلمانی اشپیگل درباره کتاب حکومت اسلامی امام خمینی (ره) منتشر کرده بود، مقاله‌ای در مجله الجزایری «الإصالة» نوشت. در این مقاله آمده است:

«امام خمینی (ع) نمونه امام واقعی است؛ همان امامی که امت اسلامی در مساجد و زندگی روزمره از نبودش رنج می‌برد. او را باید الگو و اسوه علمای سراسر جهان اسلام دانست.»

می‌تواند اسلام را نیز با تجلی دوباره چنین آیت‌الله‌هایی زنده کند، دوران پیروزی اسلام را بازگرداند، تمدنش را احیا و گسترش دهد، موانع را از میان بردارد و کاری کند که همه قدرت‌های زمین با آن دوستی ورزند و از روی ترس، هزار بار پیش از دشمنی درنگ کنند.

و ادامه می‌دهد:

«روشن است که امام خمینی (ره) تمام فضایل امام نخست، صاحب شمشیر و قلم، علی (ع) را در خود دارد و از خرد و تدبیر دقیق، هوشیاری فراوان، درک درست از موقعیت‌ها، احتیاط عالمانه و تحلیل ژرف از مواضع دشمن برخوردار است. او در برابر بدگمانی، با همان بدگمانی، محتاطانه برخورد می‌کند و این یعنی «امامت» و «سیاست» در کامل‌ترین معنا.»

مولود بلقاسم مقاله‌اش را با خطاب دوباره به علمای اسلام چنین خاتمه می‌دهد:

«اما، ما و شما، ای علمای بزرگ و گرامی که تنها به بالا بردن دست‌ها و گفتن «آمین» مشهورید و پیوسته نسبت به صاحبان قدرت و ثروت وفاداری عمیق نشان می‌دهید، هرچقدر هم بر ملت‌هایتان ستم شود، شما خود سرچشمهٔ بلایید! شبستان خوش و خوابتان شیرین باد؛ اما خواب‌هایی دور از آرزوهای امت! آسوده بخوابید؛ هرچند ملتتان در آتش رنج و استعمار و استثمار می‌سوزند و تباهی در میانشان گسترده شده و بهره‌کشی بی‌رحمانه از هر سو آنان را می‌فرساید.»

چه نیکو خواهد بود اگر این اقتباس الهی و ربانی و انسانی از وجود او به همه امامان و علمای جهان اسلام سرایت کند، تا این جمعیت میلیاردي مسلمانان خفته را بیدار سازند؛ کسانی که بالاترین امکانات را دارند ولی پایین‌ترین جایگاه را در جهان یافته‌اند!

را ادا نخواهیم کرد؛ زیرا او در چشم ملت‌های اسلامی و غیراسلامی و در نگاه جهانی، حیثیت و اعتبار را به علما و بزرگان دین و به خود اسلام بازگرداند. تاریخ این افتخار را برای او ثبت خواهد کرد و جاودانه خواهد ساخت؛ زیرا او ارزش‌ها را به جایگاه حقیقی‌شان بازگرداند، حق را به مسیر درستش آورد و زندگی را به جریان طبیعی خود بازگرداند. او پرتویی زنده از نور امام علی (ع) است. پس زنده باد خمینی و بسیار باد امثال او در سرزمین‌های اسلامی!

آری، او حقیقتاً نشانه‌ای از نشانه‌های الهی در زمین است؛ فرزند شهید و پدر شهید است؛ کسی که به نوشتهٔ مطبوعات غربی کاری کرد که «اندام غرب از هراس بلرزد.»

پروردگار تو بر هر چیز تواناست؛ همان که انسان را از جایی که فکرش را نمی‌کند روزی می‌دهد،

مولود بلقاسم سپس از وضعیت علما و امامان در جهان اسلام انتقاد می‌کند و آنان را از عوامل رکود و شکست و تسلیم بسیاری از کشورهای اسلامی در برابر سلطهٔ غرب می‌داند. سپس، پس از آوردن بخش‌هایی از کتاب امام خمینی (ره)، می‌افزاید: «گمان می‌کنم هر خواننده‌ای با خواندن این سخنان و با یادآوری گوینده آن، یعنی آیت‌الله روح‌الله خمینی (ره)، همان احساسی را در دل خود خواهد یافت که ما داریم. او از کسانی است که واقعاً به آنچه می‌گوید ایمان دارد، نه از کسانی که می‌گویند ولی عمل نمی‌کنند. او به‌راستی شایستهٔ عنوان «امام» است، عنوانی که از امام علی (ع) به ارث برده است.»

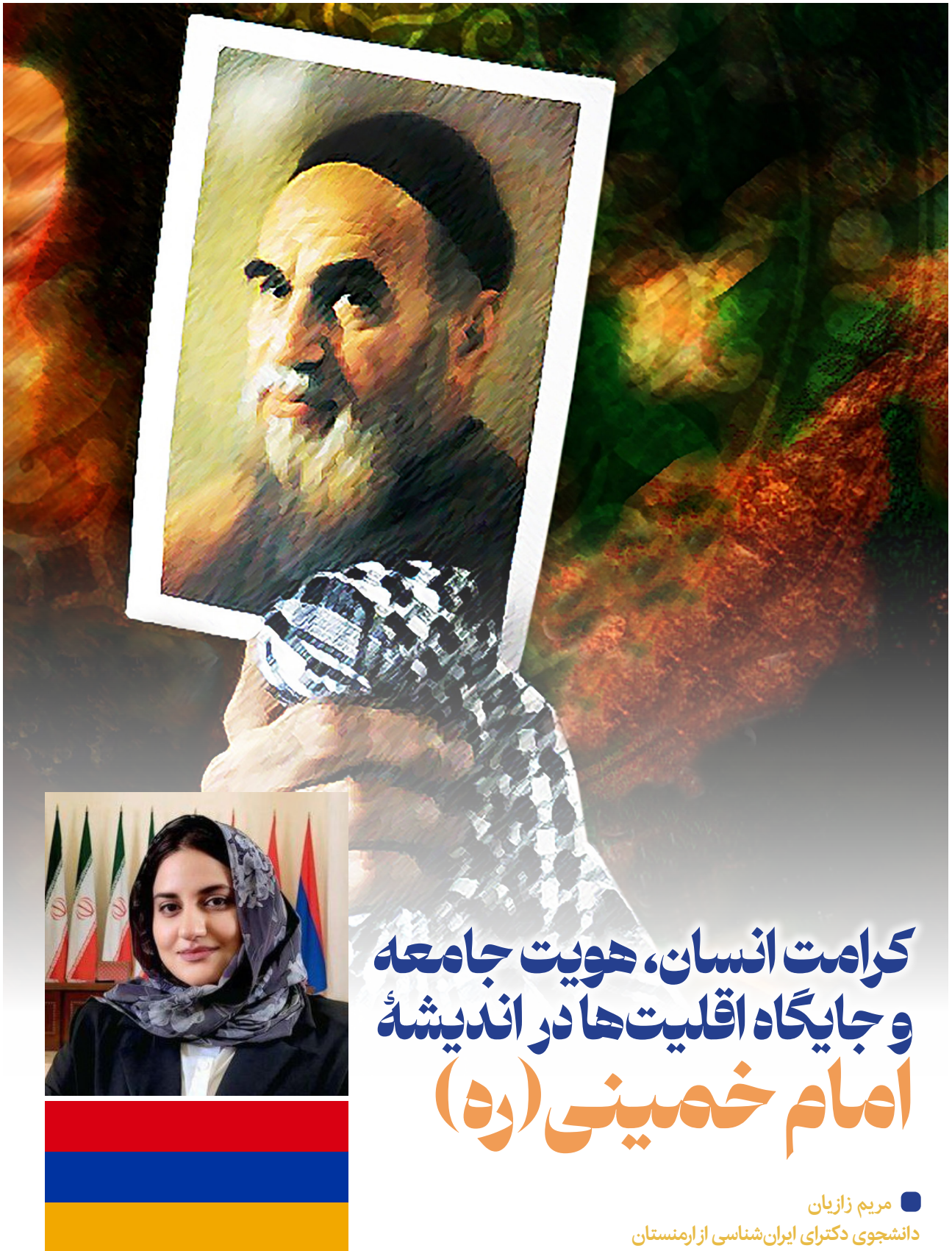
او ادامه می‌دهد:

«من بر این باورم که او تنها کسی است که شایستهٔ لقب «امام اکبر» در جهان اسلام است؛ زیرا لباس خواری و ذلت و بیچارگی را از تن همه امامان و پیشوایان جهان اسلام در سطوح مختلف بیرون آورد.

چه نیکو خواهد بود اگر این اقتباس الهی و ربانی و انسانی از وجود او به همه امامان و علمای جهان اسلام سرایت کند، تا این جمعیت میلیاردي مسلمانان خفته را بیدار سازند؛ کسانی که بالاترین امکانات را دارند ولی پایین‌ترین جایگاه را در جهان یافته‌اند!

و سپس می‌افزاید:

«هرقدر هم که ما این امام بزرگ، خمینی (ره)، را تجلیل کنیم حق او

کرامت انسان، هویت جامعه و جایگاه اقلیت‌ها در اندیشه امام خمینی (ره)

■ مریم زازیان

دانشجوی دکترین ایران‌شناسی از ارمنستان

شاید یکی از دلایلی که ایران توانسته است در برابر فشارهای خارجی بایستد، همین سرمایه فرهنگی باشد؛ سرمایه‌ای که بخشی از آن از نگاه امام خمینی (ره) به آموزش و اخلاق سرچشمه می‌گیرد

اداری، و نه بر سلطه سیاسی، بلکه بر خدامحوری و اعتماد عمومی و مشارکت فعال استوار است. این همان بخش از گفتمان اوست که نقش مردم، آموزش، آگاهی سیاسی و حضور جوانان را در ثبات جامعه برجسته می‌کند.

او بارها تأکید داشت که جامعه زمانی به ثبات می‌رسد که مردم نه تماشاگر، بلکه صاحب نقش باشند. از همین روست که نهادهای آموزشی، دانشگاه‌ها، حوزه‌ها، و مراکز فرهنگی در نگاه او نه فقط مراکز دانش، بلکه مراکز «مسئولیت‌سازی» محسوب می‌شدند. این نکته بسیار جالب است که در بسیاری از تحولات سیاسی ایران، نقش مردم نه یک مفهوم تزئینی، بلکه یک عنصر واقعی بوده است. شاید بتوان گفت که بخش مهمی از مقاومت اجتماعی ایران در برابر فشارهای اقتصادی، تحریم‌ها یا چالش‌های منطقه‌ای، در همین «سرمایه اجتماعی» ریشه دارد؛ سرمایه‌ای که با ارزش‌هایی مثل همبستگی، مشارکت و اعتماد شکل گرفته است. این بخش از میراث امام خمینی (ره) هنوز هم برای مطالعه سیاست خارجی و سیاست داخلی ایران ابزار تحلیلی مهمی به حساب می‌آید.

سالروز تولد امام خمینی (ره) برای من، به عنوان پژوهشگری که در ارمنستان تاریخ و تمدن و فرهنگ ایران را مطالعه می‌کنم، تنها یک یادآوری تاریخی نیست؛ بلکه فرصتی است برای بازاندیشی در مجموعه‌ای از ارزش‌ها و مفاهیم و اندیشه‌هایی که توانستند ساختار سیاسی و اجتماعی ایران را در دهه‌های پایانی قرن بیستم تغییر دهند و بر نظم جهانی و تعریف جدید مفاهیم دینی با استناد بر آموزه‌های اسلام ناب تأثیر بگذارند.

بررسی اندیشه امام خمینی (ره) در واقع بررسی بنیانی است که رابطه دولت، جامعه، دین، اخلاق و هویت ملی را در یک قالب جدید توضیح می‌دهد؛ قالبی که برای فهم ایران معاصر، به‌ویژه برای ما ایران‌پژوهان خارج از ایران، اهمیت ویژه دارد. امام خمینی (ره) تنها یک رهبر سیاسی نبود؛ بلکه مفسر نوعی جهان‌بینی بود که در آن قدرت سیاسی به اخلاق، عدالت و مسئولیت گره می‌خورد. شاید یکی از مهم‌ترین نکات در اندیشه او همین پیوند میان «قدرت» و «اخلاق» باشد؛ پیوندی که نه به‌صورت شعاری، بلکه به‌عنوان یک اصل معرفتی و فقهی بر آن تأکید می‌کرد.

در نگاه او، قدرت بدون پاسخگویی و بدون احساس وظیفه در برابر مردم معنا پیدا نمی‌کند. این نگاه بعدها در بسیاری از متون رسمی و حتی در اسناد جمهوری اسلامی بازتاب یافت؛ اما ریشه اصلی آن در همان سخنان و نوشته‌های نخستین امام خمینی (ره) است که تأکید می‌کرد: «قدرت واقعی حکومت زمانی است که با مسئولیت اخلاقی و پاسخگویی در برابر خدا و مردم همراه باشد.» این بخش از اندیشه او بیشتر به این دلیل اهمیت دارد که به ما امکان می‌دهد یک الگوی متفاوت از رابطه دولت و جامعه را تحلیل کنیم؛ الگویی که نه بر ترس، نه بر کنترل

اما یکی از ابعاد بسیار مهم اندیشه امام خمینی (ره) که برای من شخصاً ارزشمندتر است، نگاه او به اقلیت‌های ملی و دینی است. این سیاست ارزشمند او برگرفته از جهان‌شمولی آموزه‌های اسلام است؛ موضوعی که برای یک پژوهشگر ارمنی به‌طور طبیعی اهمیت بیشتری دارد. در ایران، جامعه مسیحیان ارمنی نه تنها یک گروه مذهبی، بلکه بخشی از تاریخ و فرهنگ مشترک دو ملت هستند. نگاه محترمانه امام خمینی (ره) نسبت به ارمنیان ایران، چه در سخنان رسمی و چه در سیاست‌گذاری‌های سال‌های نخست جمهوری اسلامی، نشان می‌دهد که او به تنوع دینی و قومی نه به‌عنوان تهدید، بلکه به‌عنوان بخشی از هویت ملی ایران نگاه می‌کرد. در تاریخ‌نگاری روابط ایران و ارمنستان، بارها دیده‌ایم که این احترام متقابل چگونه به ایجاد فضایی امن برای جامعه ارمنی ایران کمک کرده است. از آزادی فعالیت‌های فرهنگی و مذهبی گرفته تا حضور نمایندگان ارمنی در مجلس، همه این‌ها در چارچوب همان نگرشی شکل گرفته که بر کرامت انسان، عدالت اجتماعی و برابری تأکید دارد. امام خمینی (ره) صریحاً بر «حقوق برابر اقلیت‌ها» تأکید می‌کرد و این نشان می‌دهد که پایه‌های روابط پایدار میان دو ملت نه فقط بر سیاست، بلکه بر ارزش‌های اخلاقی بنا شده‌اند.

به نظر من، تحلیل همین بخش از اندیشه امام خمینی (ره) می‌تواند به ما کمک کند تا امروز روابط ایران و ارمنستان را در سطحی عمیق‌تر درک کنیم. ما دو ملت همسایه هستیم که قرن‌ها تاریخ مشترک، تجربه‌های مشترک و حتی دردهای مشترک داشته‌ایم. اما چیزی که روابط امروز را ممکن و پایدار کرده، همین سنت احترام متقابل است؛ سنتی که امام خمینی (ره) نیز آن را تقویت و از آن دفاع

کرد. در شرایط منطقه‌ای پرتنش، چنین رویکردی اهمیت دوچندان پیدا می‌کند؛ زیرا پایدارترین روابط آن‌هایی هستند که بر پایه اعتماد و احترام ساخته می‌شوند، نه صرفاً منافع کوتاه‌مدت.

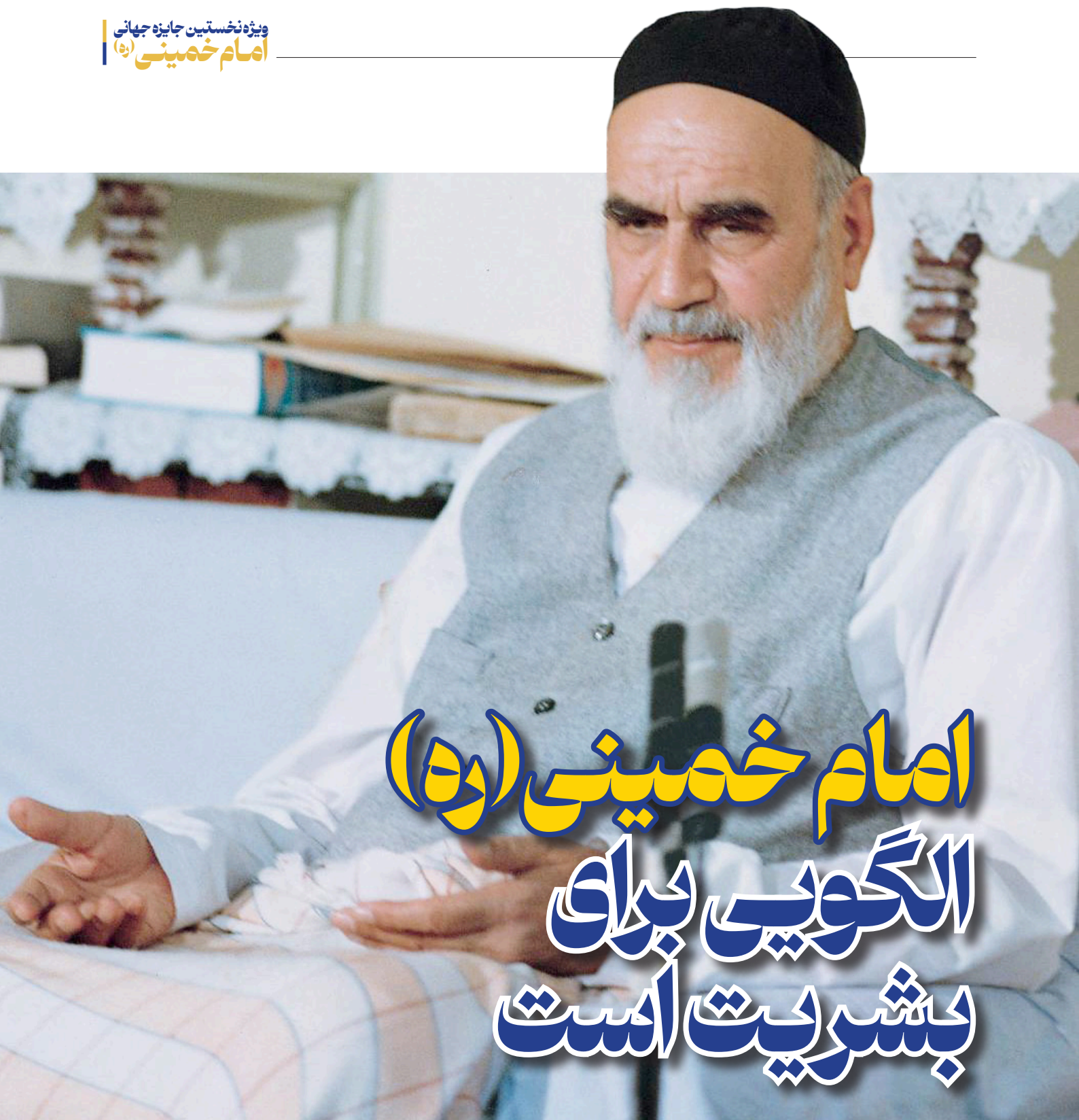
از سوی دیگر، نگاه امام خمینی (ره) به آموزش، فرهنگ، و نقش جوانان نیز بخشی از میراث اوست که هنوز هم درخور توجه است. او باور داشت که توسعه واقعی بدون توسعه فرهنگی ممکن نیست. در بسیاری از سخنان او تأکید شده که دانشگاه‌ها باید «آزاد»، «آگاه» و «مسئول» باشند. این دیدگاه از جهتی با تجربه ارمنی ما نیز نزدیک

است؛ زیرا ما نیز در تاریخ خودمان بارها دیده‌ایم که فرهنگ و آموزش چگونه ستون‌های مقاومت اجتماعی را می‌سازند. شاید یکی از دلایلی که ایران توانسته است در برابر فشارهای خارجی بایستد، همین سرمایه فرهنگی باشد؛ سرمایه‌ای که بخشی از آن از نگاه امام خمینی (ره) به آموزش و اخلاق سرچشمه می‌گیرد. امروز اگر اندیشه امام خمینی (ره) را نه به عنوان یک موضع سیاسی، بلکه به عنوان یک نظام فکری تحلیل کنیم، می‌بینیم که عناصر اصلی آن، مثل کرامت انسان، مسئولیت اخلاقی، احترام به اقلیت‌ها، نقش مردم، و پیوند

سیاست و اخلاق، همچنان می‌توانند برای پژوهشگران ابزار فهم واقعیت‌های پیچیده ایران باشند. جمهوری اسلامی ایران در سال‌های اخیر با چالش‌های جدی روبه‌رو بوده است، از فشارهای اقتصادی گرفته تا تحولات منطقه‌ای، اما ایران همچنان قدرت منطقه‌ای باقی مانده و نقش فعالی در معادلات سیاسی دارد. بخشی از این پایداری به همان «هویت ارزشی» بازمی‌گردد که امام خمینی (ره) معرفی کرده بود. برای ما که بیرون از مرزهای ایران درباره این کشور مطالعه می‌کنیم، این نکته مهم است که بدانیم سیاست‌های امروز ایران تنها نتیجه محاسبات لحظه‌ای نیست؛ بلکه ریشه‌های عمیق ارزش‌شناختی و فرهنگی دارد. میراث امام خمینی (ره) در همین لایه‌های عمیق معنا می‌یابد. او نظامی از ارزش‌ها معرفی کرد که در آن سیاست و اخلاق از یکدیگر جدا نیستند، قدرت بدون پاسخگویی مشروع نیست و یک ملت زمانی پایدار می‌شود که همه اعضای آن احساس امنیت و کرامت کنند.

در نهایت، این یادداشت تنها یک تحلیل سیاسی نیست؛ بلکه تأکیدی است بر اینکه فهم ایران بدون فهم میراث فکری امام خمینی (ره) کامل نمی‌شود. میراث فرهنگی و اجتماعی و سیاسی امام خمینی (ره) نه تنها ایران را در این زمان به قدرت منطقه‌ای تبدیل کرد، بلکه چارچوبی فراهم کرد که پژوهشگران بتوانند جایگاه اقلیت‌ها، نقش فرهنگ و سازوکارهای ثبات اجتماعی را با دقت بیشتری تحلیل کنند. به همین دلیل است که بازخوانی اندیشه او برای نخبگان و جامعه بشری، چه برای ما پژوهشگران ارمنی و چه برای هر کسی که بخواهد تصویری دقیق‌تر از ایران معاصر به دست آورد، همچنان ارزشمند و ضروری و تأثیرگذار است.

امام خمینی (ره) الگوی برای بشریت است

■ حیدر میلهم (آرژانتین)

کافی است به انقلاب اسلامی ایران
نگاهی بیندازیم که در سال ۱۹۷۹ آغاز
شد و همچنان تا ۴۶ سال بعد ادامه
یافته و کشوری بهتراز نظریشرفت در
آموزش، علم، صنعت و سایر زمینه‌ها

امام خمینی (ره) نه تنها برای مسلمانان،
بلکه برای تمام بشریت، به الگو تبدیل
شده است. این امر دلایل مختلفی دارد.

ایجاد کرده است. اینها همه دستاوردهایی هستند که ایرانیان روزانه تجربه می‌کنند. اما مبارزه در منطقه غرب آسیا، که به دلیل تفکر اروپامحور به اشتباه خاورمیانه نامیده می‌شود، برای جهانی بهتر نیز درخور توجه است؛ همانطور که در کمک‌های ارائه شده به برادران و خواهران آمریکای لاتین ما که با محاصره‌های جنایتکارانه ایالات متحده روبرو هستند مشخص است.

امروزه، بشریت در حال بیدار شدن به سوی آرمان‌های عادلانه‌ای مانند فلسطین است. متأسفانه این بیداری و فریاد جهانی پس از ۷۷ سال اشغال و دو سال نسل‌کشی صهیونیست‌ها رخ می‌دهد؛ اما جمهوری اسلامی ایران از ابتدای انقلاب از فلسطینیان دفاع کرده است. دو رژیم وجود داشت که ایرانی‌ها مطلقاً از به رسمیت شناختن آنها خودداری کردند، نه اینکه روابط خود را قطع کنند زیرا این به معنای به رسمیت شناختن آنها بود: رژیم آپارتاید آفریقای جنوبی و رژیم صهیونیستی. تا به امروز، خیانت اکثریت قریب به اتفاق دولت‌های عربی را می‌بینیم؛ درحالی‌که ایران به عنوان یک کشور فارسی، یعنی کشوری که عرب نیست، در حمایت از فلسطین ثابت‌قدم مانده است. این به دلیل آموزه‌های عمیق امام خمینی (ره) است.

این روحانی شیعه به چیزی دست یافت که برای بسیاری از مسلمانان بازیابی اسلام واقعی بود و دانشی را تولید کرد که درس‌ها و کتاب‌ها و مطالعاتی را در نقاط مختلف جهان به جا گذاشت؛ از جمله در آمریکای لاتین، قاره‌ای دور از جهان به اصطلاح اسلامی. ایده‌ها و اعمال او مبتنی بر پیروی از اسلام اهل بیت (ع)، یعنی اسلام خاندان پیامبر اکرم (ص) و دوازده امام (ع)، بود. امام حسین (ع)، سرور شهیدان، الگویی از خود به جا گذاشت که میلیون‌ها مسلمان تا به امروز با رفتن به زیارت شهر کربلا در عراق، جایی که به همراه خانواده و یارانش شهید شد، از آن پیروی می‌کنند. اقدامات او برای نجات اسلام مفید بود

متأسفانه این بیداری و فریاد جهانی پس از ۷۷ سال اشغال و دو سال نسل کشی صهیونیست‌ها رخ می‌دهد؛ اما جمهوری اسلامی ایران از ابتدای انقلاب از فلسطینیان دفاع کرده است

و میراث او همچنان باقی است. امام حسین (ع) علیه دیکتاتوری آن زمان، خلافت اموی یزید، جنگید. سؤال این است که آیا ما امروز علیه استبداد زمانه می‌جنگیم؟ استبدادی که توسط ایالات متحده و رژیم صهیونیستی نمایندگی می‌شود. امام خمینی (ره) این را درک کرد و براساس این درک عمل کرد؛ زیرا سلطنت محمدرضا پهلوی با غرب متحد بود و به دنبال تحمیل ارزش‌ها و آداب و رسوم آن بود؛ علاوه بر این از طریق ساواک، سرویس اطلاعاتی کشور، سرکوب شدیدی علیه مردم ایران انجام می‌داد. الگوی امام حسین (ع) واضح بود: «باید علیه بی‌عدالتی مبارزه کرد؛ حتی اگر به قیمت از دست دادن جان تمام شود.» در اسلام جمله معروفی وجود دارد: «هر روز عاشورا است و هر زمینی کربلاست.» کلمه «عاشورا» از «عشر» گرفته شده است که در عربی به معنی «ده» است. این روز در دهم محرم، اولین ماه تقویم اسلامی، به مناسبت شهادت امام حسین (ع) نوه پیامبر اسلام (ص) گرامی داشته می‌شود. بخش اول جمله، «هر روز عاشورا است»، به لزوم آمادگی برای مقابله با هرگونه بی‌عدالتی در هر روز اشاره دارد و بخش دوم آن، «هر

سرزمینی کربلا است»، به این معنی است که هر جا ظلمی وجود دارد، باید جنگید. امام خمینی (ره) این ارزش‌ها را القا کرد. به او نسبت داده می‌شود که گفته است: «اگر از نظر نظامی محاصره شویم، عاشورا داریم و اگر از نظر اقتصادی محاصره شویم، رمضان داریم.» این بدان معناست که اسلام در دفاع از خود در برابر تجاوزات و تحمیلات قدرت‌های خارجی جامع است. مردم با ایمان می‌توانند آماده جنگیدن تا پای جان باشند. اگر پیروز شوند، در انقلاب خود پیروز می‌شوند و اگر پیروز نشوند، باز هم پیروز می‌شوند؛ زیرا با الگو قرار دادن امام حسین (ع) به بهشت می‌روند. آنها همچنین می‌توانند سختی‌های اقتصادی را که مانع از خرید غذا یا نوشیدنی می‌شود، تحمل کنند؛ زیرا در ماه رمضان، مسلمانان عادت دارند از طلوع تا غروب خورشید روزه بگیرند.

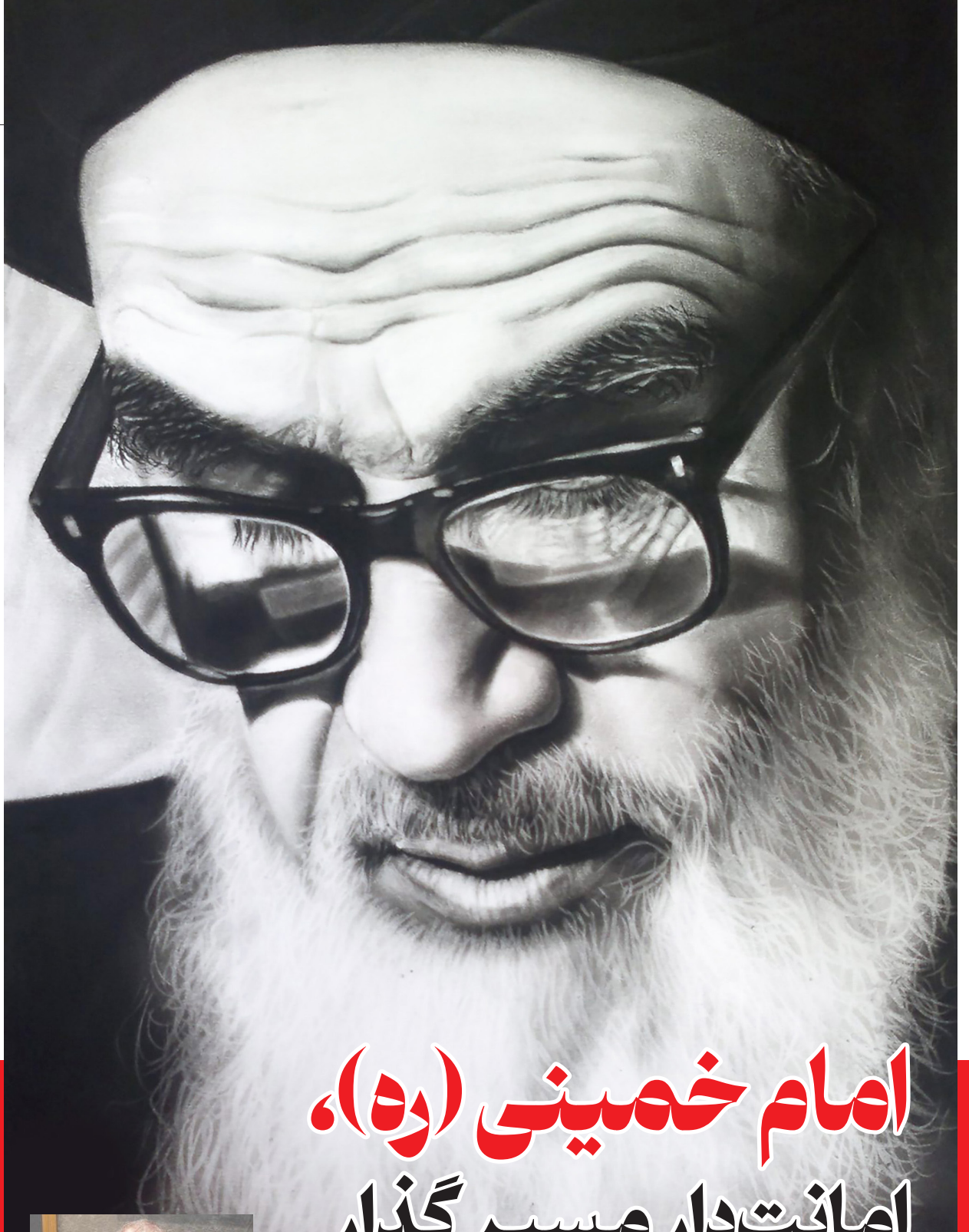
امام خمینی (ع) دیدگاه سیاسی و ژئوپلیتیکی روشنی داشت؛ به همین دلیل است که در عنوان این متن بیان می‌کنیم که میراث او برای «تمام بشریت» است، نه فقط مسلمانان. او به دلیل آزار و اذیت رژیم محمدرضا پهلوی مجبور به رفتن به فرانسه شد و تبعیدی طولانی را تحمل کرد که تقریباً ۱۵ سال طول کشید. او در ۱ فوریه ۱۹۷۹ به ایران بازگشت و ده روز بعد، در ۱۱ فوریه، انقلاب اسلامی پیروز شد. تا به امروز ایران همچنان دهه فجر از ۱ تا ۱۱ فوریه را به افتخار رویدادهای انقلابی گرامی می‌دارد.

اندکی پس از پیروزی انقلاب، عراق به رهبری دیکتاتور صدام حسین، متحد آمریکا، جنگی را علیه ایران آغاز کرد. در آن زمان، همه کشورهای قدرتمند، آمریکا و اتحاد جماهیر شوروی و قدرت‌های

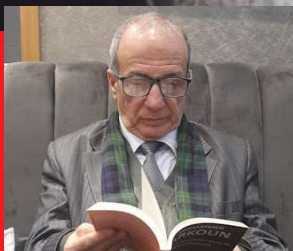
اروپایی، از عراق حمایت کردند؛ اما نتوانستند ایران را شکست دهند. امام خمینی (ره) با وجود اینکه شکست نخورد، اظهار داشت که «پذیرش صلح مانند نوشیدن جام زهر است؛ زیرا آن را به معنای پیمان بستن با دشمن می‌دانست. یکی دیگر از عبارات امام خمینی (ره) که به یک اصل و دکترین راهنما برای سیاست خارجی ایران تبدیل شد، عبارت «نه شرقی، نه غربی، جمهوری اسلامی» بود. مهم است به یاد داشته باشیم که در آن بستر تاریخی، گروه بزرگی از کشورهای عضو جنبش عدم تعهد وجود داشتند. این کشورها عمدتاً کشورهای موسوم به «جهان سوم» بودند که با هیچ یک از دو قطب مسلط بر جهان موافق نبودند؛ نه سرمایه‌داران آمریکایی و نه کمونیست‌های روسی. این گفته رهبر ایران با این کشورها همسو است. از تمام آنچه در این مقاله بحث کردیم نتیجه می‌گیریم که امام خمینی (ره) الگویی برای تمام بشریت است.

**این روحانی شیعه به
چیزی دست یافت که
برای بسیاری از مسلمانان
بازیابی اسلام واقعی بود
و دانشی را تولید کرد
که درس‌ها و کتاب‌ها
و مطالعاتی را در نقاط
مختلف جهان به جا
گذاشت؛ از جمله در
آمریکای لاتین، قاره‌ای
دور از جهان به اصطلاح
اسلامی**

امام خمینی (ره)، امانت‌دار مسیر گذار از حوزه تا انقلاب

■ حمزه بلحاج صالح

اندیشمند الجزایری، پژوهشگر مستقل در میراث اسلامی و انسانی، کارشناس
مستقل تربیتی، طراح پروژه نهضت و وحدت اسلامی و شهود جهانی یا انسانی.

سخن گفتن از امام خمینی (ره)، سخن از رهبر و امامی بزرگ است؛ شخصیتی که ابعاد گوناگون و جنبه‌های متعددی برای بررسی دارد و نیازمند ابزارهای علمی و مفهومی دقیق وخبگان توانمند برای کاوش در ژرفای این شخصیت برجسته و راهبردی است.

او توانست گفتمان دینی و مفهوم مبارزه را نوسازی کند و حوزه علمیه را از انزوای درونی بیرون آورد و به پهنه‌های گسترده زندگی همچون اقتصاد، سیاست، توسعه، فرهنگ، علم و حکمرانی و نیز مشارکت در سازوکارهای اداره جامعه بکشاند؛ تا زمانی که گفتمانی بنیان‌گذار و روزآمد با ویژگی‌هایی دقیق‌تر، جامع‌تر، وحدت‌بخش‌تر، اصلاحی‌تر و نقادانه‌تر شکل گیرد. باید اذعان داشت که تراکم تاریخی دستاوردهای ایرانیان، به‌عنوان یک تمدن، نقشی اساسی در استواری و پویایی اندیشه امام خمینی (ره) داشته است؛ عاملی که امروز نیز استمرار و پایداری دستاوردهای ایران را تضمین می‌کند. این ویژگی تنها دینی یا انقلابی نیست و ریشه هویتی و روانشناسی فرهنگی دارد؛ هرچند دین و انقلاب و ولایت فقیه در رأس عوامل مؤثر بر آن قرار دارند.

این دستاوردها با نبوغ اجتهادی امام خمینی (ره) پیوند دارد. او از دایره انتظار برای ظهور امام زمان (عج) - که مقوله‌ای محوری در اندیشه پیروان اهل بیت (ع) است - عبور کرد و آن را به مفهوم «ولایت فقیه» در زمان غیبت پیوند زد؛ مفهومی که اگرچه ریشه‌ای الهی و متعالی دارد، در نمود خود با عرصه‌های زمینی و دنیوی، همچون مسائل حکومت و حاکمیت و مدیریت جامعه، گره خورده است. این ویژگی از ماهیت دینی سرچشمه

می‌گیرد که انسان را خلیفه و نماینده خدا بر روی زمین می‌داند. در حقیقت، تأمل در نظریه ولایت فقیه نشان می‌دهد که این مفهوم دارای دو بُعد مکمل است: بعد متعالی و الهی از یک سو و بعد زمینی و کاربردی از سوی دیگر؛ و این دو نه متضاد، بلکه مکمل یکدیگرند. مفهوم «ولایت فقیه»، به سبب ساختار و ماهیتش، انعطاف‌پذیر و آماده اجتهاد است و می‌تواند در درون و بیرون از منظومه معرفتی‌ای که در آن پدید آمده موضوع پژوهش و تأویل قرار گیرد؛ بی‌آنکه در دام هرمنوتیک بی‌مرز گرفتار شود. از این رو، این مفهوم همچنان انگیزه‌ای نیرومند برای گسترش اجتهاد و غنابخشی است؛ مفهومی که زاده دشواری‌های درونی و بیرونی بود و اکنون در شرایط جهانی مشابه با دوران شکل‌گیری آن قرار داریم؛ چراکه «شیطان بزرگ» همان دشمن استراتژیک دیروز است که امروز نیز با چهره‌ای دیگر حضور دارد.

از سوی دیگر، باید این دستاورد عظیم را با پالایش آن از آمیختگی‌های خرافی و اسطوره‌ای و افراط‌های عرفانی یا نص‌گرایانه پاس داشت؛ چراکه این گرایش‌ها، هرچند در مقاطعی کارکرد تبلیغی داشته‌اند، اکنون مانع پویایی و عقلانیت دینی‌اند

بنابراین، به نظر من لازم است خبگان توانمند، با هدایت رهبر معظم انقلاب، آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای، این مفهوم مرکزی را در شرایط جدید بازخوانی کنند و آن را روزآمد سازند و در ساختار پیچیده واقعیت کنونی به شکلی منسجم و نظام‌مند پیاده کنند.

از سوی دیگر، باید این دستاورد عظیم را با پالایش آن از آمیختگی‌های خرافی و اسطوره‌ای و افراط‌های عرفانی یا نص‌گرایانه پاس داشت؛ چراکه این گرایش‌ها، هرچند در مقاطعی کارکرد تبلیغی داشته‌اند، اکنون مانع پویایی و عقلانیت دینی‌اند.

الهام گرفتن از جهان‌شمولی گفتمان انقلاب اسلامی نیز ضروری است. همان‌گونه که میراث امام علی (ع) ماهیتی انسانی و جهانی داشت، امام خمینی (ره) نیز با الهام از این رویکرد، گفتمان مستضعفان در برابر مستکبران را بنا نهاد. چنان‌که رهبر معظم انقلاب، آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای، در خاطرات خود از دوران کودکی‌اش، مانند اشاره به خواندن بینوایان و داستان دوچرخه‌اش، از همان درک عمیق مفهوم «استضعاف» سخن گفته است.

نکته محوری آن است که حمایت و آگاهی‌بخشی به مستضعفان برای رهایی از چیرگی استکبار همواره باید ویژگی بارز مکتب اهل بیت (ع) در مبارزه شریف و الهی‌شان باشد.

در این میان، باید راه‌های ایجاد تعادل در گفتمان را جستجو کرد؛ تعادلی میان شخص‌محوری‌های خرافی و جانبدارانه از یک سو و اصالت اندیشه و سرچشمه‌های حقیقی آن از سوی دیگر. ضروری است میان منشأ الهی وحی و آموزه‌های بشری برخاسته از آن تمایز قائل شویم. پیامبر اکرم (ص) و وحی

امام خمینی

از منظر اندیشمندان جهان

سخن گفتن در مورد ابعاد شخصیت و اندیشه های تابناک امام خمینی (س) رهبر بزرگ جهان اسلام در عصر حاضر و پدید آورنده مهم ترین حادثه قرن بیستم کاری بس دشوار است. حضرت امام خمینی (س) به عنوان فقیهی ژرف نگرو حکیمی خردمند و سیاستمداری دوراندیش و عارفی الهی، توانسته بود در پرتو مناجات های شبانه و توکل و معرفت و اخلاص، به منبع نورانیت الهی و اقیانوس بی کران عرفان و معنویت متصل گردد. به همین دلیل دست یابی به افق اندیشه های این شخصیت عظیم برای اندیشمندان اگر غیر ممکن نباشد، آسان نخواهد بود.

بوبانا آنجلکویچ Bobanam. Andjelkovic
تحلیلگر و عضو جنبش بین المللی اوراسیا مسکو-بلغراد

انقلاب اسلامی ساختار حکومت دموکراتیک را بهبود بخشید و منجر به وجود آمدن نظام جمهوری مبتنی بر دین و اصول دموکراتیک شد. انقلاب اسلامی ایران ماهیتی فرهنگی و مبتنی بر ارزشهای اعتقادی و اخلاقی داشت. انقلاب ایران با شعار نه شرقی و نه غربی برای قدرت های غرب و دوستان صهیونیست شان نوعی زلزله ویرانگر بود. که به نقاط دیگر جهان سرایت کرد. این انقلاب اولین انقلاب در دوران معاصر بود که در آن مذهب عامل اساسی برای گسترش قیام مردمی بود و نشان داد که قدرت ایمان فراتر از ذهن تحلیلی فعالان سیاسی است.

دکتر راتکو کرسمانوویچ
Ratko Krsmanović استاد فلسفه

شخصیت مردمی رهبر انقلاب اسلامی الهام بخش بود و با موفقیت تمام ملت، روشنفکران، سنت گرایان، چپ ها، مومنان را در زیر چتر واحدی گرد هم آورد. ایران بر اساس اصول انقلاب اسلامی تلاش می کند تا به شیوه ای سازنده به جلوگیری از نسل کشی در غزه کمک کند.

بی نظیر بوتو (نخست وزیر فقید پاکستان)

رهبرانی مانند امام خمینی یک بار در قرن ها زاده می شوند. جمهوری اسلامی ایران برای ما از اهمیت بسیاری برخوردار است. پیام های امام خمینی (ره) در آینده نیز چراغ هدایت مسلمانان است و ملت های مسلمان در آینده نیز از پرتو نورانی افکار و اندیشه های والای حضرت امام استفاده خواهند کرد.

مونا یوسفسپاهیچ، یوسفسپاهیچ Muna Jusufspahić مدیرانجمن زنان فعال خلاق صربستان

امام خمینی بسیار بیشتر از یک رهبر دولتی بود - او یک مربی واقعی مردم خود و فراتر از آن بود. وی که در علوم متعدد - از اخلاق و فلسفه گرفته تا فقه - مسلط بود، میراث فکری غنی از خود به جای گذاشت که شامل بیش از ۴۰ اثر در زمینه های مختلف است. نگاه امام به زن در سنت اسلامی هم عمیق و هم مترقی است. برای او زن یک بازیگر حاشیه ای نبود. نگاه ایشان به زن فراتر از نقش سنتی مادر است.

سرگئی الکساندروویچ بونتمن

ایشان (آیت الله خمینی) یک پیشوا، یک متکلم برجسته بود. او همچنین مردی بود که تصمیم گرفت احکام الهی را در زمین پیاده کند و تمام عمر خود را صرف تحقق این رویا کرد.

ماکسیم شوچنکو

آیت الله خمینی بدون شک نه تنها یک شخصیت سیاسی برجسته قرن بیستم، بلکه قرن های متمادی است.

هبا اسمیت (اروگوئه)

آنچه بیش از هر چیز در زندگی امام خمینی مرا تحت تأثیر قرار داد، ایمان ژرف او، مقاومتش در برابرستم، پابندی به آرمان ها و همبستگی اش با مظلومان، به ویژه مردم فلسطین بود. نخستین متنی که درباره ایشان خواندم کتاب احکام عملی بود؛ متنی که اعمال روزانه ام را معنا و عمق تازه ای بخشید و مرا به فهمی روشن تر از دین رساند. از دل همین تجربه، صدای عدالت را شنیدم؛ صدایی برخاسته از ایمان و مقاومت، صدای امام خمینی که در دل جویندگان حقیقت طنین می اندازد

مفتی عبدالله نعمان ABDULLAHef. NUMAN رئیس جامعه اسلامی صربستان:

ایران تنها سرزمین اسلامی است که هیچگاه مستعمره هیچ کشوری نبوده است. در زمان شاه منابع ایران به غارت برده می شد بازگشت امام خمینی به ایران بازگشت هویت به آن بود و همه ما مسلمانان شاهد ظهور بهار اسلام بودیم و این شانس بود برای رهایی از بندها مشکلات، و ایران با بازگشت امام این فرصت را یافت که سرنوشت خودش را خود تعیین کند و برای خود تصمیم بگیرد، یک دولت «جمهوری اسلامی» باشد و یک نه دولت «پادشاهی اسلامی»، یک دولت «مردمی اسلامی».

خود نگه ندارند؛ و این نیازمند بررسی دقیق علمی و نقد آکادمیک آن‌هاست. سخن من، بیش از هر چیز، برخاسته از روح فلسفه امام خمینی (ره) است

**نکته محوری آن است که
حمایت و آگاهی بخشی به
مستضعفان برای رهایی
از چیرگی استکبار همواره
باید ویژگی بارز مکتب
اهل بیت (ع) در مبارزه
شریف و الهی‌شان باشد**

الهی دو سرچشمه اصلی اند که هیچ منبع بشری، هرچند مرکزی و مهم، نمی‌تواند جایگزین آن‌ها شود. اگر با شجاعت چنین نقدی را نپذیریم، میراث اهل بیت (ع) نیز ممکن است دچار همان تزلزلی شود که میراث اهل سنت بدان دچار گشته است؛ هرچند پشتوانه‌های مادی هرکدام متفاوت باشد. در نتیجه، امت اسلامی همچنان در منازعات فرقه‌ای و مذهبی فرسایشی گرفتار می‌ماند که هر طرف حق را از دل تاریخ و روایت‌ها بیرون می‌کشد تا با آن با مسلمانان دیگر بجنگد.

باور دارم که جمهوری اسلامی ایران امروز بیش از هر کشور اسلامی دیگر توان مادی و شجاعت تصمیم‌گیری و ابزار لازم برای حل این مسئله را دارد؛ چراکه استقلال ساختاری خود را از سلطه بیگانگان حفظ کرده است.

آرزو دارم هر مسلمان، از هر مذهب و منطقه‌ای، سخنم را با نگاهی مثبت بخواند و درست بفهمد.

سخن من، به‌عنوان مسلمانی فراتر از تقسیم‌بندی‌های فرسوده «شیعه» و «سنی»، برخاسته از روح حقیقت‌جویی و بی‌طرفی است؛ همان روحی که از اندیشه امام خمینی (ره) و فلسفه انقلاب او و مفهوم زنده ولایت فقیه سرچشمه می‌گیرد؛ مفهومی سرشار از معانی آزادی، انقلاب، نوسازی و مبارزه با استکبار.

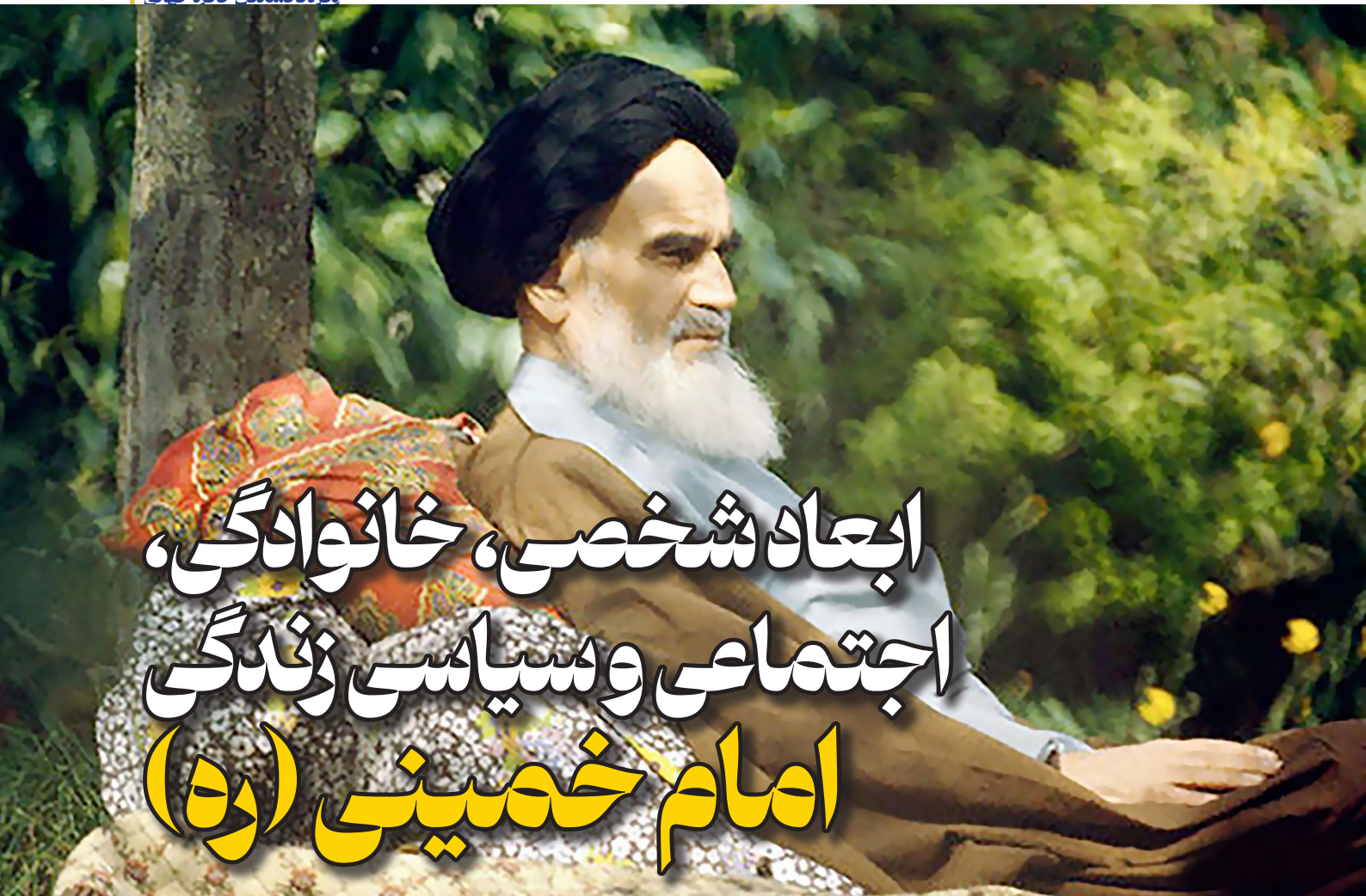
باید از فرو رفتن در واژگان کهنه تاریخی و زخم‌های دیرین پرهیز کرده چراکه این‌ها جز تفرقه و نزاع حاصلی ندارند. امام خمینی (ره) خود وحدت‌طلب و تمدن‌ساز بود و برای حق تنها از راه حق مبارزه می‌کرد.

برخی مسائل باید به‌صورت روش‌مند پشت سر گذاشته شوند تا ما را در بند

و با دیدگاه بسیاری از مراجع دینی وحدت‌گرایی معاصر نیز هم‌داستان است، بی‌آنکه نیاز به ذکر نام باشد. مفهوم «ولایت فقیه» امروز ما را فرامی‌خواند تا آن را با ابزارهای تازه و نیرومند بازتولید کنیم؛ ابزاری که آن را از اسارت در جدال «استدلال و استدلال مخالف آن» برهاند، جدالی که از انعطاف متن و ساختار نص‌محور برمی‌خیزد و «نقد» و «نقد نقد» را به بی‌پایانی می‌کشد.

تجدید تنها از درون ممکن نیست؛ بلکه باید از درون و بیرون توأمان انجام گیرد، با فهم گذشته و گذر از آن و نیز با ساخت و زایش اندیشه نو. این میراث برای نسل‌های آینده، میراثی که آنان را در برابر تفرقه و نزاع مصون می‌دارد، تنها زمانی به ارث خواهد رسید که نهادی علمی و بی‌طرف و گسترده بنیان نهاده شود، نهادی که می‌توان آن را «بنیاد پژوهش، نوآوری و وحدت امام خمینی (ره)» نامید. بنیادی که از سلطه طایفه و مذهب دور باشد و نخبگانی را تنها براساس معیارهای علمی دقیق برگزیند. همچنین تحقق این امر با کنار گذاشتن واژگان تفرقه‌برانگیزی چون «اهل بیت»، «فرقه ناجیه»، «سنت و جماعت»، «جمهور»، «روافض»، «نواصب» و امثال آن در کاربردهای ایدئولوژیک و متعصبانه‌شان ممکن خواهد شد؛ چراکه این واژگان، آگاهانه و ناخودآگاه، ظاهر و باطن عقل و احساس امت را زخمی می‌کنند.

تنها در این صورت است که روح و اندیشه انقلاب و ولایت فقیه به‌عنوان فکری روشنگر و انسانی و مقاوم در برابر همه شکل‌های استکبار همچون خون در پیکر زندگی و در میان بشریت جاری خواهد شد.

از چهره‌های ارشد اتحادیه ملی زیمبابوه (زانو) و بعدها معاون رئیس جمهور زیمبابوه، به تهران سفر کرد. مأموریت آنها جلب حمایت علیه رژیم سرکوبگر رودزیا به رهبری ایان اسمیت بود. دولت اسلامی جدید امام خمینی (ره) موضعی اصولی اتخاذ کرد؛ استعمار و آپارتاید را در تمام اشکال آن، از جمله در زیمبابوه، محکوم و رد کرد؛ مقامات ایرانی هرگونه ارتباطی را که می‌توانست کمک به رژیم اسمیت تلقی شود، قطع کردند و بر فشارهای بین‌المللی افزودند که به پایان حکومت اقلیت رودزیا کمک کرد. این هم‌بستگی بین ایران و زیمبابوه صرفاً یک امر تاریخی نیست، بلکه بازتابی از ارزش‌های مشترک و یادآوری این است که امام خمینی (ره) آزادی همه مردم مظلوم، از جمله آفریقایی‌ها، را یک وظیفه دینی و انسانی می‌دانست.

سیاسی او در زندگی مدرن ایران بودم. با این حال، شیفگی من نسبت به او به داستان داخلی ایران ختم نمی‌شود. به‌عنوان فرزند زیمبابوه، ملتی که از کوره ستم استعماری بیرون آمد، کشف کردم که مبارزات مردم ما و مبارزات جنبش انقلابی امام خمینی (ره) به‌طور قدرتمند و انکارناپذیری با هم تلاقی دارند.

آزادی زیمبابوه و حمایت امام خمینی (ره)

برای ما، به‌عنوان زیمبابوه‌ای، ضروری است که اذعان کنیم در حالی استقلال ملی خود را جشن می‌گیریم که سفر به سال ۱۹۸۰ سفری نبود که به تنهایی طی کرده باشیم. مدت کوتاهی پس از انقلاب اسلامی ۱۹۷۹ هیئتی از جنبش مبارزات آزادی‌بخش ما، به رهبری مرحوم سیمون موزندا، یکی

■ شیخ خالد مواله، زیمبابوه

مقدمه

به‌عنوان یک زیمبابوه‌ای که دوازده سال در جمهوری اسلامی ایران زندگی کرده است، اغلب در مورد شخصیت و میراث امام روح الله خمینی (ره) تأمل کرده‌ام. در تهران، اصفهان، مشهد و قم در مکان‌هایی قدم زدم که با اندیشه او متحول شده بودند؛ نزد محققانی که تبار فکری آنها مستقیماً به او مرتبط است تحصیل کردم و شاهد رد پای فلسفه اجتماعی و

رد نژادپرستی و پذیرش انسانیت جهانی

در سال‌های حضورم در ایران از نزدیک مشاهده کردم که دانشجویان خارجی، به‌ویژه آفریقایی‌ها، جایگاه ویژه‌ای در مؤسسات دانشگاهی و حوزوی تأسیس شده توسط امام خمینی (ره) داشتند. او معتقد بود که برتری نژادی یک ساختار استعماری است و نه یک ساختار اسلامی. تحت نظارت او، حوزه‌های علمیه مدارس خاصی را برای دانشجویان غیرایرانی تأسیس کردند و به مردم زیمبابوه، نیجریه، تانزانیا، آفریقای جنوبی و فراتر از آن کمک کردند تا وارد عرصه‌های آموزش عالی اسلامی شوند. بورس‌ها گسترش یافت تا غیرایرانیان بتوانند هم علوم اسلامی و هم برنامه‌های دانشگاهی سکولار را مطالعه کنند. با ما آفریقایی‌ها مانند بیگانگان رفتار نمی‌شد؛ ما در ایمان و کرامت برابر بودیم. امام خمینی (ره) بارها گفت که رهبری در اسلام مبتنی بر تقوا و دانش و توانایی است، نه قومیت یا نژاد. او در اصلاحات حقوقی و سیاسی خود از افراد شایسته با پیشینه‌های متنوع در ساختارهای حکومت اسلامی استفاده کرد، موضعی انقلابی در جهانی که هنوز با تبعیض جنسی و قبیله‌گرایی و شکاف نژادی دست‌وپنجه نرم می‌کند.

احترام به همه فرقه‌های دینی و مکاتب فکری

نگرش وحدت‌بخش امام خمینی (ره) شامل مسلمانان مذاهب دیگر نیز می‌شد. او شکاف بین سنی و شیعه را زخمی می‌دانست که عمداً توسط قدرت‌های استعماری عمیق‌تر شده است. یکی از مشهورترین ابتکارات او اعلام یک هفته از ماه ربیع‌الاول به‌عنوان هفته وحدت اسلامی بود که به بزرگداشت و احترام مشترک

شاید یکی از جالب‌توجه‌ترین ویژگی‌های امام خمینی (ره) این بود که کرامت انسانی را امری جهانی می‌دانست، نه منحصر به مسلمانان

مذاهب اسلامی به حضرت محمد (ص) می‌پرداخت. کنفرانس‌های بین‌المللی با دعوت از علمای اهل سنت به رویه‌ای رایج تبدیل شد که ناشی از این باور او بود که وقتی مسلمانان دچار تفرقه می‌شوند، نیروهای ضدمسلمان قوی‌تر می‌شوند. مکاتبات او با رهبرانی مانند شیخ محمود شلتوت از دانشگاه الازهر و استقبال گرم او از اقلیت‌های سنی در سراسر ایران تأیید می‌کرد که وحدت فقط استراتژی سیاسی او نیست، بلکه یک اصل اساسی مذهبی است.

رأفت نسبت به غیرمسلمانان

شاید یکی از جالب‌توجه‌ترین ویژگی‌های امام خمینی (ره) این بود که کرامت انسانی را امری جهانی می‌دانست، نه منحصر به مسلمانان. در طول جنگ ایران و عراق، حادثه‌ای رخ داد که طی آن یک هواپیمای خارجی در مرکز ایران سرنگون شد. در میان سربازان اسیرشده سپاه‌پوستان آفریقایی نیز حضور داشتند که بسیاری از آنها سربازان اجباری یا کارگران اجباری بودند که تحت شرایط استثمار با نیروهای صدام همسو شده بودند. امام خمینی (ره) دستور داد که نباید با آنها به‌عنوان دشمن مردم ایران رفتار شود. این زندانیان آفریقایی

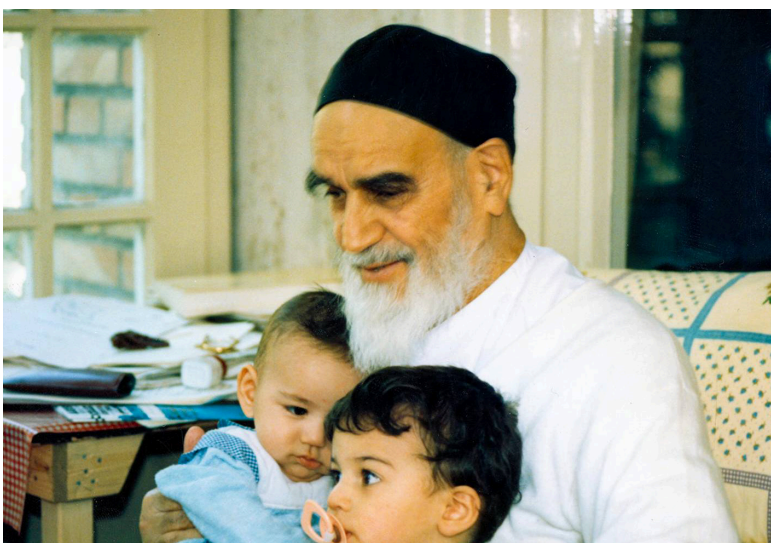
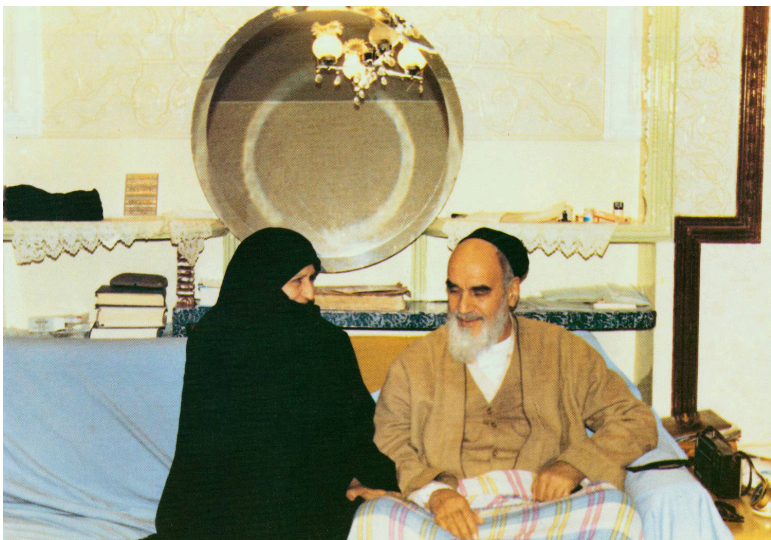
عفو و آزاد شدند و این نشان‌دهنده تمایز آشکاری بود که او همیشه بین ستمگران و ستمدیدگانی که به خدمت گرفته می‌شدند قائل بود. این روابط عمومی نبود؛ بلکه یک اخلاق اسلامی بنیادی بود که ریشه در فراخوان قرآنی برای تکریم همه بشریت داشت.

حقوق مذهبی در جمهوری اسلامی

برخی در جهان ایران را به اشتباه درک می‌کنند و فرض می‌کنند که یک دولت مذهبی لزوماً آزادی مذهبی دیگران را سرکوب می‌کند. با این حال، طبق قانون اساسی که امام خمینی (ره) وضع کرد، مسیحیان و یهودیان و زرتشتیان کرسی‌های اختصاصی در مجلس دارند. آنها مراسم مذهبی خود را انجام می‌دهند، تعطیلات مذهبی خود را برگزار می‌کنند و مؤسسات آموزشی خود را اداره می‌کنند. امام خمینی (ره) پیوسته می‌گفت که هیچ‌کس، مسلمان یا غیرمسلمان، نباید در جان یا مال خود آسیب ببیند و اختلاف‌نظر در الهیات هرگز نباید خشونت یا نفرت را توجیه کند. برخوردهای من با ارمنی‌های مسیحی و ایرانیان یهودی در تهران هم‌زیستی پرچنب‌وجوشی را نشان داد که بسیاری از بیگانگان انتظار آن را نداشتند.

مردی فروتن و دوستدار خانواده

با این حال، آنچه در طول تحصیل عمیقاً مرا تحت‌تأثیر قرار داد، روایت‌هایی بود که کسانی تعریف می‌کردند که شخصاً امام خمینی (ره) را می‌شناختند؛ روایت مردی که عمیقاً و به گرمی و فروتنی به خانواده متعهد بود. نوه‌اش تعریف می‌کرد که چگونه او در کارهای خانه کمک می‌کرد، لباس‌های پاره را با دست خود تعمیر می‌کرد و با شادی و نه اجبار به مهمانان

چای می‌داد. همسرش، خدیجه ثقفی، روایت می‌کند که او هرگز صدایش را روی او بلند نمی‌کرد و مانند یک شوهر سلطه‌جو رفتار نمی‌کرد. وقتی برای نماز شب بلند می‌شد، به آرامی راه می‌رفت تا خواب کسی را مختل نکند. او دانشجویان خارجی، از جمله زیمبابوهای، را تشویق می‌کرد که در طول تحصیل ازدواج کنند و خانواده‌های پایدار تشکیل دهند. این عادات شخصی نمایشی نبودند؛ بلکه ریشه در فروتنی و عشق داشتند.

رفتار محترمانه در تبعید

در طول تبعید در فرانسه و نوفل لوشاتو، امام خمینی (ره) مانند یک مهمان بود و به قوانین و فرهنگ مردم فرانسه احترام می‌گذاشت. با وجود اینکه یک مرجع مذهبی بود، هرگز سعی در تحمیل مقررات اسلامی در یک سرزمین غیرمسلمان نداشت. حتی مجالس نماز او به گونه‌ای برگزار می‌شد که همسایگان را آزار ندهد یا با هنجارهای مدنی فرانسه مغایرت نداشته باشد. او اصرار داشت که مسلمانان باید به قوانین کشورهای میزبان احترام بگذارند؛ مگر زمانی که آن قوانین بی‌عدالتی را ایجاب کنند. دیپلماسی او در طول تبعید نشان داد که ارزش‌های اسلامی می‌توانند به‌طور شایسته‌ای موجب هم‌زیستی در جوامع غیرمسلمان شوند.

نتیجه‌گیری

نوشتن درباره امام خمینی (ره) صرفاً یادآوری یک شخصیت تاریخی نیست؛ بلکه بررسی مردی است که آرمان‌هایش ملت‌ها را شکل داد. ما مردم زیمبابوه، مردمی که برای عزت و هویت و حاکمیت خود جنگیدند، بیش از آنچه تصور می‌شود، با جنبش او اشتراک داریم. او به ما آموخت که آزادی باید هم سرزمین و هم روح را آزاد کند؛ نژادپرستی باید در هر کجا که آشکار شد محکوم شود؛ رهبری باید در خدمت تمام بشریت باشد و قلب اسلام شفقت است، حتی نسبت به کسانی که از نظر اعتقاد، نژاد یا محل تولد با ما متفاوت هستند. دوازده سال حضورم در ایران به من آموخت که اگرچه برخی ممکن است امام خمینی (ره) را فردی ناقص بدانند، او بدون شک مردی با اصول تزلزل‌ناپذیر بود. شاید معصوم نبود، اما در تعهدش به عدالت عمیقاً صادق بود. میراث او همچنان الهام‌بخش میلیون‌ها نفر در سراسر قاره‌ها و کشورها از جمله اینجا در زیمبابوه است؛ جایی که آزادی صرفاً خاطره‌ای از گذشته نیست، بلکه اصلی است که باید در هر نسلی از آن محافظت کنیم. باشد که خداوند متعال همچنان روح او را متعالی گرداند و ما را هدایت کند تا از کرامت هر انسانی، حتی کسانی که با آنها مخالفیم، حمایت کنیم. آمین.

امام خمینی (ره)؛ صدای ایران که با روح انسان سخن می گوید

خانم هبه اسمیت، اروگوئه

اهل اروگوئه، روانشناس، متخصص ارتباطات، فعال حقوق بشر، استاد
آکادمی مجازی المصطفی، بنیانگذار انجمن زنان مسلمان اروگوئه «فاطمه
زهرا»، نویسنده کتاب نام من غزه است.

کرد؛ واقعیتی که همچنان باعث نفرت حاکمان امپریالیستی می‌شود که فقط می‌خواهند مردم را به بردگی بکشند و ثروت‌های آنها را بدزدند.

جذاب‌ترین جنبه رژیم اسلامی، طرز فکر آن درباره سیاست است؛ کاملاً متفاوت از آنچه ما در غرب به آن عادت داریم. این رژیم از مبارزه مردم برای حقوق خود و دفاع از اسلام زاده شده است. امام خمینی (ره) رهبری است که راه جایگزین، یعنی راه اسلامی، را برای نجات و رهایی مردم به ما نشان می‌دهد. جنبش انقلابی امام خمینی (ره) مبتنی بر جنبش و انقلاب کربلا و مبارزه با ستمگران است. یکی از جنبه‌های مهم شخصیت امام خمینی (ره) که مرا مجذوب خود کرد، حمایت او از مردم عزیز فلسطین است. او در میان سایر سیاست‌های ضد امپریالیستی، حمایت از مقاومت در برابر ستمگران استعماری را ترویج داد و «روز قدس» را تأسیس کرد. او آرمان فلسطین را فقط یک مسئله منطقه‌ای نمی‌دانست؛ بلکه توجه به آن را برای همه مسلمانان و برای بشریت به‌طور کلی ضروری می‌دانست. سخنان او امروز همچنان مرتبط است و کاریزما و بینش او واقعاً شایان توجه است.

درباره وضعیت زنان و انقلاب اسلامی، غیرممکن است که به نقش شجاعانه آنها در حمل مخفیانه کابست‌های سخنرانی‌های امام خمینی (ره) فکر نکنیم و نیز شهادتی که با افتخار و عزت‌نفس و با حجاب و چادر برای حفظ آرمان‌هایشان جان باختند. وقتی به نقش زنان در انقلاب اسلامی فکر می‌کنم، تصویر زنانی که فریاد «الله اکبر» سر می‌دهند به ذهنم می‌آید و مو به تنم سیخ می‌شود.

اروپامحور عموماً امام خمینی (ره) را رهبری به تصویر می‌کشند که مردم خود را به عقب‌ماندگی، ظلم، محدودیت برای زنان، برده‌داری و آزار و اذیت مذهبی سوق داد و این روایت‌ها کلیشه‌ها و تعصباتی علیه انقلاب اسلامی ایجاد می‌کنند.

در غرب، تنها انقلاب‌هایی که می‌شناسیم، انقلاب‌های اروپایی هستند و به ما یاد نداده‌اند که جایگزین‌های دیگری برای انقلاب فرانسه، انقلاب لیبرال و دیگران وجود دارد و به این ترتیب انقلاب اسلامی در کتاب‌های تاریخ نامرئی می‌شود؛ انقلابی متفاوت که به دنبال رهایی مردم از یوغ شاه و سیاست‌های استعماری و برده‌داری بریتانیایی-آمریکایی او و کسانی بود که دهه‌ها به دنبال نفت و ثروت مردم ایران بوده‌اند. امام خمینی (ره) برای استقلال و حاکمیت ایران جنگید، سلطه آمریکا بر ملت ایران را محکوم کرد و علیه دخالت خارجی مبارزه

یکی از اولین کتاب‌هایی که درباره امام خمینی (ره) خواندم «احکام عملی» بود؛ متنی که به من کمک کرد اعمال روزانه‌ام را تقویت کنم و آنها را عمیق‌تر درک کنم. از طریق آن، غنای هر عمل مذهبی از وضو گرفته تا مراسم تشییع جنازه را به‌طور اجمالی بررسی کردم. تقویت ایمان اولین قدم من برای شنیدن صدای عدالت بود؛ صدایی که با ما از ایمان و مقاومت سخن می‌گفت؛ صدای امام خمینی (ره) که در قلب کسانی که به دنبال حقیقت و اسلام هستند طنین‌انداز می‌شود.

به یاد دارم که در اولین سفرم به جمهوری اسلامی ایران، درک گسترده‌ای از واقعیت کشور، انقلاب اسلامی و رهبر بزرگ آن امام خمینی (ره) نداشتم. در طول دوران حضورم در ایران بود که شروع کردم به درک فرآیندهای انقلابی، ایمان مردم و معنای واقعی مقاومت. اولین باری که از مقبره امام خمینی (ره) بازدید کردم، شاهد عشق و قدردانی مردمش نسبت به این رهبر بزرگ مذهبی بودم. در آنجا اهمیت دیدارم را درک کردم و در آن لحظه احساس شگفتی کردم. من تا ابد از جمهوری اسلامی ایران سپاسگزار خواهم بود به‌خاطر فرصتی که برای تحصیل، یادگیری و زندگی در یک کشور اسلامی به من داد؛ فرصتی که به تقویت ایمانم کمک کرد و البته در آنجا درک عمیقی از ارزش حجاب به دست آوردم.

صحبت از امام خمینی (ره) صحبت از حقوق بشر، زنان، حجاب، دین، انقلاب، مقاومت، تاب‌آوری، مهاجرت و آزادی است.

روایت‌های غربی و منطق هژمونیک

در غرب، تنها انقلاب‌هایی که می‌شناسیم،

انقلاب‌های اروپایی

هستند و به ما یاد

نداده‌اند که جایگزین‌های

دیگری برای انقلاب

فرانسه، انقلاب لیبرال و

دیگران وجود دارد و به

این ترتیب انقلاب اسلامی

در کتاب‌های تاریخ

نامرئی می‌شود

بازدید از خانه امام خمینی (ره) تجربه‌ای است که هیچ گردشگری، صرف‌نظر از مذهبش، نباید از دست بدهد. مشاهده فروتنی و صمیمیت او با مردمش، با کودکان و زنان، واقعاً جالب‌توجه است. قدم زدن در خیابان‌هایی که او در آنها قدم می‌زد، سفری شگفت‌انگیز و پر از درس‌ها و تجربیاتی است که نمی‌توان آنها را در کتاب‌ها یا متون دیگر یافت.

امام خمینی (ره) آن مرد مذهبی است که زندگی بسیاری را تغییر داد؛ کسی که مسیر انقلاب واقعی و معنای واقعی مبارزه ضدامپریالیستی و ضد فاشیستی و ضد استعماری را به ما نشان داد. او مسیر‌هایی معنوی را به عنوان راهی برای رهایی سیاسی و اقتصادی و اجتماعی و خودمختاری ملت‌ها مشخص کرد. او بدون حمایت رسانه‌ای، بدون شبکه‌های اجتماعی، بدون منابع مالی، علیه قدرت استعماری سلطه‌گر جنگید و با این حال صدای خود را به گوش جهانیان رساند.

از صمیم قلب از امام خمینی (ره)، آیت الله خامنه‌ای و جمهوری اسلامی ایران به خاطر نشان دادن مسیر‌هایی به من و دادن فرصت تحصیل و آموزش و تقویت ایمانم تشکر می‌کنم. بدون شک در زندگی‌ام دو دوران قبل و بعد از حضورم در ایران وجود دارد. در ایران دوستانی پیدا کردم که مرا در خانه‌هایشان پذیرفتند و از من حمایت کردند. زیبایی زندگی در خوابگاه دانشگاه با جوانانی از کشورهای مختلف را کشف کردم که به من کمک کرد ذهنی بازتر و همدلی بهتری با دیگران داشته باشم. این تجربه باعث شد احساس کنم که مهم نیست از کجا آمده‌اید، در اسلام از همه، صرف‌نظر از پیشینه قومی یا نژادی‌شان، استقبال می‌شود. زندگی در ایران چیزهای زیادی به من آموخت، چیزهایی که بر قلب و روح حک شده‌اند. همه اینها به لطف رهبر بزرگ امام خمینی (ره) است؛ زیرا بدون انقلاب فرصتی برای تعمیق و پالایش ایمانم و تقویت عشقم به حجاب نداشتم. فکر کردن به ایران فکر کردن به مکانی است که زمانی خانه من بود و همیشه آرزوی بازدید از آن را دارم تا زیبایی اسلام را در محراب‌هایش دوباره کشف کنم.

امام خمینی (ره) صدای ایران است که بر جان‌های جویندگان حقیقت تأثیر می‌گذارد؛ او صدایی است که دشمن سعی در نامرئی کردن و خاموش کردن آن داشت، صدایی که امروز تکثیر می‌شود در میان کسانی که عدالت، صلح، آزادی، برادری و مقاومت مبتنی بر اسلام را فریاد می‌زنند.

امام خمینی (ره)؛ فرمانده میدانی و استراتژیست برجسته

■ محمد عبدالقادر بوکریطه الحسینی
نویسنده و تحلیل‌گر استراتژیک از الجزایر

و بازگرداندن مردم مؤمنش به آغوش امتی که امر به معروف می کند و از منکر باز می دارد و به خدا ایمان دارد.

احساس همه فرزندان امت اسلام، در آن روزهایی که پیامدها و درد و رنج های انقلاب را ملاحظه می کردند، آمیخته با دعا و تهنیت بود. همه چشم به راه بودند که سرنوشت رویدادهای ایران به کجا خواهد انجامید؛ زیرا شمار فراوان شهیدان و مجروحان در سراسر کشور نشان می داد که خطرهای بزرگی انقلاب را تهدید می کند؛ انقلابی که پیام اسلام و آموزه های مکتب اهل بیت پیامبر علیهم السلام را با خود داشت، مکتبی که همواره به مقابله با باطل فرا می خواند، هرچند به بهای بسیار سنگینی تمام شود.

امت اسلامی می دانست و هنوز هم می داند که بازگشت اسلام به صحنه جهانی، به معنای پایان دوره ای است که در آن غرب هرگونه که بخواهد بر جهان حکم می کند؛ چرا که اسلام دین مستضعفان است، پناهگاه محرومان و آنان که در پی آزادی و کرامت و استقلال اند، دور از هرگونه وابستگی و اسارت.

از این رو، ما و همه ملت های جهان دیدیم که بازگشت امام خمینی (ره) به ایران، موجی از شادی در میان آزادگان جهان برانگیخت؛ زیرا آنان در این مرد شجاع و فرمانده فداکار تجسم همه آرمان های مبارزان شریف و دشمنان استکبار را می دیدند؛ مردانی که در پی رهایی از بند قدرت طلبان و سرمایه داران خون خوار بودند که با خون ملت ها و ثرویشان تغذیه می کنند. بدین سان، بازگشت امام خمینی (ره) کلید پیروزی انقلاب اسلامی و نقطه آغاز تحولی راهبردی بود که ایران امروز در سطوحی بسیار پیشرفته از آن بهره مند است. «وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَى أَمْرِهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ» سورة یوسف، آیه ۲۱؛ «خدا بر کار خویش چیره است ولی بیشتر مردم نمی دانند».

نبود. از همین رو، حضرت امام خمینی (ره) در این مسیر از نثار جان خویش دریغ نکرد و از حومه «نوفل لوشاتو» در پاریس به تهران آمد، در حالی که هدف ملت انقلابی ایران را بر دوش داشت و فرصت را از واشنگتن و هم پیمانانش گرفت تا نتوانند انقلاب را در چرخه ای بی نتیجه گرفتار کنند.

هر انسان آزاده ای از آن صحنه تاریخی به شگفت آمد؛ هنگامی که امام خمینی (ره) با آرامش و اطمینان کامل سوار بر هواپیما به میهن بازمی گردد، امیدی بزرگ در دل دارد برای پاک سازی ایران از آلودگی وابستگی به آمریکا و صهیونیسم

«وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ» سورة قصص، آیه ۵.

«خواستیم بر کسانی که در آن سرزمین فرو دست شده بودند منت نهیم و آنان را پیشوایان [مردم] گردانیم و ایشان را وارث [زمین] کنیم».

بازگشت امام خمینی (ره) به تهران در تاریخ ۱ فوریه ۱۹۷۹ (۱۲ بهمن ۱۳۵۷) گام راهبردی و سرنوشت سازی در مسیر انقلاب اسلامی بود؛ انقلابی که همچون دیگی جوشان سراسر ایران را در برگرفت. انقلاب نیازمند رهبری در میدان بود و رهبر بزرگ آن به خوبی دریافته بود که حضور او در صف مقدم ملت مجاهد، فصل الخطاب همه کشمکش ها و مشکلاتی خواهد بود که این جنبش مردمی را در داخل و خارج احاطه کرده بود.

انقلاب اسلامی پایه های امپریالیسم و استکبار آمریکایی را به لرزه درآورد. فرماندهی این انقلاب برای تحقق پیروزی نهایی جز با فداکاری های بزرگ ممکن

**مکتبی که همواره به
مقابله با باطل فرا
می خواند، هرچند به بهای
بسیار سنگینی تمام شود.**

نخستین جایزه جهانی امام خمینی (ره)؛

نیم‌نگاهی به برگزاری پیش‌نشست‌های آکادمیک در ایران و جهان

■ محمود واعظی

دبیر علمی جایزه جهانی امام خمینی (ره)

اشخاص حقیقی و حقوقی اهدا می‌شود. با برگزاری آیین این جایزه در جهت گسترش و تعمیق اندیشه‌های حضرت امام خمینی (ره) در سطح ملی و بین‌المللی گامی مهم برداشته خواهد شد. رئیس جمهوری اسلامی ایران، رئیس شورای سیاست‌گذاری و وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، نائب رئیس و رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی دبیر شورای سیاست‌گذاری جایزه جهانی امام خمینی (ره) هستند. نخستین گام در اجرای آیین جایزه جهانی امام خمینی (ره)، تصویب

جایزه جهانی امام خمینی (ره) برجسته‌ترین جایزه انقلاب اسلامی در عرصه ملی و بین‌المللی است که با اهتمام سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در دو بخش نظری و عملی با محوریت آثار شاخص و فاخر علمی و نیز اقدامات و فعالیت‌های تأثیرگذار و گسترده فکری و سیاسی اجتماعی در راستای اعتلا و پاسداشت نام و راه امام راحل عظیم الشان (ره) به مؤثرترین

سخنرانان

نسبت «استکبار» و «مقاومت» در جهان اسلام
دکتر محمد باقر خرمشاهی

معرفی جایزه جهانی امام خمینی (ره)
دکتر محمود واعظی

مبانی قرآنی و الهیاتی مقاومت در اندیشه امام خمینی (ره)
حجت الاسلام علی باقری

گفتمان نوآورانه و زمان شناسی تاریخی؛ دست برتر امام و امت در برابر رقیبان و دشمنان
دکتر هادی وکایی

دکتر حسن حبیبی
دکتر علی شریعتی
دکتر محمد باقر خرمشاهی
دکتر محمود واعظی
دکتر حسن حبیبی
دکتر علی شریعتی
دکتر محمد باقر خرمشاهی
دکتر محمود واعظی

الهیات مقاومت

استکبارستیزی و مبارزه با صهیونیسم
«دانشگاه امام خمینی»

سلسله پیش نشست‌های
جایزه جهانی امام خمینی (ره)

Imam Khomeini world awards

چهارشنبه ۲۱ آبان ماه ۱۴۰۴
ساعت ۱۴ تا ۱۸
دانشگاه الهیات دانشگاه فردوسی مشهد
سالن شهید عبدالکریمی

ز) استکبارستیزی و مقاومت و مبارزه با صهیونیسم و نژادپرستی؛
ح) ترویج صلح عادلانه و امنیت جمعی؛
ط) تبیین و ترویج سبک زندگی دین پایه؛
ی) ارتقای نقش زنان در جامعه و ترویج گفتمان خانواده‌محور.
رؤسای کارگروه‌های مذکور چهره‌های فعال دانشگاهی و حوزوی مرتبط با اندیشه امام راحل (ره) هستند که عبارت‌اند از: حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر محمد مقدم، رئیس پژوهشکده امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی؛ حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر عسکر دیرباز، رئیس مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران؛ دکتر مصباح‌الهدی باقری، رئیس مرکز رشد دانشگاه امام صادق (ع) (هسته عدالت و

میان ادیان توحیدی از مهم‌ترین اهداف اساسنامه مصوب این جایزه است.
تشکیل کمیته داوران و کارگروه‌های ده‌گانه نیز گام مهم دیگری از این فرآیند بود. در این گام محورهای جایزه در ده گروه جداگانه معرفی شدند:
الف) معرفی اندیشه‌ها و منظومه فکری و سیره عملی امام خمینی (ره)؛
ب) ترویج اخلاق و عرفان و معنویت‌گرایی توحیدی؛
ج) عدالت طلبی و آزادی‌خواهی و دفاع از کرامت انسانی؛
د) تبیین و ترویج گفتمان پیشرفت و تمدن نوین اسلامی؛
ه) تقریب مذاهب اسلامی و تعامل با ادیان؛
و) مردم‌گرایی و خدمت به محرومان و مستضعفان؛

اساسنامه این جایزه در شورای عالی انقلاب فرهنگی بود. اتفاقی که در هفتصدویازدهمین جلسه شورا رقم خورد و مسیر رسمی این جایزه را هموار کرد. در تاریخ ۱۱ اردیبهشت ۱۴۰۲، رئیس‌جمهور و رئیس شورای عالی انقلاب فرهنگی این مصوبه را به‌طور رسمی ابلاغ کردند.
تبیین و نظریه‌پردازی در جهت هویت اسلامی و انقلابی، گسترش اندیشه اسلامی، تأسیس تمدن نوین اسلامی، اعتلا و پاسداشت نام و راه راستین امام راحل عظیم الشان (ره)، جریان‌سازی و گسترش گفتمان و آرمان‌های انقلاب اسلامی در جهان، حمایت از اندیشمندان و دانشمندان فعال و همسو با اهداف عالی انقلاب اسلامی و اندیشه‌های امام خمینی (ره)، تقویت جریان تقریب مذاهب اسلامی و تعامل و هم‌افزایی

فصلنامه سالگرد تأسیس
دانشگاه شهید چمران اهواز گرامی باد

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی با همکاری
دانشگاه شهید چمران اهواز برگزار می‌کند:

سلسله پیش نشست‌های
«جایزه جهانی امام خمینی (ره)»
Imam Khomeini World Awards
معرفی اندیشه‌ها و منظومه فکری و سیره عملی امام خمینی (ره)

سخنرانان:

دکتر محمود واعظی
دکتر علی حسن حسینی زاده
رئیس هیأت علمی دانشگاه
تهران و دبیر علمی جایزه
بین المللی امام خمینی (ره)

رئیس هیأت علمی
مقام معظم رهبری
امام خمینی (ره)

رئیس نهاد نمایندگی
مقام معظم رهبری
در دانشگاه‌های خوزستان

رئیس دانشگاه شهید چمران
اهواز و رئیس انجمن علمی
مقامات نهادهای ایران
«هیئت خوزستان»

سه شنبه ۱۱ آذرماه ۱۴۰۴
ساعت ۱۴ الی ۱۶
تالار حوزة ریاست
دانشگاه شهید چمران اهواز

۰۶۱-۳۳۲۶۶۱۴
www.scu.ac.ir

دانشگاه ایلام با همکاری سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی برگزار میکند:

پیش نشست جایزه جهانی امام خمینی (ره)

معرفی اندیشه و منظومه فکری و سیره علمی
امام خمینی (ره)

سخنرانان:

دکتر فریده باوریان
دکتر محمد خالد نبی نیا
دکتر شمس الله سراج
دکتر مهدی اکبر نژاد
دکتر ابوالفضل خوش منش

استاد یار دانشگاه ایلام
استاد یار دانشگاه ایلام
دانشیار دانشگاه ایلام
استاد دانشگاه ایلام
استاد دانشگاه تهران

چهارشنبه ۱۴۰۴/۸/۲۸ ساعت ۱۲ الی ۱۴
سائن فزانتگان دانشگاه ایلام

لینک آنلاین برنامه: <https://room.ilam.ac.ir/webinar/nah-sxi-nlj-6fj>

نیز نهادهای مؤثر در ترویج گفت‌وگو حضرت امام خمینی (ره) بررسی شدند. فرآیند داورى به این صورت بود که ابتدا اثر نامزد دریافت جایزه در هر موضوع با توضیح کافی و مستدل همراه با معرفی و تبیین ویژگی‌های ممتاز آن بایستی حداکثر تا یک ماه قبل از برگزاری آیین رسمی اهدای جوایز، در سایت www.emamkho.com به نشانی- meiniprize.com که به سه زبان فارسی، انگلیسی و عربی طراحی شده است، بارگذاری و ارسال شود. در دوره کنونی، بیش از ۶۰۰۰ اثر دریافت شد که پس از پالایش اولیه به حدود ۱۶۰۰ اثر رسید و به تناسب موضوع بین کارگروه‌های ده‌گانه توزیع شد. پس از ارزیابی آثار در کارگروه‌های جداگانه و دریافت نظرات دست کم سه داور در هر موضوع بر مبنای محورها و سنج‌های تعیین‌شده در فرم‌های مربوطه، پالایش دوم نیز صورت گرفت. در مرحله پایانی واجدان شرایط دریافت جایزه توسط شورای سیاست‌گذاری جایزه انتخاب و اعلام شدند. در بخش عملی نیز ۱۵ شخصیت شایسته تقدیر در حوزه‌های علمی و عملی معرفی شدند. سپس عملکرد این شخصیت‌ها در کمیته‌های جداگانه بررسی و اسامی نهایی در

هسته مکتب امام خمینی (ره)؛ دکتر عبدالحسین خسروپناه، دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی؛ حجت‌الاسلام والمسلمین سیدابوالحسن نواب، رئیس هیئت امنای دانشگاه ادیان و مذاهب؛ دکتر محمدباقر خرمشاد، استاد گروه علوم سیاسی دانشگاه علامه (دبیر علمی چهلمین دوره جایزه کتاب سال)؛ دکتر مهدی مصطفوی، رئیس کمیسیون علمی-فرهنگی شورای راهبردی روابط خارجی؛ دکتر کاظم غریب‌آبادی، معاون امور بین‌الملل و حقوق بشر قوه قضائیه و دبیر ستاد حقوق بشر؛ حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر حمید پارسانیا، عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی؛ سرکار خانم دکتر سیده فاطمه طباطبایی، مدیر گروه عرفان اسلامی پژوهشکده امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی.

آثار ارسالی به این جایزه در سه بخش بررسی شدند. در بخش نظری کتب و مقالات و پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری ملاک هستند. بخش عملی هم شامل فعالیت‌هایی است که برای ترویج اندیشه امام خمینی (ره) صورت گرفته است؛ مانند ایجاد ساختمان و پژوهشکده یا شخصیت‌های تاثیرگذار در ترویج اندیشه امام خمینی (ره). در بخش سوم

جایزه جهانی امام خمینی (ره) فرصتی است برای تجلیل از کسانی که در راه ارتقای فرهنگ، صلح و عدالت جهانی گام برداشته‌اند. این جایزه، همانند پلی میان فرهنگ‌ها و ملت‌ها، به ایجاد همبستگی و تفاهم میان آنها کمک می‌کند. این جایزه نه تنها ادای احترامی به میراث امام راحل (ره) است، بلکه فراخوانی برای همه کسانی است که به ارزش‌های مشترک انسانی ایمان دارند. امید است خداوند متعال توفیق آشنایی، معرفی و ایفای نقش مؤثر در جهت حمایت از این جایزه را برای حرکت به سوی جامعه مهدوی و ساختن آینده‌ای روشن‌تر به ما عنایت فرماید.

خمینی (ره) قزوین، دانشگاه مازندران، دانشگاه الزهرا (س) تهران، دانشگاه شهید اشرفی اصفهانی، دانشگاه حکیم سبزواری در سبزوار، دانشگاه فردوسی مشهد، دانشگاه ایلام، دانشگاه چمران و دانشگاه سیستان و بلوچستان و پیش‌نشست‌های بین‌المللی در کشورهای مختلف از جمله روسیه، هند، مالزی، یونان برگزار شد. این نشست‌ها با حضور فعال اساتید و دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌ها تشکیل شده و در آنها درباره معیارهای ارزیابی، شیوه‌های انتخاب برگزیدگان، برنامه‌ریزی و تبیین راهکار برای تولید آثار ارزشمند علمی گفت‌وگو شد.

شورای عالی داوران اعلام شد. همچنین در بخش سوم نیز نهادهای مؤثر در ترویج اندیشه حضرت امام خمینی (ره) در داخل و خارج از کشور معرفی و انتخاب شدند. در نهایت یک نفر سرآمد علمی و یک نفر نیز سرآمد عملی و ترویجی و یک نهاد مرتبط برای دریافت این جایزه معرفی شدند. این جایزه هر دو سال یک‌بار برگزار می‌شود و با برنامه‌های متعددی از جمله برگزاری پیش‌نشست‌هایی در دانشگاه‌های داخلی و خارجی همراه است. در این دوره پیش‌نشست‌های ملی در دانشگاه‌ها و شهرهای مختلف ایران از جمله دانشگاه بین‌المللی امام

ویژه نخستین
جایزه جهانی

Special Issue on the First
**Imam
Khomeini^(RA)**
World Award

Imam Khomeini
world awards

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی
Islamic Culture & Relations Organization
منظمة الثقافة و العلاقات الإسلامية

مؤسسة فرهنگی، هنری و انتشارات بین المللی الهدی
Alhoda International, Cultural, Artistic
& Publishing Institution
دارالهدی الثقافية والفنية للنشر الدولي
alhodapub.com